Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

[Super Digesto veteri. 2]Lectura super secunda parte Digesti veteris

Bartolus <de Saxoferrato>

[Venedig], 6. Feb. 1492/93

[Liber xvj.] Ad velleyanum senatusconsultum. Rubrica

urn:nbn:de:bsz:31-318397

Visual Library

betur no. ꝙ cedendo qs actionē liberatur ꝙ nūq̄ʒ hʒ locū ſi tibi obligat⁹ eſſem ex culpa vel delicto meo: quia ēt cedēdo actiones non liberoꝛ. ita dixit. d. Jo. ad itellectū huius tex. in l. ſi conſtāte. §. ſi vxoꝛ. ſo. ma. lʒ gl. ibi contra teneat. ⁊ ꝑ ſnia. d. lo. eſt tex. i. l. ēt. §. ſi. iū tus pcedē ti us. ſo l. m a. itē fallit ſi qſ velit cedere actionē quā hʒ ꝯ ipmmʒ agentē eadē actōe: q: cū fieri nō poſſet nō liberatur: ſcd̄ʒ dix bar. in. l. ſi filio. la. i. in prin. ſol. ma. Itē ē verū ſi culpa ei ñ pt iputari quare nō exigit alias ſecu. l. ſi titio fund⁹. ⁊ ibi no. de condi. ⁊ demō. ⁊ hic adde q̄d no. Bar. in. l. iulianus. §. peque icipit ſi vēditoꝛ. j. d act. ēp. ⁊ gl. in. l. ij. §. itē labeo. in. ꝟ. experiaris. j ne quid i loco publico⁹.
a Error in quē. Et intelligit bal. i. l. i. in. i. col. C. de conditi. indebi. licet aliqui ibi aliter intelligāt iſtum tex.
b Quida in in prin. l. ſu per verbo d peculio ⁊c. not. iſtū tex. per quē bar. decidit not. q. in. l. ſi cuʒ dotē. §. ſi. in ſi. j. ſo. ma. ⁊ i eodē ponit caſum. bal. in. l. ſi i reb⁹ in. ij. col. C. d iure do.

ſed ſi legetur extraneo rerum tantuʒ icrementū accedit ⁊c.

q **Vi ex heredibus.** Is cui legatur ſeruus hereditarius domini pro debito domini nō tenetur. h. d.

Qñ actio de peculio eſt annalis. Rubrica.

p **Retor ait.**
Queſitum. Alias ē. l. ⁊ eſt notabilis ad duo. ſi in libello proponanᷓ due actōes que electione tollunᷓ, pcedit iudicium ſi nō opponaᷓ. Item erroꝛ[a] in quem quis deduciᷓ aſſertione aduerſarij poteſt coꝛrigi poſt diffinitiuam ſententiā. h. d. ⁊ ſic pone caſum ſm tertiam lec. hic poſitā: ⁊ intellige hoc per in integrum reſtitutionē ex cauſa iuſti erroꝛis: vt. ſ. quod cuʒ eo. l. ſed ſi in ſi. ⁊ dixi in. l. habebat. in prin. ſ. de inſtito. ⁊. j. de confeſ. l. fideiuſſoꝛ. in prin.

De in rem uerſo. Rubrica.

s **Ibi qui.** Actio de in rē verſo. ē neceſſaria vbi deficit actio de peculio. Iteʒ eſt vtilis: vt ſi concurrat cuʒ agentibus de peculio preferatur. Item ſi agens de peculio preoccupet: actio de i rem verſo extiguitur ſi q̄d verſum eſt ſoluitur. alias ſecus ⁊c.

q **Vi nummis.** Datum ꝑ libertate nō videtur in rem verſum: niſi quaten⁹ excedit ſerui precium. h. dicit iſta. l.

q **Vod ſi.**

Si mutuatuſ. Sufficit negocium vtiliter eē ceptum. item ſi pluribus ex eadeʒ cauſa competit hec actio: melioꝛ eſt conditio occupantis ⁊c.

s **I res.** In rebus nō neceſſarijs veruʒ precium in neceſſarijs preciū cōuentū iſpicitur. h. d.

Placet. Diuiditur in duas ptes. pmo quādo ſeruus geſſit ab initio negociuʒ peculiare. ſecūdo quādo ab initio geſſit negocia domini. ſecunda incipit in. l. ⁊ ideo. ꝟ. plane. ⁊ breuiter. h. d. Si ſeruus ab initio peculiare negocium gerat actio de in rē verſo locū habet. ſi ſeruus in reʒ domini vertat animo dominum obligandi. ſecus ſi facto domini vel alterius ſeu facto ſerui non animo dominuʒ obligandi. ſed ſi ab initio gerat negocium domini cum quocunq̄ʒ modo in rem domini vertatur hec actio locuʒ habet ⁊c.

I pro patre.

s **Verſum.** Non videᷓ verſum ſi nō durat verſum. h. d.

Si domini. Si pater vel dominus ſoluit debitum nō videtur in rem eius verſum. ⁊ ſi pater vel dominus cedat deſinit verſum. ſecus ſi donet niſi aīo remunerandi. h. d.

Idemq̄ʒ. Euaneſcit actio de in rem verſo ſi dominus cedat ſeruo ⁊ remāet actio de peculio: nec recōualeſcit ſi poſtea ſeruus cedat ⁊c.

Idem tractat. Si filius vna cum patre correus ſoluat videtur in rem patris vertere quatenus de pecunia ad patrem puenit. h. d.

s **I in rem.** Eo caſu quo vn⁹ ex ſocijs poteſt pro peculio quod eſt apud alterum actiōe de peculio conueniri: eo caſu poteſt cōueniri ꝑ eo quod in reʒ alterius verſum eſt: ſi ceſſat actō de peculio. ⁊c.

f **I filiuſfa.** Filius conſtituendo non dicitur in rem patris vertere niſi ſoluat. h. d.

q **Vidam.**[b] Qui agit actiōe de peculio conſequitur quod ſupereſt deducto eo q̄d domino debetur. ſed qui agit de in rem verſo conſequitur quod ſupereſt in eo quod dominus dedit pro re. hoc dicit ⁊c.

s **Eruus.** Ad hanc actionē ſufficit negocium vtiliter ceptum: ſicut in actione mandati nego. geſtoꝛum.

Cū ſticho. De eo quod datur vicario ſi in rem domini vertatur agitur hac actione ſʒ eius naturam. Si vero peculium oꝛdinarij ſit cōuerſum reſpectu oꝛdinarij: habet hanc naturam reſpectu domini naturam actionis de peculio. h. d.

q **Vanuis.** Actio de in rem verſo competit ei q principaliter contrahit vt in rem domini vertatur. hoc dicit.

f **I filiuſfa.** Si filius emit rem ſibi neceſſariam: ⁊ ex tunc ipſam rem pater in ipſiuſ filij funus conuertit: in rem eius uerſa videtur. Item in actione de peculio venit quod in rē eſt verſum. ⁊ ſic poſt annuʒ hec actio eſt neceſſaria hoc dicit. pmo ponit duo dicta neratij vſq̄ʒ ibi an quoniam. ibi paulus repꝛehendit neratium in pmo dicto: oſtendens ex die emptionis: nō ex die funeris videri in rem verſum vſque ibi. funus enim. ibi iuriſcon. ſm glo. ponit vnum dictum per quod reſpondet tacite obiectioni: ſcilicet ꝙ in funerando non deſinit verſuʒ. vel pone caſum in quo dictum neratij poſſet eſſe veruʒ ſecundum aliam lect. vſque ibi factus. ibi reſpōdet notatis in ſecundo dicto dicens. hoc caſu actionem de peculio poſſe habere locum: licet res deſierit extare abſque dolo. Vltimo not. ꝙ omnes iſte foꝛmule. ſcilicet de exercitoꝛia ⁊ inſtitoꝛia de peculio ⁊ ſimilia: ſunt adiectiua non pncipalia nomina actionuʒ: vt hic in fine: que tamen adiectio eſt neceſſaria. ⁊c.

p **Pater pro filia.** S. filia mutuum in alimenta conuertit. tenetur pater de in rem verſo ſi onus alimentoꝛum ad patrem ſpectabat. hoc dicit iſtud pncipiū. ⁊. l. penultima.

Seruus. Promiſſio tutoꝛis non tollit actionem de in rem verſo contra pupillum. h. d.

Sequitur Rubrica quod iuſſu. in qua nihil ſcribo: ſed procedo ad libꝛum ſequentem.

Ad velleyanum ſenatuſconſultum. Rubr.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK Baden-Württemberg

Elleiano. ¶ Per velleyanum mulieribus intercedẽtibus paratur exceptio. ⁊ in veterẽ debitorez reſtituitur ſeu inſtituitur actio. h. d. cum ſequentibꝰ in quibus iuriſcõ. ſummauit totum titulum: ⁊ ponit hic caſus in quibus ti. locum nõ habet ⁊c. Ex. l. ſequenti.
¶ Per illa verba actio nõ detur in crĩalibꝰ impeditur oriri actio ipſo iure. ſecus ĩ ciuilibus.

e **Et primo.** ¶ Hic ponit ordo qualiter deuẽtum eſt ad hoc ſenatuſcõſultuz: ⁊ eius ṽba recitant. ⁊. h. d. Mulieri ĩtercedẽti parat exceptio per ſenatuſcõſultũ velleya. cuius verba hic referuntur. h. d. ¶ Et no. hic modũ ⁊ ordinem in ꝯſilio. primo eni fuit propoſita qõ. ſcdo conſulit ſuper ea. tertio fit reformatio: ⁊ ita fiũt hodie reformatões de quo dixi in. l. iij. C. de decur. ⁊ in. l. oẽs populi. ff. de iuſti. ⁊ iure. ¶ Item no. ꝙ iſta verba actio petitioue det: nõ ĩpediũt actionẽ ipſo iure: ſed exceptionẽ inducunt. ſimile in. l. i. ff. ad macedo. ⁊ in. l. i. §. i. j. ad trebel. ⁊ ibi dixi quod eſt verum in ciuilibus. in criminalibus ĩpedit ipſo iure. vt. l. i. §. fi. ff. de allea. itẽ dicunt quidã ꝙ propter iſta verba actio ⁊c. ꝙ talis exceptio impedit litẽ conteſtari. tãgit Guil. in. l. elegãter. §. ſi qs pꝰ ea. ff. de cõdi. inde. ⁊c.

Verba itaqz. ¶ No. ꝙ ꝓuiſio facta fauore alicuius ꝑditur ꝓpter dolũ eius ad quod. l. i. ⁊ ij. C. ſi mi. ſe. ma. dix. ⁊. l. auxiliũ. ff. de mio. quod no. q: poteſt valere ad multa. ⁊c.

Omnis. ¶ Verbum ĩtercedere cõprehendit oẽz obligatõz oĩo quã quis pro alio ſuſcipit. h. d. Ex. l. ſequenti.
¶ Nõ iuuatur cõtrahẽs cũ muliere niſi ſit ignorans. ideo ſtante ſtatuto ꝙ ſi aliquiſ ciuis interceſſerit ꝓ forenſi prꝰ excutiatur forenſis nõ obſtantibus qbuſcũqz renunciationibꝰ ciui. nõ ꝓderit exceptio ſtatuti: niſi probauerit creditorẽ ſciuiſſe ſtatutum.

s **Ed ſi ego.** Mulier ĩtercedẽdo velleyano iuuatur ſi debitor ĩterceſſionẽ ſciuerit. ſecus ſi ignorauerit. itẽ mulier ſoluẽs uel donãs nõ iuuatur. h. d. quã. l. no. q: limitat multũ verba ſenatuſconſul. ¶ No. ad hoc vt creditor teneat exceptione oportet ꝙ ipſe ſciuerit id quod eſt cã exceptionis. ¶ Op. minor iuuatur ꝓpter etatẽ: nec eſt neceſſe ꝙ ille qui cõtrahit cũ minore ſciuerit eũ eſſe minorem quod patet: q: beneficiũ reſtitutio. in integrũ eſt ſcriptũ in rem ⁊ datur contra eum qui oĩno ignorauit [a] vt. l. cuz in cauſe. §. fi. de mino. So. quãdoqz lex ꝓuidet alicui in odiũ alterius. ⁊ tũc eſt neceſſe ꝙ ille q contrahit ſciat id qõ ẽ cã odij ſui: vt ĩ macedo: vt. l. iij. in prin. cõiuncta. l. i. ff. ad macedo. qñqz lex ꝓuidet alicui in ſui fauorẽ: ⁊ tũc aut lex prouidet ſimpliciter ⁊ ſup oĩ geſto. ⁊ tunc eſt neceſſe creditorẽ hoc ſcire: vt. l. ait pretor ĩ prin. ꝯiuncta. l. in cauſe. §. interdũ. ff. de mio. qñqz lex prouidet alicui fauore pſone ſup certo cõtractu: ⁊ tũc eſt neceſſe ꝙ ille in cuiꝰ ꝑiudiciũ vertit prouiſio iſta ſciuerit iſtũ ꝯtractũ: vt hic ⁊. l. ſi mulier. j. e. niſi. n. ſciuerit creditor illã mulierẽ ĩtercedere ceſſat velleyanũ. ⁊ iſta ſunt vtilia ad multa ſtatuta. pone vnũ ſtatutũ [b] eſt hic ꝙ ſi aliqs ciuis ĩterceſſit pro forẽſi debeat pꝛĩo pꝛincipalis diſcuti nõ obſtantibus aliqbus renũciationibꝰ factis in iſtrumentis: certe ciuis nõ habebit iſtã exceptione niſi probauerit creditorem ſciuiſſe intercedere iſtum quod no.

s **Si fideiuſſores.** Mulier ſi ſi deiubet vel aliũ fideiubere mandat iuuat velleya. ſi recipiens hoc ſciuerit. h. d. cũ. l. ſe. quãqꝫ. ¶ No. ꝙ in fcõ ꝓpꝛio nõ eſt tollerabilis ignorãtia. no. ꝙ mandatũ inutile non ĩpedit actionẽ negociorum geſtorum. ⁊c.

q **Vanuis.** ¶ Liberatio pignoris ñ ẽ ĩterceſſio. h. d.

Si mulier. ¶ Si mulier alicui promittit idẽnitatẽ nõ ẽ interceſſio. h. d. qõ dic plene: vt ĩ. l. tutor. j. eo.

Si mulier. [c] ¶ Mulier iuuat velleyano aduerſus pꝛimũ creditorẽ. ⁊ aduerſuſ eũ cui ẽ delegata. lz marcellus aliter diſtixerit. h. d. ⁊ no. gl. mag. que nõ tẽdit niſi ad poſitõz caſus: ⁊ opi. Julia. ẽ vera. ⁊c.

Interduz. [d] ¶ Mulier ĩtercedẽs ſiue ſoluat: ſiue delegz debitorẽ repetit ſi alium deleget exceptione iuuabitur. hoc dicit.

Quotiens. [e] Hic loqt de alio ſme dio iuriſcõ. ⁊ dĩc ꝙ muliere excluſa actio reſtituit ĩ veterẽ debitorẽ. lz liberatus ſit contẽplatione obligationis ſuſcipiẽde per mulierem. ⁊c.

Si conuenerit. ¶ Paria ſũt nullũ dare expromiſſorẽ vel dare mulierem. hoc dicit.

Marcellus. [f] ¶ Acceptilatio fctã mulieri tute velleyão nõ liberat debito: ſicut nec ſoluẽdo: niſi ſic ſolueret quod repetere nequeat. ⁊c.

Quãquã. Muliere ſubducta actio reſtituit ĩ oẽs q ꝑ eiꝰ obligationẽ fuerũt liberati nõ aũt oĩbus. h. d.

Si mulieri. ¶ Si creditor ſuccedit mulieri nihilõinus actio reſtituit in veterẽ debitorẽ. ſz ſi mulier debitori non eſt reſtitutio neceſſaria. h. d.

Si cũ eſſem. ¶ Muliere ab ĩitio cũ alio ꝯtrahẽte actõ reſtituit in veterẽ debitorem. h. d.

Illud uidendũ. [g] Muliere ſb ducta actõ nõ reſtituit in eum q ab initio non potuit obligari ipſo iure: vel in effectu. hoc dicit.

b **Et actões.** ¶ Reſtitutorie actiones ĩ iſtitorie dat ꝯtra heredẽ: ⁊ ĩ heredẽ. h. d.

s **Si mulier.** [h] ¶ Mulier ñ hz velleya. ſi creditor ignorauerit eã intercedere. h. d.

s **Liquãdo.** ¶ Si obligatio ĩ effectu ſpectat ad mulierẽ. lz ſit ĩterceſſio velleyão ñ iuuat. h. d.

De pignoribus. ¶ Nouatõ q̃ in effectu nõ valet: non perimit ius pignoris. h. d.

Sub conditione. ¶ Fruſtra expectat cõditio cuius euẽtus nihil opatur.

s **Si mulier.** ¶ Mulier ſub ducta reſtituitur actio in veterẽ debitorẽ ⁊ ĩ eius fideiuſſorẽ. h. d.

s **Si mulieri.** ¶ Si mulier ꝓmittit aliũ ratũ hituꝝ qõ ipſa geſſit nõ iuuat velleyano.

s **Si mulier.** ¶ Mulier ñ iuuat velleyano. ſi debitor ſibi ſoluit quod promiſit. h. d.

---

a ¶ Qui oĩo ignorauit. Ignorantia creditoriſ an ſciat ĩterceſſionẽ valere. uide in. l. i. ⁊ ibi gl. ⁊ bal. ad ſi. C. e. ꝙ ex eo ꝙ pecunia puẽit ad mulierez pſumit ꝓbata ipſa principalis niſi ꝓbetur fraus q̃ ex pordinatione pſumatur: ⁊ ita ĩtelligit gl. i l. iij. in verſi. datões. ff. e.

b ¶ Unũ ſtatutũ. in fi. huius. l. ⁊c. iſta ſũt vtilia ad multa ſtatuta ſi ſtatutuz vult fieri excuſſionẽ ĩ bonis principalis. nõ obſtãte ẽt aliqua renũciatiõe facta nõ habebit locũ ſi creditor ignorauit interceſſionez ⁊ adde not. hic ꝑ gl. ma. vide bar. i. l. q̃ dotis ſol. ma. maxĩe in ij. col. ⁊ q̃ notant in. l. cũ qd. ſi certuz petatur.

c ¶ Si mulier vide bal. in. l. ſi mater C. e. hic allegata in gl. ⁊ ꝑ ea q̃ ibi ⁊ hic bẽnt dixit bal. ꝙ ſi mulier ꝓmittit alicui debitori ſibi ſoluere id qd ipſe dz alteri nunq̃z hz locũ ſenatuſcõſultũ. qd no. ad materiaz huiꝰ. §. iſtuz text. allegat no. bal. in. l. ij. in. ij. col. C. de exec. rei iudi.

d ¶ Interdũ vide iſtũ tex. allegatũ per bar. i. l. ſiuñꝰ §. pactus. in princi. iiij. col. ff. de pac.

e ¶ Quotiẽs no. ꝙ ſi te d bitorẽ libero ꝑ acceptilationẽ cũ hoc ꝙ tu facias ꝙ berta pro te intercedat lz berta itercedat tñ acceptilatio ñ valet ⁊ debitor obligatꝰ remanet. qd not. ⁊ adde bal. i. l. i. C. e.

f ¶ Marcellꝰ vide bal. i. l. iiij. C. eo. qd aũt ſi mulier ſoluiſſet. vid j. e. i. l. pen.

g ¶ Illud videndũ. No. ergo ꝙ mulier ipo iure nõ obligat: ⁊ ita dz itelligi glo. ⁊ ibi ꝑ doc. in. l. i. C. de reputa. q̃ fiũt i iudicio. vide in auct. ſi qua. C. e. ⁊ i. l. ãti que. §. ne ãt C. eodem.

ſ Si mulier
h Not. tñ ad itellectũ ꝙ lz mulier ĩ ꝯctu ſe pꝛincipaliter obliget ſi maritus fideiubz pꝛeſumit colorãtus. ⁊ mulier ñ obligat ſz bal. no. i auc. ſi q̃ C. eo niſi ꝓbet pecuniã expenſã i vtilitatẽ mulieris: ⁊ ibi etiã vide quid ſi maritꝰ ⁊ vxor ſe pꝛincipalẽ obligãt i eod inſtrumento an valeat: ⁊ ibi etiaz querit an maritus poſſit ſe obligare ꝓ vxore ⁊ tz ꝙ ſic. ADDE vt ꝑ bal. conſilio. ccxix. ij. li. ⁊ ꝯſilio viij. iij. lib. ⁊ quãdo mulier cõfitetur pecuniã verſam in ſuam vtilitatez an ſibi pꝛeiudicet ⁊ quãdo poſſit ſe ⁊ ſua obligare vide pau. de ca. ꝯſilio. ccxix.

Si ab ea. ᵃ¶ Mulier ⁊ fideiuſſ. ei⁹ velleiano iuuaꝛ ⁊ in pmũ d bitorem actio reſtituitur. h.d.

v **Ir uxori.** ¶ Nõ ſufficit creditori credere mulieri in rẽ ſuã intercedere quãdo ꝓ alio promittit niſi diligẽtius ꝑquiſiuerit. h.d.

Si mulier. ¶ Si mulieri ↄſentiẽti obligatiõi rei ſibi obligate pecũia ſoluiꝛ: velleiano nõ iuuaꝛ. aliaſ ſec⁹ h.d. qd no. ꝑ iſtũ. §. dicebat Ja. de are. ꝙ ſi doſ ſoluiꝛ mulieri ↄſtãte mr̃imonio maritus liberaꝛ qd examiãt Cy. in. l. i. C. ſi dos cõſtã. ma. ſo. fu. cõtrariũ tñ eſt ꝟitas qa ei non põt ſolui niſi ex cã: ut. l. mutus. §. manẽte. ĩ. de iure do. ⁊. ĩ. ſo. ma. l. q̃uis. ⁊ ẽ exꝑſſum. ĩ. de iure do. ⁊. l. ſi. no. per glo. ĩ. ſo. ma. l. ij. circa ſi. glo. ij. non ob. iſte §. qa debet intelligi ꝙ hic ſoluebaꝛ mulieri iaꝫ ſoluto matri. uel ſi cõſtãte intellige in caſibus ꝑ miſſis. ¶ Op. de. l. etiã ⁊. l. iubem⁹. C. e. Sol. ⁊ hec ꝟa: quia aliud eſt in liberãdo pignus quod poteſt mulier: ut in contrarijs. aliud eſt conſentire ꝙ alij obligeꝛ: ⁊ iſtud nõ põt: quia eſt interceſſio vt hic ⁊c̃.

Mulier. ¶ Si mulier cũ alio mutuũ: ut duo rei accipiũt ĩ cãꝫ neceſſariã velleia. nõ iuuaꝛ: ſed ſi in cãm volũtariaꝫ: eatenus iuuaꝛ q̃tenus ad aliũ pecunia ꝑuenerit. h.d. pulcher eſt. §. ⁊ induciꝛ ad. q. per glo. an duo rei videanꝛ inuicẽ fideiubere. ⁊ glo. ponit hic totã. q. diſputatã. ⁊ melius q̃ alibi in aliqua parte mũdi. doc. examinãt in. l. i. C. d duo. reis. dixi in. l. reos. in ꝑn. de duo. reis.

t **Utor pupilli.** ¶ Si mulier alicui pro ꝓpria obligatiõe indẽnitatẽ promiſit intercedere nõ uideꝛ. ſecus pro obligatione alteris ⁊c̃.

Cum heres. ¶ Creditor delegatuſ a muliere intercedẽte anteq̃ ſoluat tutus eſt velleiano. ⁊ ſi agat exceptiõe velleia. repelliꝛ. h.d. glo. reuocat ĩ dubiũ qd ſit verius dictũ uel aphricani uel iulia. ⁊ breuiter diſtingue: ut in glo. ⁊c̃.

s **I pro aliquo.** Si mulier intercedit in rẽ ſuã animo nouandi nõ iuuatur velleiano ⁊c̃.

s **I mulieri.** ᵇ¶ Mulier q̃ ex ĩterceſſiõe nõ dãnificaꝛ velleiano nõ iuuaꝛ. h.d.

s **I mulier.** ᶜ¶ Mulier q̃ ſciẽter verũ nõ rñdet velleia. nõ iuuaꝛ. ſec⁹ ſi ignorãter ⁊c̃.

Ebitrix. ¶ Iſta. l. dicit ideꝫ qd. l. ſi mulieri. ſ. e. ⁊ aduerte qa ratio tex. declarata ꝑ glo. nõ videꝛ bona: qa ſi uere interceſſiſſet nõ eſſet liberata a dbito: ⁊ ſic dãnificari nõ poterit ⁊c̃.

Si ſenatus. ¶ Per ſenatuſcon. actio ſtati reſtituiꝛ in ꝑſtinũ debitorẽ in eo ſtatu in quo erat. h.d.

s **I domina.** ¶ Iuſſus nõ ẽ ĩterceſſio ſed ẽ fideiuſſio. h.d.

b **O na.** ¶ Velleianũ nõ ꝑiudicat ei qui nõ putat mulierem ĩtercedere hoc dicit.

Cum ſerui. ¶ Mulier ↄtraheſ cũ ſuo velle. ſi iuuaꝛ. h.d.

Uxor. ¶ Mulier que intercedit in reꝫ ſuã velleiano nõ iuuatur. h.d.

s **Eia.** ¶ Verba enunciatiua a teſtatore ꝓlata creditoribus nõ preiudicãt. h.d.

Fundũ. Mulier que reꝫ ſuã obligat vt pecuniã pro alio ſoluat iuuatur velleiano aduerſus creditorẽ ſciẽtẽ. h.d.

q **Uidam.** ᵈ¶ Mulier intercedẽs iuuaꝛ vellaiano. ⁊ actio reſtituiꝛ ĩ ꝑncipalẽ dbitoreꝫ ⁊ pignora hoc dicit

s **I decipiendi.** ᵉ¶ Mulier decipiẽs nõ iuuaꝛ velleiano. h.d.

s **I mulier.** ᶠ¶ Adeundo nõ videꝛ quis intercedere niſi fraus creditoris interceſſerit hoc dicit.

s **I mulier.** ¶ Velleianũ prodeſt aduerſus euꝫ cũ quo cõtraxit mulier ⁊ ſucceſſori ei⁹ ad rẽ ⁊ ad fructus ⁊c̃.

Itẽ ſi mulier. ¶ Si mulier vẽdidit fundũ pro alio iuuatur velleiano. h.d. ¶ Op. C. e. l. ſenatus in ſi. So. ibi nec maritus emit nec aliũ ĩterponit: ſꝫ mulier ĩpa emptores ĩuenit ſubaudi ⁊ donauit ⁊ pecunia nõ interceſſit. hic aũt fuit color queſitus: uel a creditore vel a marito creditore ſciẽte. ita dicebat. d. Ja. Op. d. l. q̃uis. §. plane. ſ. e. So. ibi voluit delegare hic intercedere. ſꝫ q̃re ſecus. R. dicit. d. Ja. ꝙ nõ eſt ratio que eſt. ĩ. proxi. §. ⁊ ideo dic ꝙ hic fuit color queſitus: ⁊ ita qdam habent hic glo. ⁊c̃.

Si mulier. ¶ Si ali⁹ mãdato mulieriſ ĩtercedit exceptioni velleiani eſt locus ſi creditor hoc ſciuerit. alias ſecus. h.d. vnde uide quãdaꝫ glo. que ĩcipit ſed qd ⁊c̃. ſed q̃ro cũ tunc ignorãtia eſſet in facto ꝓprio: ut. l. ſi ego. ſ. e. dic ꝙ ex aliqua iuſta cã credebat eã intercedere in reꝫ ſuã: ut in glo. ⁊ qdam habẽt in glo. ⁊ videꝛ ꝙ debeat iuuari: ut. l. ſi ticius. ĩ. de fideiuſ. ⁊. ſ. e. l. ſi decipiẽdi. ſꝫ dic ꝙ ibi fuit color q̃ſitus. hic nõ ⁊c̃.

Ex. §. ſequenti.

¶ An valeat renunciatio velleia. facta per mulierem.

Si mulier. ᵍ¶ Si mulier ĩ iudicio exceptiõi velleia. renũciat: uelleiano non iuuatur. h.d. ¶ No. ꝙ exceptioni velleiani põt renunciari: ut obſeruat cõſuetudo. tamẽ in cõtrariũ eſt ꝟitas. beneficium eñi velleia. eſt inductũ ꝓpter fragilitateꝫ ſexus muliebris: ut. l. iij. ſ. eo. nã eoipſo ꝙ renunciat decipitur: ut. l. interdũ. ſ. de mino. ⁊ quod no. in. l. iudex. C. eo. ad qd. l. doli. §. diuerſum. ĩ. de nouatio. ita tenent doc. in. l. ſi. C. e. non ob. hec lex: quia ſpeciale eſt in renunciatione facta in iudicio. hic eniꝫ renunciauit in iudicio: ⁊ expoſt facto.

¶ De compenſationibus. Rubrica.

v **Erum eſt.** ʰ Fideiuſſor põt cõpenſare qd debeꝛ reo principali ⁊ ſibi. h.d. cum. l. ſe. que incipit ſi qd vides hic tex. qui uidetur velle ꝙ compenſatio fiat ⁊ tollat debituꝫ ĩpſo iure. Simile inſti. de acti. §. bonefidei. qd omnes glo. intelligunt verum ſi opponatur ab homine: ut. l. ii. ſ. eo. ibi ſi paratus eſt ⁊c̃. ⁊ in hac. l. ſi quid ibi compenſare ⁊c̃. Requiritur ergo voluntas debitoris cõpenſantis: ⁊ ex hoc

a ¶ Si ab ea no. q: non ẽ alibi ſꝫ bal. i. l. i. C. co. ꝙ ſi fideiuſſor pro me non rogatus intercedat. tñ exceptio huius ſenatuſ cõſulti competit ſibi.

b ¶ Si mulieri. mulier q̃ ex ĩterceſſiõe ſi dãnificaꝛ teneꝛ. ſꝫ qd ſi mulieri ꝓmiſſũ ẽ d idẽnitate vel ei data ſũt pignora dic ꝙ nõ teneꝛ: ſꝫ iuuaꝛ. caſus ẽ no. ĩ. e. l. q dẽ. ⁊ no. bal. i. l. i. C. e. ti.

c ¶ Si mulier. iſte tex. ẽ no. in muliere q̃ adiuit hereditateꝫ dãnoſã. ⁊ uide bal. in. l. i. C. eo. queꝫ alle. ⁊ Pau. de ca. ⁊ ibi per eum.

d ¶ Quidaꝫ. no. iſtũ tex. no. ad limitatõeꝫ. l. ſi mulieri. ſ. e. ⁊ ibi dixi ⁊ ẽ tex. no. ſꝫm bal. i l. i. C. eo.

e ¶ Si decipiendi. quõ probetur ꝙ mulier voluerit decipere vide bar. in. l. feminiſ C. eo.

f ¶ Si mulier. uide bal. in. l. i. C. eo.

g ¶ Si mulier. exceptioni velle. an poſſit renunciari aduerte: q: Bar. dicit ꝙ cõſuetudo indiſtincte obſeruatur ꝙ poſſit renunciari. adde tñ ꝙ ſi ſit mulier certiorata cõmuniter obſeruaꝛ in beneficio velle. renunciari poſſit. dixit tamen hic no. Albri. de roſa. ꝙ ſi reperiaꝛ in inſtrumẽto notarij: iſta verba ⁊ certiorata velle. renunciauit ꝙ nõ obſtantibus his uerbis poterit fieri interrogatoriũ notario quid ſit vel leianum: ⁊ ſi dixit ſe neſcire mulier poterit uti velleia. ꝓ quo optime facit glo. in. l. generaliter. C. de tab. li. x. dũ q̃ſiuit an notarius dꝫ ſcire legeſ: ⁊ ſi diceretur notariũ eſſe loco teſtis. Reſpon. ꝙ teſti fiunt ſꝫ interrogatoria etiaꝫ ſꝫm Bar. in. l. i. ſ. ſi cer. pe. ⁊ iſtd dictuꝫ hic etiam refert fulgo. ⁊ de iſta materia vide que ſcripſi p⁹ ro. in. l. ſciendũ de ꝟb. ob. ⁊ adde ꝙ quãdo renũciatio fit de cõſciẽtia legis ut in caſu autẽtice matri ⁊ auie: nõ reqritur certioratio ſꝫm Bal. no. in l. i. ff. ſi quis in ius uoc. ſi ierit. Et adde iſtis bal. in. l. i. ad ſi. ff. ſi quis in ius voc. non ierit. ⁊ Bal. ĩ addi. ſpe. in ti. de renun. ⁊ cõclu. in vlti. col. ⁊ fulgo. ⁊ Pau. de ca. hic ⁊ que no. doc. i. c. ij. de pac. in vj. ⁊ Bal. in. l. ſi mulier la. ij. C. e. Et adde qd magiſtraliter dicit Jo. an. in. c. q̃uiſ d pac. in. vi. in quacũq; renũciatiõe reqriꝛ certioratõ. de q̃ vide in. l. ſi. §. idẽ q̃ ſũt p⁹ bar. ſ. de cõdi. ide. ADDE ꝙ mulier ſit ſpecifice certiorãda ⁊ bal. ↄſi. iiij. ij. li. ⁊ cõſi. xlvij. li. iij.

h ¶ Verũ ẽ in ꝑn. hui⁹ ⁊c̃. vide bal. i. l. tã mãdatori in. iij. col. C. de ſi nu. pe. ⁊ glo. in. l. eius. C. eo.

i ¶ Et tollat debitum. Quid anteꝫ ſi tres erant

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK Baden-Württemberg

creditores ⁊ vnus promiſit curare cum effectu ne talis lis uel moleſtia inferaṫ: an ipſe poſſit opponere exceptionē cōpenſationis ſi cōueniṫ ex alia cā. ⁊ certe nō: q: qui opponit exceptionē cōpenſationis dicitur agere. l. amplius nō peti. rē ra. habe. c. cū inter de excepti. ⁊ ſi pmiſit ꝙ alij nō agerēt. ipi etiā nō debent agere. l. uēdicare. ꝟ. de euic. cū ſequē. l. i. §. qd autez ait de ſufficie- bus: ita limita iſtum tex. vide in fin. qd dixit bal. ⁊ fulg. in. l. ſi lic licet. C. ꝺ col. de excepti. intrinſeca.

a ℂ Nō ē neceſſe. vtrum ad hoc ꝙ ꝑ cōpenſationem tollatur debituz requiratur ꝙ opponatur in iudicio. Et adde no. ⁊ bonū tex. in. l. rei iudi. §. i. ꝟ. ſo. ma. vbi videṫ velle tex. ꝙ abſqꝫ oppoſitione fit nihilominus obligatus debitor ⁊ ſic debitū tollit. uiꝺ late poſt glo. per Bal. in l. ſi cōſtat. C. eo. ⁊ ibi multos caſus in qbus fit ipo iure: ⁊ quod ipe no. in. l. i. C. eo. Adꝺ Bal. in. l. tā mandatori. C. māda. ⁊ adde Bar. in. l. quod dicitur in ſi. ꝟ. de ipē. ⁊ ſi ꝑmittiṫ fideiuſſori opponere exceptionē cōpēſationis eodē mō vnicx reis ⁊ ꝑderit oīb⁹. ita dicē Bal. in. l. ex duob⁹. xiiij. q. ꝟ. de duo. reis per. l. ſꝫ iul. §. idē ait ſi duoſ. ff. ad mace. nā qñ res vel quātitas ꝑuenit ad aliquē ex correis oēs dicūtur adinuicē fideiubere. l. uir vxo. §. fin. ⁊ ibi no. ſ. ad velle. l. ſi ꝑ parte. §. ſi. ꝺ in rē verſo. ⁊ plene Bar. ⁊ alij i ꝑn. in. l. reos. de duo. reis: ⁊ ſic per iſtū tex. licet regulariter quādo vnus eſt creditor creditoris ſui nō fiet ipo iure cōpenſatio: ſed reqritur ꝙ opponaṫ exceptio: vt hic ⁊. l. ꝙ labeo. ꝟ. eo. ⁊ plene no. ⁊ legitur in. l. ſi cōſtat. C. eo. tñ qñ vnus eſſet ꝺbitor ipiuſmet: ⁊ ſic vnus ⁊ idem eſſet debitor ⁊ creditor. tūc ipo iure fit ꝯpenſatio. ſeu diſtinguitur actio: q: eſt impoſſibile debitum ⁊ creditū eſſe i eodem ſubiecto. l. heres a debitore. §. ꝙ ſi ſtipulator. ⁊ ibi glo. i verbo perimit. ⁊. l. vrannius in prin. ꝺ fideiuſſo. l. ſtichū. §. aditio. de ſolu. vt videmus in ſimili ꝙ extinguitur debitū quando debitor creditori ſuccedit l. ſi debitori creditor. ff. ꝺ fideiuſſo. ⁊ dicto. §. ꝙ ſi ſtipulator cum ſi. nā homo nō poteſt cū effectu hanc fictionem inducere. l. ſi forte. de caſtrē

dico vobis ꝙ nō eſt neceſſe[a] ad extinguēdū debituz ipſo iure ꝙ compēſatio opponatur in iudicio: ſed vbicūqꝫ notifico tibi ꝙ volo debitum cuz credito cōpenſare ipſo iure tollitur obligatio. ⁊ hoc colligiṫ ex iſtis. ll. dum dicūt ipo iure quaſi nō requiraṫ miniſteriū iudicis ⁊c̄.

Uod in diē.[b]

q **Si rationē.** Sententia lata ſuper ꝑncipali nō preiudicat in incidēti qd pōt per ſe ſtare. Itē ei qui ſuccumbit in exceptiōe opponiṫ exceptio rei iudicate: ſi illud idē in modum actōis intentat: qd multuz no. concor. l. ſi nautē §. i. ſ. de ne. ge. dic ut ibi dixi. ℂ Op. C. ꝺ ordi. iu. l. i. vbi ſnīa lata ſup ꝑncipali facit ꝑiudicium in incidēti. So. ibi fuit de incidēti plene cognituz. hic vero nō fuit cognitū ſup compēſatione. uel aliter. ibi ſnīa ſuper ꝑncipali nō poterat eſſe vera niſi intelligatur pronūciatū ſuper incidenti. hic ſecus. iſtas ſolutōes videṫ tangere glo. ſ. de his qui ſūt ſui uel alie. iu. l. penul. ℂ Ad ſecūdū op. qui ſuccūbit in exceptōe nō repellitur ſi illud idē ꝓponat in modū actiōis: ut. ꝟ. ꝺ euic. l. uēdicātē. ⁊. l. ſe. So. quādoqꝫ oppoſitū i modū exceptionis tēdit ad eūdē finē cū eo qd ꝓponiṫ in modū actōis: ⁊ tūc ſi ſuccūbit i exceptiōe ob. excep. rei iudi. vt hic. quādoqꝫ tendit ad diuerſū finē: ⁊ tūc ſi ſuccūbit in exceptiōe nō ob. exceptio rei iudi. vt in cōtrario. ita no. doc. C. ſē ten. reſcin. nō poſ. l. ꝑemptorias. ego latius dixi in. l. qui rome. §. duo fratres. ꝟ. de ꝟb. ob. tetigi in. l. ex diuerſo. ſ. de rei uen. ⁊c̄.

i **N cōpēſationem.** Debitū litigioſū pōt in cōpēſationē ꝺduci. h. d. ℂ Op. de. l. vbi ceptuz. ſ. de iu. Sol. ſup eadez re nō poſſēt pendere duo iudicia ꝑ modū actiōis: ut. l. vbi ceptū. ꝑallegata: tamen poſſent pēdere duo iudicia: vnū per modū actionis: aliud per modū exceptiōis. ℂ Itē oppo. de. l. ſi. C. eo. vbi de debito nō liqdato non pōt op. cōpēſatio. So. lꝫ lis eēt ꝯteſta. itelligiṫ ꝙ debitū erat liqduz: uel de ꝓxio liqdandū. alias nō poſſet opponi cōpēſatio: vt in cōtrario ⁊c̄.

s **I cum filio.** Illud qd peti poterat cū adiectiōe de peculio deduciṫ in cōpenſationē ſm glo. fortis eſt hec. l. ⁊c̄.

Sed ſi cum filio. Filius pōt obijcere cōpēſationē de eo qd debeṫ pr̄i ſi ꝺ rato cauet. h. d. ℂ Op. ad ꝑn. hui⁹. l. ⁊ vr̄ ꝙ ex pſona filij pr̄ nō ꝯueniaṫ niſi ꝺ peculio. l. de peculio. ꝑ totam l. ſ. de peculio. So. uerū ē ſi ꝯtra pr̄em agaṫ: ſecus ſi excipiaṫ. ſimile no. in. l. ⁊ iō. ꝟ. rex. amo. ſꝫ hoc vr̄ mirabile. nō. n. pōt opponi cōpenſatio: niſi de debito liquido: ut. l. ſi. C. e. Itē nō pt opponi ꝯpēſatio de eo qd pōt elidi ꝑ exceptionez ſꝫ illud qd pr̄ debebat nō erat liqduz. ℂ Itez ſi ꝯueniret pr̄ nō teneret niſi q̄tū vireſ peculij patiunṫ. iō Ja. de are. ⁊ Rizar. legūt aliter ꝙ ꝑncipiū loqtur qñ agit pr̄ vel dñs actiōe ꝓ ſocio ſibi q̄ſita forte ex cōtractu filij uel ſerui quē ratū habuit: vñ ſocijſ ⁊ ſocietati ſimul ōbeṫ. ⁊ ſcōꝫ rñſuz ibi q̄uis ſi ageremus loqtur quando pater vel dñs nunq̄ egit uel ratū habuit. nec ob. l. ⁊ ideo ꝟ. rex. amotarū: quia ibi agebat adiuncta pſōa filie. hic nō. ⁊ ſm hoc bona eſt ratio que opponitur in. §. ꝓximo. ibi qa vnus cōtractus eſt. iō agēdo vr̄ approbare ⁊ ratificare ⁊c̄

s **I ambo.**[c] Negligētie ad negligētiā admittiṫ cōpenſatio. itē ōbita ex paribus cauſis cōpenſantur. h. d.

Quotiēs. Debitū ex delicto cōpenſatur. h. d. No. ꝙ cōdictō furtiua oritur ex delicto. lꝫ glo. aliter dicat in. l. ſi pro fure. ſ. de cōdi. furtiua. ⁊. ꝟ. rerū amotarū l. ſi mulier. §. ſi. ⁊ ibi dixi.

c **Um alter.**[d] Quo ad ipediēdū curſum uſurarū fit cōpenſatio ipo iure etiaz ſi opponaṫ ab hoīe. h. d. cum. l. ſe.

q **Uod labeo.** Una cā nō poteſt operari circa diuerſos effectus. h. d.

q **Uecunqꝫ.**[e] Queritur vtrū ad debitū ꝺ quo quis eſt abſolutus poſſit opponi cōpēſatio. glo. videṫ tenere ꝙ nō per hāc. l. qd determinaṫ per Cy. in. l. ex cā. C. eo. dixi i. l. ꝓcur. ad exhibēdū. §. i. ꝟ. rem ra. habe. ⁊c̄.

p **Ecuniam.** Debituz certo loco pōt ubiqꝫ cōpenſari habita rōne intereſſe ꝓpter locū. h. d. ℂ No. ꝙ nō ualens ratione loci agere nō ꝓhibetur compenſare ⁊c̄.

s **I eum militi.** Nō poteſt vni heredum compenſatio opponi de eo quod ad alterum peruenit. h. d.

Cum intra.[f] Dies qui miſeratōis cauſa adijcitur ſolutioni compēſationē nō impedit. h. d. ℂ Op. de l. ꝙ in diem in ꝑn. ſ. eo. So. hic tex. ſoluit quez tex. nota multū ꝙ ibi loqtur in die qui adijciṫ obligatiōi. hic indulgetur ſolutioni miſeratōis cā. de quo facio magnuz feſtuz i. l. ita ſtipulatus ꝟ. de ꝟbo. obli. in illa. q. vtrū in obligatione i diem ante diem ſit nata actio ⁊ obligatio.

ſi peculio. Bar. i. l. ſi is qui pro emptore in. i. q. ꝟ. de uſucap. l. ſi quis in fundi. de lega. i.

b Uod in diem. Et ad iſtū tex. vide etiā Bar. in extrauaganti ad reprimēdam in ꝟbo ſūmarie in vltima carta.

c J ambo. de materia huius. l. vide ꝑ Cy. in. l. viro. ꝟ. ſolu. ma. ⁊ in regula iuris in. vi. ⁊ vnū adde ꝙ nunq̄ dolus cū dolo compēſatur quando ſecundū dolus vel ſecundū delictum deberet attendi: ut in caſu. l. ſi quis a ſe fundū. C. ad l. iul. vñ vi. ⁊ oīno. no. do. Jo. i. d. l. viro poſt Cy. ibi reliqua dic: vt ibi ꝑ eū vbi querit an ipſo iure hoc fiat. ꝺ materia hui⁹ viꝺ ꝑ Inno. i. c. intelleximuſ de adul. quā allegat bar. i l. cū mulier ſo. ma. ⁊ ibi dixit Inno. ꝙ ꝺ pari culpa ad parez fit cōpēſatō ſecus de ipari ad iparē. Quid ēt in dolo. vide Bal. in. l. i. C. vnde vi. in. ij. carta i repetitione. ⁊ ibi Bar. i ſi. ⁊ quid ſi tu ꝓmiſiſti inſtrumentuz debiti cōtra me ⁊ falſuz. Ego ꝓduco contra te inſtrumētū ſolutiōis ⁊ falſū. dicit bal. in Rubri. ꝺ fide inſtru. i xv. col. in. ꝟ. icidenter ēt q̄ro ꝙ vterqꝫ punitur ⁊ q̄uis licitū ſit mihi negare verū ſi tu habeſ malam cauſam contra me: no. i. c. cupiētes. in ꝑn. in ꝟ. malignantiū de elec. l. vj. ⁊ canoniſte in. c. i. ꝺ inuti ſtip. tamē iſtud ē verū niſi falſa probatio immiſceatur. vide ꝙ no. Bal. in. l. ſi. in. v. oppo. C. eo. ⁊ de hac materia etiam plene per Bal. ⁊ Imo. in dicta. l. cum mulier. ⁊ in dicta. l. viro.

ADDE quando exceptio doli tollatur replicatione doli. Pau. de caſtro conſilio. cccxvi.

d Um alter. vide ꝺ hac materia Bar. elegāter i. l. ſi. de ꝯdi. ide. vbi querit an qd officio iudi. debetur poſſit cōpenſari.

e Uecūqꝫ. vide oīo Bar. ad iſtā. l. in. l. ſi pene. ſ. de cōdi. indebi. ⁊. l qui inuicem in ſi. eo. ti.

f ℂ Cum intra. Et vide qd per iſtū tex. dixit Bar. in. l. ſi donaturus. §. i. de condi. ob cām.

a Deo cōdēnatus. Quã do dubiũ penãle poſſit dduci i cōpēſatione ꝛ vide ſingulariter Bal. i. l. i. C. e. ꝛ in. l. fi. in. v. oppo. C. eo.
b J debeas ⁊c. de hoc latius Bar. poſt glo. in. l. ſeruus cōmunis. §. idem dicēdum de furtis.
c Si quis ſeruũ. iſtũ tex. ꝛ fi. limitat Bar. in. l. ſi pecuniã poſt mediũ. ꝺ cōdi. ob cãz ꝛ in. l. natu ralis. §. at cũ do. de pſcri. v. ꝛ uide qđ no. Bar. in. d. l. ſi quis aũt de acq. poſ. per iſtuz tex. idē dicit Bal. in. l. pe tenſ. in pen. col. C. de pa ctis ꝙ valet ar. de ꝯtra ctu noiato ad innoiatũ ꝛ no. Bar. in. l. cũ ppo nas. C. ꝺ do lo. ꝛ ad pmã partē ſuma rij. viđ bar. in. l. ij. C. lo ca. ADDE Bal. conſi. clxvij. li. iij.
d Quod ſi in rez. vide Bal. in Rubri. C. co. in vij. q.
e An in pu pillũ. ad hu ius intelle ctũ uide gl. no. in. l. ii. ꝛ qđ ibi Bar. j. ꝺ fideiuſ. ꝛ qđ no. in. l. iij. ꝰ. cōmo.
f Idez ſcri bit neratius facit iſte tex. ꝙ ſi egi rei uēdicatione in libello. ꝛ nullã mētio nē fec ꝙ ad uerſari⁹ poſ ſideret uel ꝺ ſijſſet dolo poſſidere ꝙ poſſit in po ſitionib⁹ hoc reparari: ita uidi ad hoc tex. allegatũ iſtum. ad qđ uide bal. in l. edita. C. de edendo. ꝛ vi de inſt. ꝺ ac. §. ſi min⁹. in pe. car. ꝛ qđ no. gl. in. §. ſi qs argen tũ. j. eadē. l. ꝛ Bar. in. l. i actione de fur. poſt gl. ibi ꝛ uiđ oio que dixi i. l. publia. §. ſi. j. e. ſm ſpec. ꝛ ex hoc etiã inferſ quid ſi in accuſatiōe omiſſus eſt loc⁹ uel tēpus utrũ in pbationibus poſſit ſuppleri vide per ſpec. in titulo de libel. cōcep. §. ad huius ti. v. cautus. ꝛ in ti. de ac. ꝛ peti. §. i. v. ſed hoc quoqꝫ pmitten duz cũ pluribus. §. ſe. vſqꝫ ad. §. itez ſcias. ꝛ Bal. in. l. i. ꝰ. ſi menſor fal. mo. dixe. qui uidetur tenere ꝙ nō. cogita p preallegatã. glo. in. l. i. §. ſi quis argentũ. j. eo. quã uidetur confirmare Inno. in. c. ij. de ordi. cog. facit qđ no. Bar. in fi. in. l. denunciaſſe. §. qꝫtum de adul. ꝛ no. do. Jo. in. l. nō ſoluz. §. ſed ut probari. de ope. no. nunc. ꝛ ibi refert do. Ra. cō ſuluiſſe ꝙ ſi in accuſatione accuſans nō poſuit maleficiuz eſſe cōmiſſuz tempore punibili prout no. Bar. in. d. §. ſed ut probari. licet poſtea illđ probat nō ſufficit ad cōdēnationē: quia probatio ſuper iepto libello nō validat proceſſum: ita refert tenere Ange. in. l. cum actum de neg. geſt. ꝛ per Spe. de offi. iudi. §. de ſeruitute. v. ſi. quid ſi libellus. ꝛ Spec. in ti. de ſen. prola. §. qualiter. v. ſi. quid ſi lis. ꝛ firmat Inno. in. c. examinata ꝺ iudi. ꝛ Bal. in. l. i. ꝰ. de iuriſ. om. iudi. ꝛ per alia. ꝰ. allegata. ꝛ Ang. in. d. l. ſi cum actuz in fi. ꝛ Bal. in dicta. l. i. ſi menſ. fal. mo. di. tu cogita. Adde Bal. in. c. i. de mili. va ſallo qui cō tu. eſt ubi di cit ꝙ iudex non pōt ſup plere ſi plus eſt pbatum qꝫ petitũ. al legat glo. in l. vbuz opoz tere. de vb. ſigni. ꝛ uide qđ no. bar. in. l. libellož de accuſa. §. ꝙ ſi libelli. ꝛ ob hoc dicit Bal. in. l. ge neraliter. in ij. col. C. ꝺ e. piſ. ꝛ cle. ꝙ licet in libel lo non dedu catur conſu etudo poteſt in proceſſu deduci ꝛ p bari. ꝛ ꝙ po ſitiones ſint trahende de libello tenet glo. in cle. ſepe. de uer bo. ſigni. ꝛ Bal. in. l. ij. §. ꝙ obſer uari de iu ramē. calũ. in fi. ꝛ adde quia dixit do. Anto. in c. dudum. ꝺ deci. cuz gl. fi. ꝛ Hoſti. i c. querelam ꝺ electio. ꝙ ſuppletur li bellus per ſē tentiam. er go ꝛ proba tiones que a pari proce dũt ſm tex. ſingu. in. l. lege iulia pe tronia. ff. de manumiſ. al legat Bal. i. c. domum guerram. §. ad hec. hic fi nitur lex. p dictis adde no. q. nam ſi ſm cōez opi nio. nō pōt fieri additio ad libellum poſt lit. con. ſm no. in. l. edita niſi in acceſſorijs. ergo non de bet fieri ta lis ſuppletio per idirectum: qꝛ parum releuaret dicere ꝙ lit. conte. non poſſet addi. Quid ſi deduco vnã cãm ꝛ probo aliaz pōt ſequi condēna tio in poſſeſſorio nō in petitorio: ita ſingulariter dicit Bal. ꝛ Ange. in l. fi. i. i. col. C. de anna. excep. ꝛ vide Bal. in. l. i. in pn. ꝛ in fi. C. vt i poſſ. leg. ꝛ ibi dicũt per illũ tex. ꝙ probatiōes tantũ que accumulantur ad li bellum debēt admitti. ADDE vt per bar. conſilio mihi. ccxxiij. incipi ente accuſatio. ꝛ bal. conſilio. cxlviij. inci piente poſito ꝙ certa pars mē ſis li. iiij. vbi ſeqtur bar. in. d. §. ſed ut probari.
g Si rem. intellige iſtũ tex. ut no. in. l. qui furtũ. in fi. ꝰ. de condi. fur. ꝛ ad ipm uide glo. ꝛ doc. in. l. qꝫuis. §. ſi cōductor. de acqui. poſſ. Item facit ad aliã. q. de qua per bar. in. l. ſi inſulã. in. vj. q. de vb. ob. ꝛ ad aliã

Ex. l. ſequenti.

Condēnatus ex forma ſtatuti ꝺ homicidio in mile ꝛ quarto pluri: qa non ſoluit infra. x. di es illud quartũ plus poteſt cōpenſare.

i **Deo.** [a] Pena delicti cōmiſſi in annona ex cauſa annone poteſt cōpenſari. h. d. qđ no. No. argu. iſtius. l. ꝙ ille qui eſt cōdēnat⁹ ex forma ſta tuti de homicidio in mile ꝛ quarto pluri: qa nō ſoluit infra decē dies illud quartũ pōt cōpenſa re: quia nō dicitur pena homicidij: ſꝫ pena ſolu tionis nō facte. ad idē. ꝰ. de in litē iur. l. i.

i **A rem ſuam.** De debi to ceſſo poteſt quis obijcere cōpenſationez: ſe cus ſi nō ſit ceſſum lꝫ alius creditor uelit ⁊c.

d **Ebitor.** De eo qđ poteſt pe ti actione de pecu lio pōt obijci compēſatio.

o **B negocium.** Debituz ex cauſa victuali nō compēſatur hoc dicit. No. hic glo. que ponit tibi caſus in quibus non ad mittiſ compenſatio ⁊c.

p **O ſtquã.** Procurator q obij cit cōpenſationem nō debet timere debitum.

s **J debeas.** [b] De debito al ternatiuo ñ po teſt opponi compenſatio niſi quanti tas obligetur hoc dicit.

i **D quod.** Nomine alterius nō poteſt obijci cō pēſatio de eo qđ ipſe debet hoc dicit.

Depoſiti uel contra. Rubrica.

d **Epoſitum.** No. ꝙ di ctio de hic auget ꝺ qua dictio ne in. l. ſi ſeruus. §. ſtichum. j. de legatis primo. Nota iſtaz l. quia magiſtralis eſt a capite vſqꝫ ad finez ⁊c.

Si quis ſeruum. [c] Qui dat pecuniam dicif cōductor: qui recipit locator. Itez contra ctus innominatus iudicaſ ſm cōtractus nomi nati naturã cui aſſimilaſ niſi aliđ actũ fuerit. h. d. quē. §. no. quia declarat multum materiaz lo cati ꝛ conducti ⁊c.

Si te rogauero. Cui datur res proferē da tenetur mandati. cui datur cuſtodienda de poſiti tenetur. h. d.

Quod ſi rem. [d] Quando prece dit cōtractus per fectus ꝛ adijcif cōuentio que pōt cadere in no men cōtractus potius inducif informatio pmi ꝙ nouus contractus. h. d. quez. §. no.

Idem pōponius. Si res iuſ ſu meo ꝺ ponif apud aliũ recipiētem pro me ego teneor depoſiti. alias teneſ recipiēs: ꝛ nō ego niſi hoc expſſerim uel fideiuſſeri: ꝛ tunc obligatio durat etiã principali ſine herede defuncto hoc dicit. No. hic ꝙ naſcif actio depoſiti anteꝗ̃ cōmitta tur dolus. qđ declara plene: ut. l. ſi ſtipulatus ſũ mihi. §. i. j. de ſolu. Secũdo no. ꝙ principali ꝺ functo ſine herede remanet obligatio fideiuſſo ris. Ad idē in. l. ſine herede. in pn. j. de admi. tu to. ꝛ. l. ſtichũ aut pãphilum in pn. ꝛ. §. i. de ſol. Ad hoc opp. de. l. poſtꝗ̃ in pn. j. ut le. no. ca. So. hec eſt va. debes aduertere ꝙ qñqꝫ obliga tio fideiuſſoris eſt cōmiſſa anteꝗ̃ pncipalis per ſona extinguaſ. qñqꝫ eſt cōmittēda poſt. primo caſu fideiuſſor remanet obligatus quocũqꝫ mō pncipali ſubducto: ut in. l. hactenus. j. ꝺ ſoluti onib⁹. ſecũdo caſu diſtingue: aut loqmur in de functo: ꝛ durat obligatio ꝛ pōt cōmitti: ut hic. lꝫ nō ſit cōmiſſa. ratio qa eſt hereditas q̃ repſē tat pſonaz defuncti: aut eſt captus ab hoſtibus ꝛ tũc ſecus: ut in. l. poſtꝗ̃. in pn. j. vt le. no. ca. ra tio qa nō ē hereditas neqꝫ pſona repñtata ⁊c.

An in pupillum. [e] Pupillus tenetur ꝺ do lo eatenus quatenus locupletior fact⁹ eſt.

Si apud. In ſeruum manumiſſum non datur actio ex cōtra ctu ante facto: ſed ex delicto ſic. h. d. No. ꝙ do lus qui purgatur p actionē deſcēdentem ex cō tractu nō facit teneri ſeruuz ex quaſi contractu: ſec⁹ ſi purgeſ p actionē deſcēdētē ex ꝺlicto ⁊c.

Idē ſcribit neratius. [f] Que poſt litez cōteſtatã accidunt veniũt in hac actione hoc dicit.

Eſt aũt. Depoſitarius ſtatim pōt cō ueniri ad rei reſtitutionez ni ſi cauſa de nouo emergat. h. d. iſte. §.

Si rem. [g] Dolus cōmiſſus in uēdēdo nō purgatur rē redimēdo. h. d. Op. de. l. ſeqtur. §. idem labeo. j. de uſuc. ꝛ. ꝰ. ꝺ alie. iudi. mu. ca. facta. l. ex hoc edicto. §. ſi quis. Sol. glo. ꝙ hic uēdidit ꝛ tradidit. in cō trarijs ſolũ uendidit. Iſta ſo. ē uera in ſe. ꝛ no. eã ꝙ per ſolũ cōtractũ ꝛ adhibitũ circa rem de poſitã qſ nō teneſ depoſiti. alij dicunt ꝙ ibi re cuperauit poſſeſſionē. hic ſoluz redemit. hec ſo lutio ñ eſt va ꝛ eſt cōtra iſtũ tex. q dicit ſemel do lũ feciſti. alij dicũt ꝛ eſt va ſol. ibi quo ad alia ex cuſaſ nō quo ad interitũ. iſtã tenēt doc. ꝛ facit ad qōnē de emphiteota qui uēdidit rē ſine licē tia dñi: ꝛ poſtea recuperauit an incidat in com miſſũ: de quo p glo. in. l. iuriſgētiũ. §. adeo. ꝰ. ꝺ pac. ꝛ p Dy. j. de uſuca. l. ſeqtur. §. idē labeo. ꝛ

q.de qua in l.ſi quis li-tellus.C.de apo.
a℄Si rē a ſuo.no. iſtuꝫ tex. ⁊ fac ad no.per bar. in.l.ſi urbana.ff.de condi.inde. de prelato.
b℄Elegāter iſtū tex. idu cit no. glo.i l.ſi ſuos.C. de act.emp.
c℄Si pecunia.ſingula. eſt ſm Rapha. in.l.ij. §.ex his de ṽbo.obli.ut ibi ſcripſi pᵒ Jmo.in.iiii. col.
d℄Si quis argētuꝫ.no. ꝙ licet ꝑcedat libellus incertus aliquo caſu tñ debet certifi cari per probationem:⁊ ita iſtā glo. pro no.allegat bal.in.l. ij.in.ṽſi.ſed nunqd.C.ð ſenten. que ſiñ certa qꝫ titate. ⁊ no. Bar. in.l.ſi in rem in fi. ff.de rei uē. vide Cy. in l.edita. i.v. colū.in.ṽſi. nunc reſtat uidere de eden.⁊ Spe. in ti.de lib. concepti.§. iuxta.ṽ. ſed in quo ꝑderit cū precedenti.

ibi dixi.⁊ videt̃ mihi ꝙ de hoc habeamus unicā Rubri.in.x.col.de vaſal.q feu.vē.⁊ rede.⁊c̃.

Non ſolum. Ex depoſito facto ꝑ ſuū nr̃ꝫ i quo habemᵒ vſūfructū querit̃ nobis actio.h.d.

Si rē a ſeruo. aQui ðpoſitū reſtituit domino putatiuo liberat̃ niſi ſciens fuerit hoc dicit.

Eleganter. bQui quaſi de ſuo ſoluit nō videt̃ depoſitū reddere .h. dicit.℄No.hic ꝙ ſi ſoluerit tanꝙ̄ ſuū nō liberat̃ ⁊ dominᵒ poterit agere depoſiti pro eo qð habet: qð videt̃ abſurdū. Huius timore dicit glo.ꝙ hic dñs cōſūpſit pecuniā ſibi ſolutā:⁊ ſic recōciliat̃ cōſumptiōe:ut.l.nō oēs §.ſi.ff.ſi cer.pe.iſtud nō videt̃ verū.qñ eni ſoluitur pecunia que eſt recipiētis nō cadit recōciliatio nec cōſūptio:ut.l.ſeqtur.§.plane.j.ð vſucap.ar.l.ſi filiuſfa.ff.ſi cer.pe.℄Dicēdū ē ergo ꝙ hic pecunia fuit depoſita numerata:vnde fuit trāſlatū dñiuꝫ in accipientē.ideo illud qð fuit ſolutū ſi erat dicti accipientis ⁊c̃.

Sepe. Cōuentio ⁊ ſpōtanea ablatio facit depoſitariuꝫ teneri de culpa leuiſſima.h.d.℄Uide in tex.ibi ⁊ cuſtodiaꝫ .ſ. vt teneat̃ de culpa leuiſſima:ut no.j.de reg.iur. l.cōtractus in ſi.glo.que incipit no . iſtos qnqꝫ caſus vbi nō facit eū teneri de caſu:ſꝫ ð culpa leuiſſima eſt ⁊ ſextuſ qui ponit̃ hic in tex.ibi.ſed ſi obtulit ⁊c̃.

Si pecūia. cSi depoſitū eſt diuiduū vni ex heredibus repetēti ſoluit̃ pro ꝑte.ſi indiuiduū inſoliduꝫ ſi qdeꝫ ipſe caueat.alias deponetur.h.d.℄Quē caſū no.qa multū allegat in.l.ſtipulatiōes non diuidunt̃.j.de ṽb.ob.dum tracto materiā diuidui ⁊ indiuidui:qa illa dicit̃ res indiuidua que tantā vtilitatē ꝑſtat in ꝑte reſpectu ꝑtis ſicut tota in toto reſpectu totiᵒ.nā ideꝫ eēt in pecunia.

Apud iulianū. Si duo ſe heredes cōtendūt lꝫ debitori ſoluere cui vult exacta cautione ꝙ ab alio ðfendet.h.d. qð no. ⁊ nō ſunt multi dieſ ꝙ ego feci hoc fieri ⁊c̃.

Si quis tabulas. Op.de.l.itaqꝫ fullo.j.de fur.glo.ſoluit vno modo . tu dic ut ibi plene dixi ⁊c̃.

Si quis argentū. dQui petit ſpēꝫ argēteaꝫ debet i libello inſerere ſpēꝫ ⁊ pondus niſi ſe ignorare iurauit.hoc dicit.illð qð hic dr̃ iurāti ſuccurrat̃ glo.itelligit quo ad hoc ut admittat̃ libellus nō quo ad ſñiam.ſꝫ poſtea debet ꝓbari.tu aūt hoc intelligas:ut dicā i ſequē.§.querit glo.qd de eo qui dubitat de ſpecie.certe nō admittit̃:ut in glo.⁊c̃.

Ex.§.ſequenti.

℄Qualiter debeat formari libellus cū ciſta ðpoſita et ſigillata petitur.

Si ciſta. eQui uas plenū ⁊ ſigillatuꝫ ðponit ſi res oñderit de rebᵒ ſingulis aget depoſiti.⁊ ſi nō oſtēderit ſimiliter agere poterit.h.d.An aūt ego debeo ꝓbare in illa ciſta ſignata tot res fuiſſe.glo. dicit ꝙ ſic:q̄ ꝓbatio eſt valde dura.℄Pro declaratiōe.primo q̄ro qñ ciſta vel aliud vas ſignatū depoſitū repetit̃ qualiter debeat formari libellus.R̷.ꝙ ꝓpter hoc factᵒ eſt iſte.§.in quo diſtingue.ꝙ aut fuerūt ſingule res depoſite aſſignate.⁊ tunc ſingule ſunt petēde:ut in.ṽ.ꝙ ſi res . aut nō ſunt aſſignate.⁊ tūc ſūt opi.nā Trebatiᵒ ait ciſtā repetēdā ⁊ de ſingulis rebᵒ nō agēdum . Labeo idē ꝙ de neceſſitate de ſingulis rebus agi non pōt.Auctor legis dicit ꝙ hoc pōt fieri:nō tñ ꝙ ſit neceſſe. Itē dicit̃ hic ꝙ dꝫ ꝓbare res eē imiſſas.ſꝫ qualter hoc ꝓbare debeat.tex hic iſtð nō dic̃. Inno.i.c.ſi.ex̃ qð me.cā.hoc ðclarauit:vbi diſtinguit.aut ciſta nō reſtituit̃ ſignata dolo depoſitarij:⁊ tūc que res in ea erāt ꝓbabit̃ ꝑ iuramētū:ut.l.ſi.C.vñ ui.⁊.j.e.l.in depoſiti.⁊.ff.de in litē iurā.l.in actiōibus.aut nō reſtituit̃ ſignata ꝓpter aliquā culpā vel caſū:⁊ tunc dꝫ ꝓbare plene.ita debet itelligi glo.⁊ ita itelligit̃.§. precedēs.⁊ qð ibi no.pōt.n.intelligi qð.ff.dr̃ ꝙ iurāti ſuccurrat̃.ſ.iurāti in litē qñ ꝑ dolū nō reſtituit̃.hoc tangit̃ per Roffre.in libellis ſuis in ti. de actiōibus in factū ⁊c̃.

Si apud duos. fPlureſ ðpoſitarij ad rei reſtitutiōem tenent̃ inſolidū:⁊ etiaꝫ de dolo ſi oēs ſolū cōmiſerint.ſecᵒ ſi alter tm̄.h.d.℄No. ad euidētiā ꝙ in actiōe depoſiti locati:⁊ ſimilibus cōtrahit̃ duplex obligatio.vna eſt ꝑmitiua hoc eſt qñ ꝯtrahit̃ ad rē reſtituēdā. alia eſt que dr̃ ſecūdaria q̄ ꝯtrabitur rōe doli uel culpe. mō pone caſū in.§.iſto ad materiā iſtius.§.declara bene:ut dixi in.l.ſi ut certo.§.ſi duobus vehiculum.ff.cōmodati ⁊c̃.

Sed ſi quo. Plures deponētes pñt inſolidū agere ſi ē actū ꝙ uni poſſit ſolui.alias ꝑ ꝑte tm̄.h.ð.quē §.no.multū. No.qñ agit̃ ut cuilibet poſſit ſolui totū vr̃ ꝙ qlibet poſſit petere totū: ⁊ eodē mō alibi qñ cōmittit̃ officiū duobᵒ: ut.ſ.inſolidum poſſint adminiſtrare.vr̃ agi:ut qlibet teneat̃ in ſolidū:ut.l.pe.de cu.bo.dan.q̄rit glo.qd i dubio.dicit glo.i dubio pro ꝑte ⁊c̃.

Si depoſuero. Pōt qs repetere depoſitū ante tp̄s ſtatutū.h.d.Op.de.l.incōmodato.§. ſicut.ff.cōmo.⁊.l.ſicut.C.de actiōibus ⁊ obligatiōibus.So.poſt obligationē cōtractᵒ nō lꝫ mutare volūtatē circa id ad qð qs eſt obligatuſ alteri.ſed ſi depoſui apud te pecuniā reddēdā poſt tp̄s nō ſū tibi obligatuſ repetere ante tp̄s: ideo poſſū volūtatem mutare ⁊c̃.

Quod autem. Depoſitarᵒ nō tenet̃ niſi de dolo ⁊ lata culpa.⁊ ideo re uēdita ꝑ heredē abſqꝫ dolo ñ tenet̃ niſi de eo qð ad eū ꝑuenit .h.d.

g Apud quem. In contraria ðpoſiti nō iurat̃ in litē .h.d. ℄Uel ſic in actionibᵒ ꝯtrarijs in qbus de fide rupta non agit̃ nō efficit̃ qs infamis.h.d.℄Quero qd ſi in actiōibus cōtrarijſ ageretur de fide rupta:an iurabitur in litem?habuiſtis glo.in.l.ſi pignore §.ſi poſt.ff.de pig.ac.⁊c̃.

In ſequeſtrū. Cōtra ſeqſtruꝫ hꝫ locuꝫ actō q̄ tenet̃ rē exhibert̃ i loco conuēto uel i altero ex his ⁊c̃.

Si uelit. Sequeſter nō pōt officiū ſuū deponere ſua ſponte niſi ex cauſa:⁊ tūc iudice interueniēte.h.d. ℄Quero que eſt iuſta cā.R̷.forte erat abſuturus uel aliqua ex his cauſis interueniat que ponunt̃ in.l. ſi filiuſfa.§.ſi.cū.l.ſeq..ff. de procura. ⁊.l.poſt litem cum.l.ſequenti. ℄Itē quero dicitur hic: ꝙ cito debet reſtitui:quero quando dicitur cito. Reſpon.per.l.ſi oleum in prin.ff. de dolo. quod no . ⁊c̃.

e℄Si ciſta. Si depoſui ſaccū uel ciſtā an debeā probare plene de oibus rebᵒ ibi poſitis.⁊ adð ꝙ per iſtū tex. no.dic bar. in.l.cuꝫ ſeruus.de ꝯdi. ⁊ demō . in ſi.bene facit qð no. bar. in.l.in actione.j.de fur. ⁊ in .l. inter ſtipulantem §.i.de ṽbo. ob.⁊ in.l.nō ſolū.§.ſꝫ ut probari. de ope.no. nū. In eo.§. ibi ſed qualiter hoc ꝓbare debeat. tex. hic iſtud nō dicit in.c.ſi. extra ꝙ me. cā ⁊c̃ . idem videt̃ firmare ſpe. i ti.ð fur .ṽ. quid ſi res: ⁊ við no. per bar. in.l. eos ad ſi. furtim aduer. nau. cau. ⁊ bal.i Rub.C.eo. in ꝓn.⁊ in.l. i.C.loca. ADDE ut per Spe.de ancha. cōſi. .cclxxviiij.
f℄Si apud duoſ.In ꝓnci.huius .§. ſup ṽbo depoſitarij.Et vide Bar. i l.reos. i ꝓn. iiij . q.j. de duo. reis. ⁊ no . in.l.iij. .§.i. in.ij.q. eo.ti.

a Uod ſeruus.utrū poſſit ſolui monacho.adde Bar. in.l.filius .C. de pac.⁊ qd̄ no.Bar.in.l.cuz qui ita.§.qui ſibi.j. de vb.ob.Et dicit Bal.in aūt.hoc ius porrectū.C.de ſac.ſan.ec.q̄ ſi mutuo ſacerdoti:licet nō cōuertat in vtilitatē eccleſie tenet ipſe ſacerdos:⁊ qualiter cōtra monachū uel monaſteriū:⁊ qua uia agat vide in aūt.cauſa que fit cū mōacho: ⁊ ibi bal.C. de epi.⁊ cle. ⁊ dicit bal.i l.nō ſolū.C. de rei uen. q̄ ſi fu⁹ uel monachus detinet rem dominus ⁊ abbas d̄bēt conueniri.⁊ uide Inno. in.c.q̄ꝫtꝫ.in glo. in v̄bo monaſteria. de offi.ord. an aūt ex cōtractu prioris clauſtralis guardiani uel caſtaldi eccleſie obligentur. vide Bal. i Rub.d̄ exercito. Sꝫ qd ſi mulier mutuat uel delinquat: an p̄iudicet marito in dote vide Inno. qui no.allegat iſtū tex.i argu.in.c.p ueſtras. de dona. inter ui. ⁊ uxo. ⁊ ad.q.bar.ſi uide Bal. i l.i.C. q̄ res iudi.nō no. ⁊ i Rub.C. eo.in.ij.q. ⁊ vid̄ ſin. bar. in.l.filie.j.d̄ ſo.⁊ Pau. de ca. hic ⁊ Bal.in.l.cū fil⁹. i ſi.ſ.ſi cer. pe. vbi hoc limitat p̄cedere in uera ſolutione. ſecus in ficta per.l. ſugitiuus d̄ ſolu.

ADDE q̄ñ monach⁹ obliget Abbatē ex mutuo Abbas cōſi. lxxviij. li.i.

b I quiſ iſiciat⁹ allegat no. Bal. in Rubri.C.e. in.i.q.in.v̄. ex hac.l.āno iſto collegi tibi duaſ p̄cticaſ ⁊c̄.iſta limitat bal. in.l. ſi legatum. ſ. de edē.⁊ aduerte q: Bar. in.l. de pupillo.§.q p̄ cu.i.i. opi.⁊ ibi clari⁹ Jmo.j.de ope.no.nūc.dicit hoc eē veruꝫ q̄ñ iſtrumētū oñdit i publica forma in iudicio: ⁊ datur copia ut poſſit deliberari.naꝫ ſi poſt eā nulla cauſa allegeť iuſta cōtra inſtrumētuꝫ licet inſtrumētū negetur verū nō ob.⁊ releuat p̄curatoreꝫ oñdēdentē tale inſtrumētum ab omni ſatiſdatione de rato p̄inde ac ſi ipſe dñs talem actū faceret: ſecus ſi ex ſola oſtēſione inſtrumēti extraiudiciali:q: tunc nō redditur ius certuꝫ ſi negetur iſtrumētum uerū q: multa poſſūt obbijci contra inſtrumētū ⁊ ita intelligatur tex. ⁊ qd̄ ibi dixit Bar. in. d.§. p̄curatorio ſm̄ unā lec.ad qd̄ facit qd̄ no.in l.nomē.C.q̄ res pig. ob. poſ. ⁊ iſta faciunt ad itellectū ei⁹ qd̄ alibi dicē bar. q̄ inſtrumētuꝫ facit reꝫ manifeſtam ut ipe dicit .j. de oper. no. nū. in.l. i.in p̄n. i.v̄. uenio ad .q. adde tñ qd̄ dixit gl.multū ſingulariſ in cle.cām i v̄.appellanti de elec. hāc glo. allegat Bar. in.l.ſi ſolū.§.morte maxime i xvj.colū.de ope.no. nū. que uidetur velle q̄ i caſibus i quibus requiritur propria ⁊ v̄a ſcientia dñi nō ſufficiat ſi ſit denūciatū p̄curatori etiaꝫ cuꝫ ſpeciali mādato ⁊ illud etiaꝫ oñdat qd̄ no.⁊ quādo requiritur vera ſcientia dñi ⁊ quādo nō ⁊ quādo p̄cur.preiudicet vide i.l. p̄cur.i p̄n.d̄ trib. ⁊ in.l. apud celſuꝫ §.d̄ſitum.j. de dol.exce. ⁊ quod no. Bar. in .d. .§.morte in ſi.xij.colū.⁊ no.Bar. in l.pater.§.ex quo .j. d̄ ad mi.tu.

ADDE ro. conſi.cclxxviij.vbi vid̄ an reqratur ſcientia i domino: ⁊ an ſufficiat q̄ p̄cur.ſciat.

c Juſtā cāꝫ Ad hoc qd̄ no. Bal. in aūt. generaliter.C. d̄ epi. ⁊ cle. ⁊ oio add̄ qd̄ no.Bar. in d.l.q in alterius de reg. iur.vbi pulcher.⁊ in .l. p̄perādum. §.ſinautē alterutra.de iudi.⁊ in.l.ſi rē.§.ſi.de pig.ac. ⁊ quid in crimialibus vide Bar.i.l.i.in p̄n.j.ad turpil.in v̄ſi.uenio ad v̄ſi.queri pōt ad dicta. adde Bar. in .d.§. ſinaūt alterutra. ſed iſtud ꝯſiliū eſt ſane in

p **Roprie.** No. hoc qd̄ dicit a pluribus.ſecus ſi ab vno:ut.l.ſi gratuitam .§.ſi. de preſcrip. v̄.cū.l.ſe.no.bene ⁊c̄.

s **I hominem.** In re aliena intēpeſtiue miſericordiaꝫ exercere dolus preſumpt⁹ eſt .h.d.

Datur actio. Qñ dolus defuncti purgatur per actionē deſcēdētē ex cōtractu heredes tenētur i ſoliduꝫ nō attento quātū ad eoſ p̄uenerit.h.d. quē.§.no. ¶ Op.inſti.de p̄pe.⁊ tēpo.act.§.aliquādo.glo.dicit q̄ iſta regula fallit in certis caſibus quos ponit hic. Primus eſt in dicto .§. aliquādo.ſed hoc nō eſt verū:nā ibi dol⁹ dedit cām cōtractui:⁊ ſic cōtractus fuit ip̄o iure nullus.vnde nō pōt purgari per actiōem deſcēdētem ex cōtractu.merito cōtra heredes nō datur inſolidū.ergo ⁊c̄. Itē fallit in actione in factū q̄ datur cōtra meſſorē:ut.l.iij.§. penul.ſ. ſi meſ. fal.mo.dixe.ſed certe nec ibi fallit:q̄a nō eſt de cōtractu:ſed ex delicto meſſoris. Itē fallit i tributoria:ut.ſ.de tributo.l.illud.§.ſi. Certe nec ibi fallit:q̄a ibi nō datur ex dolo adhibito in cōtractu:ſed adhibito⁹ in doloſa diſtributiōe. Itē fallit in actiōe in factū d̄ edēdo:ut.l.ſi.ſ. d̄ edē. Certe nec illa naſcit ex cōtractu: ſed datur a.l. vel naſcit ex delicto cōmiſſo in nō parendo iudici qd̄ eſt verius. Itē fallit dicit glo. in ſtipulatione iudicatū ſolui interpoſita:ut.l.ſi eū.§.qui iniuriarū.ſ.ſi quis cautionibus.ſed certe actio ex cōtractu erat acceſſoria ad actioneꝫ ex delicto. Preterea ibi poſt mortē deſijt intereſſe d̄ preterito. Itē fallit in actiōe in factū d̄ precario: vt l.queſituꝫ .§.ſi.j.de preca. Ratio eſt dicit glo. quia precariū ad heredē nō tranſit.iſta ratio nō videt bona.nam mādatū neqꝫ ſocietas tranſit ad heredē inſolidum:ut.l.ex depoſiti.j.de act. ⁊ obliga.dic ergo q̄ ratio eſt q̄a actio de p̄cario nō oritur ex ꝯtractu : ſꝫ ē datiua. dat.n.a p̄tore ut no.in.l.cū precario .§.i.d̄ p̄cario.ſꝫ ſi ageret actione p̄ſcriptis v̄bis que cōtinet uiꝫ precarij: ut.l.ij.§.i.j.d̄ precario:quā certū eſt oriri ex cōtractu:ut.l.iuriſgē.§.i.ſ.de pactis.

Quotiens. Quādo nūmularij foro cedūt potior eſt cā deponētiuꝫ:⁊ uſuras nō recipiētiū : ⁊ inter eos qui p̄or eſt tēpore nō eſt potior i iure.h.d. Uel ſic.cā depoſiti prefert ceteris etiā priuilegiatis niſi deponēs uſuras recepit.h.d.cū.l.ſe.⁊ fineꝫ huius.l.in.v̄.plane intelligo de expēſis q̄ ſiunt i cōſeruatiōe bonoꝝ ⁊ uēdicatiōe:ut.l.ſcim⁹.§. i cōputatiōe.C.de iu.deli.⁊.l.i.j. ad.l. falci.⁊c̄.

i **N depoſiti.** In actionib⁹ bonefidei quilibet heredū tenetur inſolidum ex dolo ſeu facto proprio . ex facto autem defuncti pro hereditaria portione hoc dicit. hoc eſt ueruꝫ in actionibus bonefidei. ſecus in actiōibus ſtricti iuris: ut.l.ij.§.ſi. ⁊.l.eadem .§.cato.j.de v̄bo. ob.⁊ ibi plene dixi.

Ex.l.ſequenti.

¶ Monacho aliquid d̄ponenti:an ſolui poſſit ei ſine Abbate.

q **Uod ſeruus.** Licꝫ per cōtrahentem alteri queratur actio tātū ei poteſt ſolui niſi ſit cauſa iuſta credēdi euꝫ ad quē pertinet p̄miſſurū nō fore.h.d.quā.l.nō multuꝫ curo quia ualet ad monachos qui d̄ponūt aliqd. nūquid poſſit ei ſolui cū ſit queſita actio Abbati.ad qd̄.l.ſi unus.ſ.de pac.⁊.l.ſi ſeruus.j. d̄ ſolutionibus ⁊c̄

s **I in aſia.** Quod eſt ſiendū in re depoſita i dubio intelligitur expenſis deponentis: niſi aliter actuꝫ ſit.h.d.

Depoſitum. Res ibi debet reſtitui ubi depoſita eſt niſi alibi expenſis petētis petat ⁊c̄.

Cū ſequeſtro. Actio d̄poſiti ſequeſtraria datur contra heredes hoc dicit.

Quēadmodum. Poſt litem conteſta.rei periculū p̄tinet ad depoſitariuꝫ.h.d. Hic glo. facit mentionē de opinione. Jo.⁊ Mar.utruꝫ debeat diſtigui:an res erat peritura peneſ actoreꝫ uel nō.uidebitis ſtatī in.l. ſi plures .j.eo.ti.

Ex.l.ſequenti.

¶ Debitor nō tenet ſoluere heredi uel procuratori aſſerenti ſe heredē uel procuratoreꝫ niſi doceant.⁊ litigās ſi d̄ſiſtat poſtq̄ producta ſūt inſtrumēta ⁊ aperta ſūt dicta teſtiū ex quib⁹ cognoſcit iuſticiā aduerſarij debet abſolui ab omnibus expenſis retrofactis ⁊ cōdēnari de factis a productiōe antea.

s **I quis inficiatus**[b].

Ab ea die qua q̄s cepit habere iniuſtā cām litigandi uidet dolo malo facere: ⁊ ad euꝫ p̄iculū ſpectat.h.d.quā.l.no. Ex hac.l.āno iſto collegi tibi duas practicas.unā q̄ quādo tu p̄teſtaris mihi tanq̄ p̄curator uel tanq̄ heres q̄ ego ſoluā tibi q̄ debes mihi facere fideꝫ per inſtrumētuꝫ quomodo tu ſis procurator: uel tu ſis heres.alias ego nō cōſtituor in mora:ut hic ⁊ dixi in.l.qd̄ te.ſ.ſi certū peta. ¶ Secūdo no. q̄ pōt eſſe q̄ quis habuit iuſtam[c] cauſaꝫ litigādi vſqꝫ ad apturaꝫ teſtiū uel ad p̄ductionē alicuius inſtrumēti:⁊ tunc incipit habere iniuſtaꝫ cām litigādi:quia forte ex dictis teſtiū uel ex inſtrumēto cognoſcet actorē habere iuſticiaꝫ qd̄ prius p̄babiliter ignorauit:⁊ ideo ꝯdēnabitur in expenſis factis ab illa die in antea non in factis retro.caſus eſt hic.⁊ ideo.l.uolēs dare cōſiliū cōſuluit q̄ ſtatiꝫ cū alicui eſt notū in iudicio ſe nō habere iuſticiā deſiſtat a lite.⁊ per hoc excuſat ab expenſis:⁊ a calūnia:ut.l. deſtitiſſe.ſ. de iudi.⁊ ibi dixi.⁊ iō producas inſtrumentuꝫ quāto citius poteris ⁊c̄.

Competit. Pro re depoſita non competit cōdictio anteq̄ cōmittat dolus.h.d. ¶ Op.ſ.e.l.i.§. ideꝫ pōpo. v̄ſi.qd eniꝫ.⁊.§.eſt auteꝫ.So.actio d̄po

ſiti competit ſtatiz ante doluz cõmiſſuz: ut hic: cõdictio furtiua nõ: ut ibi. ꝛ de hoc dic plene: ut in. l. ſtipulatus ſum mihi. §. i. ĵ. de ſolu.

s **J plures.** Debitum eſt red dẽdũ maiori parti heredũ. h. d. Op. ſ̃. e. l. i. §. ſi pecũia. So. aut res eſt indiuidua: ꝛ tũc vni ſoli occurrẽti eſt reſtituenda ut ibi. aut eſt diuidua: ꝛ tũc hꝫ locũ diſtinctio. l. noſtre: qa aut venit maior ps ꝛ ei reſtituiꝛ tota: ut hic ꝛc̃.

Siue autem. Si res depoſita perijt eo modoᵃ quo eẽt pitura apud deponẽtez: depoſitariꝰ liberaꝛ h. d. Jſte tex. facit multũ pro opi. Mar. contra Jo. de quo plene in. l. ꝙ te. ſ̃. ſi cer. pe.

Qui rem. Jn re ꝓpria nõ cõſiſtitᵇ ꝺ̃poſitũ. ideo depoſiti agi ñ põt. idẽ in cõmodato ꝛ p̃cario. h. d. No. ꝙ ille cõtra quẽ agiꝛ depoſiti uel cõmodati põt opponere exceptiõem dñij. cõtra. ſ̃. cõmoᶜ. l. ita ut ſi fur. C. loca. l. ſi qs cõductiõis. ꝛ. l. i. §. ſi p̃do. ſ̃. eo. So. ſi uolo opponere exceptionẽ de dñio alterius nõ poſſũ: qa per hoc nõ impediꝛ contractus cõmodati. põt. n. cõmodari res aliena: ut d. l. ita ut ſi fur. idẽ in depoſito: ut. ſ̃. e. l. i. §. ſi p̃do. ſed ſi uolo opponere exceptionẽ de dñio ꝓprio: tunc ſi agiꝛ depoſiti commodati vel ſimili actiõe ex cõtractu poſſũ opponere: ut hic: quia dñiuz propriũ impedit cõtractũ ꝛ ꝑ cõſequens obligationẽ ꝛ actionẽ ex cõtractu: ut hic cũ ſimilibus. ſed ſi ageret cõdictiõe ex. l. ſi quis conductiõis. C. loca. nõ poſſũ opponere exceptionem dñij ꝓprij ut ibi. Cõtra ille qui ſcienter rez ꝓpriam recipit i cõmodatũ uel cõductionẽ vr̃ eã donare: ut no. in. l. ſi rez aliquã. ĵ. de acqui. poſ. ergo nõ põt opponere exceptiõem dñij proprij. huius timore haberemus intrare in illam materiaz difficilez. l. ſi rez aliquaz. ſed ibi plene dixi. Cy. tangit aliqualiter in. l. qui rem. ꝛ. l. ad ꝓbatiõem. C. loca.

s **J is apud quem.** Deponẽs primus nõ habet actionem cõtra tertium depoſitarium niſi prius ei fuerit ceſſa hoc dicit.

l **Jcet deponere.** Apõ ſeq̃ſtrũ plures tm̃ deponũt. ꝛ tũc poſſeſſio amittiꝛ. h. d. ¶ No. ꝙ rei ſequeſtrate perdiꝛ poſſeſſio. qᷓ intelligũt doc. quãdo depoſitũ fit ex cõſenſu vtriuſqꝫ ꝑtis ut hic. ꝛ. l. intereſſe puto. ĵ. de acq. poſ. ſecus ſi fieret auctoritate iudicis cõtra uolũtatẽ eius qui primo poſſedit. ar. l. iij. de acq. poſſ. ita tenebat Ja. bu. ꝛ Ja. de are. ꝛ Cy. C. de ꝓhi. ſequeſ. l. i. in ſecunda. q. dixi plene in. d. l. intereſſe puto ꝛc̃.

d **E eo quod.** Actio depoſiti in quatuor caſibus cõtra heredẽ ex dolo defũcti datur in ſimpluz: ꝛ infra annũ ex dolo heredis ſ̃m ſuaz naturã hoc dicit.

s **J apud filium.** Emancipatuſ teneꝛ de depoſito ante ſibi facto. idez i ſeruo manumiſſo. h. d. Op. ꝺ̃. l. põpo. in negocijs. ſ̃. de neg. ge. ꝛ. l. i. §. ſi apud. ſ̃. eo. glo. põit plures ſol. ego credo illã uerã. ſ. ꝙ ſeruus nõ teneatur depoſiti: ſed rei uendicatiõe vel conditiõe furtiua ꝛc̃.

s **J duo heredes.** Si plures heredes depoſitarij ſeparati dolũ cõmittũt quilibet teneꝛ pro parte. ubi ꝟo cõmuniter quilibet teneꝛ inſoliduz. ſed ſi ad rei reſtitutionẽ agitur cõdẽnatio fit pro parte. h. d. ſ̃m lec. quã teneo. ꝛ diuidiꝛ in tres partes. p̃mo loqtur quando dolus fuit cõmiſſus pro ꝑte. ſcd̃o quãdo dolus fuit cõmiſſus inſolidũ. ꝛ ſic in iſtis duabus partibus q̃ritur de obligatione acceſſoria q̃ cõtrahiꝛ ratione doli uel culpe. tertio loqtur ꝺ̃ obligatiõe primitiua que cõtrahiꝛ ad rez reſtituendã. ſecũda ibi. qᷓ ſi. tertia ibi. plane. Glo. no. ex iſto ſi. ꝙ actio ꝓponitur inſolidum. ꝛ ꝙ cõdẽnatio fit pro ꝑte. ꝛ ſic intelligit iſtũ. ꝟ. plane ꝙ loqtur in caſu p̃cedẽti. hec lec. nõ placet: qa obligatio p̃ncipalis que cõtrahiꝛ ad rez reſtituendaz nõ tranſit ad heredes niſi pro ꝑte: ut. l. iij. §. heres. ſ̃. cõmo. nõ ergo eſt dicẽdũ ꝙ libellus detur inſolidũ niſi dicamus vnũ heredẽ cõuentum rem inſolidũ poſſidere: ut. d. §. hereſ. tunc fieret petitio ꝛ cõdẽnatio inſolidũ. dic ergo ꝙ iſte. ꝟ. plane loqtur alio caſu q̃. ſ̃. dixit: ut dixi ſ̃. diuidẽdo litterã. nam. ſ̃. loquitur de obligatione ſecũdaria que cõtrahiꝛ ratiõe doli uel culpe in qua quãdo dolus cõmittiꝛ cõiter tunc quilibet teneꝛ inſolidũ: ut. ſ̃. e. l. i. §. ſi apõ duos ꝛ. l. ſi ut certo. §. ſi duobꝰ vehiculũ. ſ̃. cõmo. hic ꝟo loqtur quãdo qs cõueniꝛ rõne obligatiõis primitiue que cõtrahiꝛ ad rẽ reſtituẽdam in qua quilibet teneꝛ pro parte ꝛ pro ꝑte cõdẽnaꝛ: nõ tamẽ ſolutiõe partis liberaꝛ. ſimile in. l. ij. §. i. ĵ. de ꝟb. ob. vnde iſta obligatio eſt diuidua quo ad obligatiõem ꝛ cõdẽnationẽ. indiuidua quo ad ſolutionẽ. ¶ Sed ad hoc op. de. l. ſi ſtipulatus in p̃ma carta. ĵ. de ſolu. ubi obligatio ſpẽi diciꝛ diuidua quo ad obligatõem ꝛ ſolutiõem. Sol. ibi quãdo eſt i obligatiõe rẽ dari. hic qñ ẽ in obligatione rẽ reſtitui: ꝛ eodẽ modo diciꝛ indiuidua obligatio rez tradi: ut. l. ſtipulatiões nõ diuiduntur in p̃n. ĵ. de ꝟbo. ob. qᷓ plene examina: vt ibi in q̃ſtionibꝰ quas feci de obligatione rem tradi ꝛ rem reſtitui ꝛc̃.

a **Ctione.** Jn hac actione admittiꝛᵉ ꝯputatio expenſarum. h. d.

l **Ucius.** Cõmendatiuuzᶠ ꝛ depoſitũ idem ſunt. item in actiõe depoſiti vſure ueniũt a tẽpore more: etiã ſi pecunia numerata deponitur: lꝫ ꝺ̃poſiti terminos egrediaꝛ. h. d. ¶ No. illa verba ꝓmiſſiõis quos quãdo uoles ꝛ ubi uoles cõfeſtim tibi numerabo. faciũt ad ea q̃ dixi vobis ſ̃. de eo qᷓ cer. loco. l. ij. §. ſi quis ea. ¶ Secundo no. idẽ eſſe cõmẽdare ꝛ deponereᶠ. Pyſani dicũt ecõtra ꝙ cõmẽdare nil aliud eſt q̃ deponere. ¶ Tertio no. ꝙ in cõtractu bonefidei veniunt vſure a tẽpore more. item ueniunt ex ſola nuda cõuẽtione. ſimile in. l. cũ qdã. §. ex locato ĵ. loca. ꝛ conducti.

d **Jeᵍ ſponſalioruz.** Qui me preſente rem meaz recipit depoſiti actiõe teneꝛ. h. d. ¶ Op. de neg. geſt. l. fideiuſſor. §. ignorante. ¶ So. ibi puella nõ fuit preſens vñ nõ põt dici ꝺ̃poſitũ. hic erat p̃ns ꝛc̃.

Qui pecuniam. Jn depoſito pecunie numerate veniunt uſure a tempore more.

Ex. l. ſequenti.

Cõmendo idem eſt ꝙ depono. Et per iſta verba ſi deus faceret aliquid de filio meo uolo ꝙ bona mea deueniant in talem ꝙ illa uerba ꝺ̃bẽt

telligẽdũ niſi ſibi fieret notũ per inſtrumẽta uel teſtes deponẽtes de facto proprio ipſius litigãtis: q2 ipſe p̃ſumereꝛ fuiſſe i dolo uel ſaltẽ in lata culpa. l. q̃z/q̃z ad uelle. ꝛ ideo nõ debet euitare cõdẽnationem expenſarũ. l. cum quẽ temere de iudi. iſti. ꝺ̃ pẽa teme. litig. §. i. cuz ſimili. ꝛ eodẽ mõ debꝫ limitari iſta doctrina ꝙ ubi in cauſa appellatiõis feratur ſententia ex nouis actiſ victus debet abſolui ab expenſis de qua ꝑ bar. i. d. §. ſinaũt alterutra. ꝛ illud no. dñi de ro. cõcluſione. ccxl.

a ¶ Perijt. eo modo. ꝺ̃ intellectu uiꝺ̃ ꝑ Jmo. in. l. cũ res §. i. de leg. i.

b ¶ Nõ cõſiſtit. limita hãc. l. ꝑ. l. certe. §. ſi. ĵ. ꝺ̃ p̃ca. ꝛ no. hic in glo.

c ¶ Cõmodati. vide late Bar. in. l. ſi aliena. ĵ. ſol. ma.

d ¶ Admittiꝛ vide Bal. i. l. ſi quis. in penul. q. C. eo.

e ¶ Cõmẽdatiuuz. ꝑ iſtuz tex. dic no. Bal. i Rubrica. C. de cõſti. pecu. in. ij. colũ. ꝙ ſi locus conueniẽdi eſt i electiõe creditoris põt ubiqꝫ eligere dũmodo ibi inuenit ꝺ̃bitorẽ

f ¶ Et depõere. Adde ꝙ dixit an. i cõſilio. xxxv. incipiente quidam nobiliſ homo ꝑ id ꝟbum videtur cõmiſſa cuſtodia: ꝛ ille diciꝛ nudus miniſter ꝛ iſtũ tex. allegat Jnno. ex̃ ꝺ̃ elec. c. dudũ el. ij. i glo. in ꝟbo cõceſſionez ꝙ neqꝫ in eccleſia neqꝫ i fructibꝰ aliqᷓ ius queratur illi: ſꝫ ſola gubernatio. adde tex. in. l. cuz hereditas. C. depoſiti. ꝛ ibi Bar. ſi tñ hec ꝟba inducũt mãdatũ: ut no. glo. in. l. i. ĵ. man. ꝛ vide Jo. de plate. i. §. ſeq̃ns inſti. de act. ꝛ hic adde tex. ꝛ ibi bar. in. l. publia. in p̃n. ĵ. eo. ꝛ no. Bal. in. l. ſi quis. in fin. C. eo.

g Je ſpõſaliorũ vide Bar. i. l. qui mihi donatũ. i. i. col. ꝺ̃ dona. ꝛ qᷓ no. bal. in. l. incẽdiũ C. ſi cer. pe.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

a ℭ Ex pacto. vide qd no. Bal. in. l. i. i. v. col. C. per quas perſo. ⁊ in. l. cū patre. in. i. colū. C. de iure dotium.

b ℭ Sūmario. adde idē eſſe ſi dicit ſi aliqd cōtigerit filio meo: vt no. bal. per illū tex. in Rubri. C. e. i. ix. q. adde. l. qdaz ita. in pn. ⁊ ibi Ludo. j. ad trebel. ⁊ bonū tex. in. l. vxorē. §. ſcia. j. de lega. iij.

c ℭ l. ſi debitor. in ſi. vid Bar. i. l. qd dicit̄ d vb. obli.

d ℭ De dōa. ⁊c. In ſi. huius. v. ⁊c. et no. in. l. que dotis. ſo. matri.

intelligi ſi morietur.

P Ublia meuia.

Ex pacto[a] appoſito i traditiōe rei mee que mea durat alteri q̄rit̄ utilis actio. h. d. qd no. ex hac. l. ℭ No. illud qd dico de verbo cōmēdo qd inducit depoſitū: ut. l. lucius. ſ. eo. ℭ Itez no. illud qd dicit̄ in ſūmario[b] qd intelligendū ſi moriar qd facit ad queſtionē quā iudi. ꝓbat̄ quoddaz teſtamētum p teſtes quo ꝯtinebatur ꝙ teſtator dixit. ſi deus faceret aliqd de filio ꝙ bona deueniant ad talez. ꝙ intelligatur: hoc eſt ſi morief. ℭ Op. ad hāc. l. de. l. ſi debitor i ſi.[c] j. ad treb. vbi ex pacto mr̄is nō querit̄ actio filio. Sol. hic fuit pacta mater ſup re ſua que ſemp durat ſua. idē in. l. penul. C. ad exhi. Si ꝟo nō duraret ſua tunc nō queret̄ alteri actio niſi in duob⁹ caſib⁹ ut in mutuo: ut. l. certi ꝯdictio. §. ſi nūmos. ſ. ſi cer. pe. ℭ Itē in donatiōe: ut. l. quotiēs. C. d donatio. que ſub modo dixi in. l. ſtipulatio iſta. §. ſi qs inſulam. j. de verbo. obli. ⁊ veruz eſt hic ꝙ videtur actum de donatione ꝙ non videtur actum i extraneo: ut. l. donatōes. §. penul. j. d do.[d] ⁊c.

Lucius.

In cōtractibus bonefidei ex ſolo pacto nudo debentur vſure hoc dicit.

Ex. §. ſequenti.

e ℭ Enunciatiua. ⁊ d hoc. §. vide late per Bar. in. l. nuda. rō. j. de dona. p totū. Itez limita in caſu ſingulari. in. l. qdam. ſ. d cōſti. pec. ⁊ ibi dixi vbi ex cōfeſſiōe inducit̄ obligatio: ⁊ ideo iſtuz in. l. apparet ꝙ confeſſio operabatur q̄ſtuz ad ꝓbatiōez ⁊ obligationē intelligere ut dixi poſt Bar. i. l. certum. in ſi. j. de confeſſ. Itē adde ꝙ nō minor e ꝓbatio cōfeſſiōis q̄z per inſtrumēta. l. cū te trāſegiſſe. C. de trāſac. Item adde ꝙ licet ſit ꝓcluſa via ꝓbationib⁹ nō tn̄ eſt ꝓcluſa uia ꝓbādi per cōfeſſiōem ſm glo. in. c. i. de cōfeſ. in. vj. ⁊ Bal. in auc. ſed nouo iure. C. ſi cer. peta. ⁊ pro hoc qd no. Jo. an. in Rubrica de probati. ⁊ Bal. in. l. ſi vnus. §. pac. ff. de pac. quem retuli in. l. i. poſt Bar. ff. quod ui aut clam ⁊ qd no. dixit Bal. in. l. deo nobis. in pn. C. de epi. ⁊ cle. cōfeſſio enim ⁊ iuramētum nō eſt ſpecies proprie probatiōis: ſed eſt releuatio a probādo. l. cum qui. ſ. de in lit. iurā. no. in. c. bone memorie. de elec. no. Bal. in. c. uaſallus. ſi de feu. fu. contro. iter do. ⁊ agnatū. ⁊ in. l. lucius. ff. de cōdi. ⁊ demō. ⁊ no. ꝙ nūq̄z itelligitur precluſa uia probādi per rei euidentiam: ut no. Bal. in Rub. C. de ꝓba. in. v. col. ⁊ in. l. cōtra negantē. C. ad. l. acquil. ⁊ meli⁹ i. d. Rubri. i. iij. col. vbi dicit ꝙ cōfeſſio ⁊ ſacramētū nō eſt proprie probatio: ſed releuatio. ⁊ licet ſit renūciatum proba. ⁊ cōcluſum nō extēditur ad cōfeſſiōem. Spec. in ti. depoſiti. §. iiij. v. ſed qd ſi. ⁊ Bal. in auc. qui ſemel i. iiij. colū. C. quomodo ⁊ qn̄ iu. Et iſtis adde qd no. Bal. in. l. ii. §. ꝙ obſeruari in ſi. C. de iura. calū. ⁊ in. l. ſi quis i ſi. C. de teſtibus. ⁊ in. l. i. C. ſenten. reſcin. nō poſſe.

f ℭ Priuata ſcriptura. ꝑuata ſcriptura an faciat fidem: uide que dicunt̄ i. l. admonēdi de iureiurā.

g ℭ Plus minus. ꝟba plus minuſue. uide ois Bar. in. l. in actione. ff. d fur. ⁊ facit ſeſtū Bal. in Rubr. C. depoſiti in. vi. queſti. ſed quid ſi teſtis dicit vidi talem numerantez mile tali loco ⁊ tempore ni fallor. vtruz p iſta verba derogetur dicto ſuo. dic ꝙ nō: ita dicit Bal. in. l. i. de inſti. ⁊ iur. per illū tex. ibi. ni fallor. ⁊ i. l. i. ff. de origi. iur. ⁊ bar. hic ⁊ vide bal. i l. edita. in. xxxiij. col. de edē.

h ℭ Inducūt. ꝟba enūciatiua i cōtractibus inducūt probatiōem. iſta faciunt ad id qd no. dixit Spec. in ti. de teſte. §. i. ꝟſi. ſed pone egi. ꝙ ſi dduco multū i petitiōe qd mutuū: tu fuiſti cōfeſſus extra iudiciū etiam parte preſēte ꝙ ſi de tali ꝯfeſſione in libello nō fecit mētionem ꝙ probatio ꝯfeſſiōis facta poſtea i proceſſu nō prodeſt actori: quia talis ꝯfeſſio operat̄ obligationē nō probatiōez: dic latius: ut ibi per eum. facit ad ea que dixi in. l. i. §. unde ſcribit. ſ. eo. ⁊ ad no. per bar. in. l. triticū. j. de ꝟb. ob. ⁊ de dic. Spec. vide iſtud limitatū per Jo. de imo. in. l. ſi ita quis. §. griſogonus. j. de verbo. obli. qd etiam facit ad no. per bar. in. l. ij. §. ſi. ſ. ſi cer. pe. ⁊ cum dicto Spec. videtur cōcordare do. Anto. in. c. examinata de iudi. licet ibi Inno. cōtra qd retuli poſt bar. in. l. ſi cōfeſſus. de cuſto. reo. ⁊ per do. Anto. in. c. ſi cautio. de fide inſtru. inſti. de act. §. ſi qs agēs ⁊ ſeqtur Spec. Bal. in. l. ſi. in penul. col. C. eo. ⁊ uide inſti. de acti. §. ſequens. In eodē ꝟſi. inducunt probationē ⁊c. vide de verbis enunciatiuis i contractibus ⁊ in vltimis uolūtatibus: ⁊ ſemper allegatur iſte tex. ꝙ due cōfeſſiones extraiudiciales uel una nō inducunt obligationem: ſed probatiōem: ut hic. ⁊ argu. l. ſempronius proculo. de leg. ii. ⁊ no. bar. ⁊ alij i. l. titium de ꝟbo. ob. ſed dubium eſt quid ſi ſuper iſtis cōfeſſionibus e ſtadiecta ſtipulatio vtruz tunc oriatur obligatio. exemplū reperitur iſtrumētum in quo quis confitetur ſe teneri ticio in mile ex cauſa depoſiti: ⁊ promiſit per ſtipulationē reſtituere: an tunc propter ſtipulationē ſequentez ſit dicēdum ꝙ ex tali cōfeſſione ex cauſa depoſiti nō tantū iducatur probatio: ſed etiā obligatio. ⁊ dicendū videtur etiam qd nō qa ſtipulatio illa eſt acceſſoria ad ipam cōfeſſionem: ideo nō mutat naturam principalis. l. ſi ſtipulatus. in pri. de vſu. l. i. §. ſi quis ſub condictione. ff. vt leg. nomie caue. l. dāni infecti qdam in pn. de dā. infec. l. ſi legatis ſeruo in diez de le. i. no. ā. l. ſi qs cū aliter ⁊ i. l. qui rōne. §. duo fratres. de ꝟb. obli. i. ij. q. pncipali. ſaciet regula acceſſorium de reg. iur. ſecundo qa iſpici debet qd pncipaliter ſit. l. rogaſti. i pn. et l. ſi qs neq̄ cāz. ſ. ſi cer. pe. ⁊ l. q ex cep. in pn. d condi. inde. quo ar. etiaz in ſimili vtimur. alias i dicta. l. triticū. hū ſac qd dicit Inn. i c. ſi cautio d fide inſtru. poſt mediuz vbi tractās articulū. an promiſſio ſine cā ſit efficax: refert h plures difficultates: ⁊ concludit ꝙ vbi ſit promiſſio per ſtipulationē ſine cā acceſſorie ad ꝯfeſſiōem ſine cā vt qr quis ſe debere cōfitetur centuz ticio que per ſtipulationem reddere promittit: tunc clarū eſt ꝙ promiſſio ſine ſtipulatione nō obliget cuz cōfeſſio ſine cauſa nō ualeat in dicto. c. ſi cautio. cū ibi no. ⁊ plene in. l. generaliter. C. de nō nume. pecu. nō valebit etiam ꝓmiſſio acceſſoria illi facta. d. regula acceſſoriū. tex. eſt cū glo. in. l. cū de indebito. §. ſi. de proba. ⁊ ideo licet bar. in dicta. l. triticuz. uelit ꝙ quādo ſunt due ſtipulationes facte ab eodē itelliguntur in dubio de diuerſis ſūmis ⁊c. l. quinquaginta. de proba. qr alias ſtipulatio reddetur iutilis. l. q bis idem d ꝟb. ob. tamē itelligitur quando ille ſtipulationes ſūt per ſe principales: ſec⁹ ſi acceſſorie per predicta. ſi enim ſtipulatio eſſet adiecta confeſſionibus mutui vel depoſiti: tunc diceretur pars pncipalis per no. in. l. ſi tamen ſtipulatus. §. griſogonus. de ꝟbo. ob. vide glo. in. l. nec caſum. C. de excuſ. li. x. ⁊ que dixi i. l. ſempronius proculo. de leg. ij. illud tamē qd dixit bar. in dicta. l. triticū. de duplici confeſſione facta de. x. in ꝟſi. eo. reputo ꝙ ſi quis ⁊c. limitatur quādo ſūma eſſet diuerſa ⁊ diuerſo tempore vna facta ad aliā: ut dicunt doc. in. l. quinquaginta de proba. ⁊ hic ſcripſi in dicta. l. ſempronius. neq̄ ad hanc limitationē ob. l. ſi diuortio. de ꝟbo. ob. ⁊ qd no. Bar. i. d. l. triticū. in ꝟſi. ꝙ ſi mutuaui cētū ⁊c. qr ibi loqtur quando proceſſit vnus cōtractus vnius ſpēi: puta dotis uel mutui i cētum. deide debitor promiſit per ſtipulationē qnquagita ex illa cā dotis uel mutui. ſecus quādo prima promiſſio ſine cā fuiſſet eiuſdem ſpēi cum ſecunda valet. ſed ſi pma promiſſio fuit ex cauſa ſtipulatiōis: ⁊ ſecunda etiam ex cauſa ſtipulatiōis bene tūc cenſet̄ diuerſa ne ſecunda reddatur inutilis. l. qui hiſdē. de ꝟb. ob. nō ob. d. l. ſempronius: quia ibi loqtur i duabus ſcripturis vnius teſtamēti facti eodem tempore ⁊ exemplificandi cā ut ibi dicit littera. ſecūdo limitat̄ deciſio bar. i. d. l. triticū niſi ambe cōfeſſiōes facte fuiſſēt per ſcripturā: qr tūc iducit obligationē: ut no. i. l. nec caſū. C. de diſcuſ. li. x. Tertio iſta lex inq̄ztum vult ꝙ tales ꝯfeſſiones non iducāt obligatōez vel ꝓbationē limitat̄ quādo iteruenit ſtipulatio: ita uidet̄ de mēte Bar. i. d. l. triticū. v. ſed pmo. nec ob. ꝙ ſtipulatio eſt acceſſoria: qr dico ꝙ ante eſt adiecta ꝯtra ꝯfeſſionē mutui pncipalis ꝯtractus. tex. eſt i. l. ſi ita fuero. §. ſi. cū. l. ſe. de noua. ⁊ idē etiā i cōtractu depoſiti cū ſit cōtractus qui ēt re pficit̄ ſicut mutuū vt p Ja. de are. in l. ſingularia i. vj. ſpāli. pterea qn̄ iuxta ꝯfeſſionē appoſita ſtipulatō occultat̄ cōfeſſio: ⁊ oritur actio ex ſtipulatiōe ſicut i. d. l. ſi ita fuero. ⁊ inſti. d litterarū ob. i pn. pterea qr acceſſoriū nō ſeqtur naturā ſui pncipalis quādo i acceſſorio nō eſt eadē rō qd in pncipali. l. ex placito. de rerū pmu. ⁊ i. l. ⁊ ſi bis. de pdi. mio. ⁊ ibi Bar. ⁊ glo. i. d. l. ſi dubiū. ad ſi. C. de leg. ſz i ſtipulatiōe q eſt acceſſoria ē diuerſa rō: qr ſtipulatio cū ꝓducat obligationē obligatio eſt ꝯtract⁹ ſtipulationis multiplicari nō pt circa idez: qa noſtra nō itereſt. d. l. q bis. ⁊. l. ſtipulatio. §. alteri. de ꝟb. ob. merito vt act⁹ valeat itelligit̄ facta ſcda ſtipulatio de alia q̄titate iuxta. l. quotiēs i ſtipu. de ꝟb. ob. ſz ꝯfeſſio cū iducat ꝓbationē talis ꝓbatio hū pōt multiplicari. d. l. ſempronī⁹ ⁊. d. l. ſi pupillus. i pn. de noua. ⁊ i hoc videt̄ potiſſime ſūdata rō Bar. i. d. l. triticū. Quarto limita qn̄ in dictis ſtipula-

ℭ Quid importēt illa ꝟba plus minuſue: ibi. Primo. Et an uerba enunciatiua ꝓbent: ibi. Secūdo. Et an ſi ꝓducatur inſtrumētuz continens plura capitula poſſū in parte acceptare: ⁊ in parte nō: ibi. Tertio.

Ticius ſempronio.

Verba enunciatiua[e] non inducunt obligationem in cōtractib⁹: ſed ꝓbatiōem. Item ꝑuata ſcriptura[f] fidē facit cōtra ꝓducentez nō pro eo niſi ab aduerſario fuerit approbata. h. d. ℭ Prio no. ex iſto. §. illa ꝟba plus minuſue[g] que multū ſūt in vſu que nihil plus important: nec aliqd diminuūt de cōfeſſiōe niſi aliud ꝓbetur ut hic. facit l. cū furti. ſ. de in litē iurā. ⁊ l. hec uēditio. §. ſi. j. de cōtrahē. emp. ℭ Secūdo no. ꝙ verba enūciatiua in cōtractibus inducūt[h] ꝓbationē non obligationem in ultimis voluntatibus quid iuris ſit. dic ut. l. ex hac ſcriptura. j. de dona. Iſtō venit examinandū vbi tractatur de obligatione litterarū. qd dic ut. l. generaliter. ⁊ l. in contractibus. C. de nō nu. pe. ℭ Tertio no. ꝙ ei ꝙ qs ſcribit ſibi in epiſtola nō ſtatur niſi p aduerſarium approbetur vt hic in ſi. cum ſua glo. ex quo habes ꝙ ſi plures[i] res ſint ſcripte in vna carta poſſum acceptare illud qd facit pro me: ⁊ illud qd facit ꝯtra me refutare. qd examia: ut no. Cy.

tiõib⁹ interueniſſet iuramẽtũ.põe.n.pmo pceſſiſſe iſtrumẽtũ ſtipulatiõis qualiter tici⁹ pmittit ſempronio reſtituere mile ex cã dpoſiti.certe iſtd p mũ pducit obligatiõez ſi poſtea fuit factũ aliud inſtrumẽtũ cõtinẽs ſolũ inſtrumẽtuz depoſiti in minori q̃titate: ⁊ eſt ibi incerta ſtipulatio qualiter per ſtipulatiõem pmittit reſtituere: ⁊ interuenit iuramẽtũ operatur tale iuramẽtũ: ut ptes videanſ voluiſſe q ibi actus acceſſorius valet vt principalis ſi in viz principalis valere poterat: ut egregie dicit Bar.in.l.ſi quis pro eo in .viij. membro.de fide iuſ. ⁊ ſequitur Ang.in.l.hi qui.eo.ti.⁊ cano.in.c.cum ꝯtigat.de iureiur.per id quod habetur i.l.cũ pater.§.filius matrẽ de lega.ij. ADDE q de hoc plene dixit Alexan.in locis ordinarijs ⁊ ibi poſui quare nõ bene uideſ membranas occupare.

precio.⁊ vide Bal.in.l.cum precibus.C.de proba.⁊ illud no.ſequitur Bal.in Rubrica.C.e.in.v.q.⁊ no.q ad hoc vt quid dicatur ſimulatuz oportet q ab initio partes cõuenerint de ſimulando. ſecus ſi ex poſtfacto:ut no.Bal.in.l.i.x.q.C.ſi ſerui.extero.⁊ qualiter probetur ſimulatio.Uide Bar.⁊ Bal.in.l.multũ in caſu illius.l.C.ſi quis alteri uel ſibi de hoc an ⁊ quando ſi ñ valet quod agitur valeat id quod ſimulate cõcipitur.adõ late Bar.in conſilijs cõſilio quod incipit Petrus Nicole.⁊ Bar.in l.i.plus ualere quod agitur.⁊ in.l.ſub ſpecie.C.depoſiti.⁊ in dicta.l.expreſſio.⁊ vide bal.in l.cum precibus.C.de pbatio.⁊ iſtõ ſeqtur i Rubrica.

C.de confeſ.l.i.in.xiij.q.dixi.j.õ li.le.l.aurelius §.penul.qõ facit ad ea que tota die fiunt. produco illud inſtrumẽtum in q̃tum facit pro me. qõ an poſſit fieri patet.ſ.vbi remiſi ⁊c.

Ex.l.ſequenti.

¶ An ſi nõ valet qõ agitur valeat q ſimulate concipitur.

l **Ucius ticius.** [a]Licet ñ valeat qõ in veritate agiſ:tamẽ valet quod ſimulate concipitur hoc dicit. ¶ Op.ſi nõ ualet qõ agitur qõ eſt plus nõ debet ualere q ſimulate cõcipitur qõ eſt minus:ut.C.plus ualere qõ agitur ⁊c.per totum.Sol.quandoqz aliquid agi ſimulatur:⁊ tamẽ in ueritate nihil agitur: ⁊ tunc ſine dubio nõ ualet qõ agitur:nec qõ ſimulate concipitur[b]:ut in dicto ti.quandoqz vnum agitur ⁊ aliud agi ſimulatur:⁊ tunc quandoqz illõ qõ agitur in veritate eſt de iure validũ:⁊ tũc illõ qõ agi ſimulaſ valet:qa vnus cõtractus trãſfertur in alium:ut no.hic ⁊ i.l.ſingularia.ſ.ſi cer.peta.⁊.l.ex precio.C.ſi cer.pe.quandoqz illud quod agitur nullo modo eſt ualidũ:⁊ tunc non valet illud qõ ſimulate cõcipiſ:ut.l.i.C.de ꝯdi.ob cãm.quãdoqz illud qõ agitur eſt inualiduz eo modo quo agitur:ſz ualidũ certo modo ut hic:ubi nõ valebat dot.ꝯſtitutio qõ in ueritate agebatur.ſed obligaſ recipiens ad reſtituendũ ſine cã:ut.C.de cõdi.ob cãm.l.i.⁊.ſ.õ cõdi.ob ca.l.i.⁊.ſ.de cõdi.ſine cã.l.auũculo.⁊ tũc valet qõ ſimulate cõcipitur ut hic.⁊ illa obligatõ que naſcebaſ preter propoſitũ contrahẽtiuz trãſfertur in actionẽ depoſiti.ita loqtur hic. ⁊ hic habetis ut dixi vobis q exceptio ſimulatiõis tũc obſtat quando in veritate nihil agebaſ: vel agebatur aliquid inualidũ uel turpe.ſecus ſi in ueritate aliquid agebatur:licet caderet in ſpeciez alterius obligatiõis ⁊c.

q **Uintus.** Qui promittit prouidentiam pecunie depoſite teneſ ad vſuras ſi eas percepit uel in ſuos uſus cõuertit.h.d. ¶ Op.q propter pactũ debeanſ vſure ſimpliciter: ut .ſ.e.l.publia.§.i.⁊.l.luci⁹.Sol ibi pmiſit vſuras. hic vero promiſit q proſpiciet.ideo ñ teneſ ad vſuras ſimpliciter:ſz in duob⁹ caſib⁹ hic expſſis ⁊c.

Ex.l.ſequenti.

¶ Qualiter equitas ſit cõſideranda. Et lex nõ reſpondẽs queſtioni ppoſite videtur determinare pro pte que vltimo poniſ.

b **Bona fides.** Bona fides ẽ in genere ut res depoſita deponẽti reſtituatur niſi extrinſeca:⁊ ſpecialis ratio hanc bonã fidem ĩpediat.h.d.tota.l. ¶ No.q equitas nõ eſt [c] cõſiderãda mere ſm ius gentium ſed mixtiz habito reſpectu ad precepta ciuilia ⁊ pretoria qõ facit ad multa.dicunt quidaz per iſtuz tex.cũ glo. q quando.l.nõ reſpondet queſtioni propoſite videtur õterminari pro ea parte que vltimo ponitur.facit.j.de dã.infec.l.qui de creditore:ſed tamẽ hoc nõ concludit de neceſſitate quod no

i ¶ Si pluref ſunt. Adde Cy.in.l.ij.C.de donante nup.⁊ Bal.oio in .d.l.i.in.ij.carta.C.de cõfeſ.⁊ adõ q aliq faciunt differentiam iter epiſtolã ⁊ librũ rõnum. utz i epiſtola poſſimus acceptare partez epiſtole dicẽtem q dedi tali ⁊ refutare aliam dicentez q tu reddidiſti vt hic.ſecus in libro rõnuz vbi ſunt data ⁊ accepta que dicunſ: ita ꝯtigua ut nõ poſſint ſeparari.l.quedam.§.ſi.⁊ ibi no.ff.de eden. facit eo.ti.l.ſi qs ex argentarijs.§.rõez ⁊ quod ibi no.

a Ucius ticiuſ.in pn.huius.l.⁊c.vide Bar.i.l.qui mihi donatuz in pn.j.de do.qõ no.Bal.in.l.incendium.C.ſi cer.pe.

b ¶ Simulate cõcipitur an ⁊ quando ſi nõ valet qõ agitur valet q ſimulate concipitur.adde late Bar.in conſilio incipiente Petrus Nicole.⁊ Bar.in.l.i.C.plus valere.⁊ in.l.ſi ſub ſpecie.C.de poſitu.⁊ in dicta.l.ex

¶ No.q tertia perſona veniẽs impedit⁹ depoſiti reſtitutionẽ.qõ dic ut.l.penul.C.e.⁊ auc.ibi poſita. Item no.q officium iudicis quod õſeruit in actionibus bonefidei protẽditur vltra pſonas actoris ⁊ rei. Itẽ no.q licet ubi tz ꝯtract⁹ tranſeat ſola detentatio .tamẽ hic ubi nõ tenet trãſit etiã poſſeſſio.facit.l.ei a quo.j.de uſuca.

q **Uod nerua.** [c]Lex iſta legitur duob⁹ modis.vno mõ ſm glo.alio modo ſm modernos cui lec. modernorum applaudent quedam verba hic poſita quam lec.teneo ſm quaz breuiter.h.d. Lata culpa dolo eqparatur que preſumitur ſi quis nõ adhibet eam diligentiaz in rebus alienis q̃ in ſuis hoc dicit. Et ſm iſtaz diuiditur.pmo ponit dictuz.ſecũdo illõ pbat p rõem.tertio põit rõez rationis. ſcõa ibi. nã ⁊ ſi quis.tertia ibi.nec enim. ¶ Opp.nulluz ſimile eſt idez[f]: vt.C.de codicil.l.ſi idem.⁊.C.de epi.⁊ cle.l.ad ſimilitudinez.ſed.l. alias dicit q culpa lata equiparatur dolo:ergo nec eſt doluſ:ut l.i.§.i.j.ſi qs teſ.liber.eſ.iuſ.fue.⁊.ſ. ſi meſ. fal. mo.dixe.l.i.cuius cõtrariuz hic dicitur. Huius timore dicit glo. Ego expono hic latiorez culpaz ideſt lataz ⁊ quod ſequiſ dolum eẽ expone ideſt dolo comparari: ⁊ ſm hoc allegaſ iſta .l. cõmuniter q lata culpa dolo cõparaſ . ſz certe hoc nõ dſ hic:ut ſtatiz oſtẽdã:ſz hoc dicũt.ll.cõtrarie qõ quõ itelligaſ ſcribo hic.⁊ glo.tãgit i.l. i actionib⁹ de in litẽ iurã. ¶ Et vt oſtendaz iſtã lec.glo. ¶ Opp.lata culpa eſt nõ intelligere q omnes intelligunt:ut.j. de ṽbo. ſig.l. late. Si igitur intelligis principiuz huiuſ.l.in lata culpa male ſeqtur tex.qui concludit q fraude non caret quoniam fraus venit ex animo:ut.l.i.ſ.õ dolo.lata culpa ex ignorantia. Huius timore glo. ſuper illo verbo fraude. expõit ideſt lata culpa. iſtud nõ eſt verũ per litterã que ſequitur.nõ enĩ ſalua fide ⁊c.nam ille qui eſt in lata culpa habet fidem ſaluã:ut.l.ſed ⁊ ſi lege.§.ſcire oportet.ſ. de peti.here.ideo glo.receſſit ab illa expoſitiõe ⁊ exponit fraude ſcilicet preſũpta:que expoſitõ eſt vera legendo prout ego legi:q loquitur de culpa latiori prope.dico ergo q hec.l.ita debz intelligi. nam debetis ſcire q quidaz eſt dolus verus: ⁊ iſte appellatur culpa latiſſima. ⁊ eſt dolus preſumptus: ⁊ iſte appellatur culpa latior ut hic.eſt culpa lata in qua nõ eſt dolus uerus nec preſumpt⁹ cuius finis eſt nõ intelligere: ut j.de ṽbo.ſign.l.late. Eſt etiam culpa leuis leuior ⁊ leuiſſima qõ nõ proſequor.dixi plene in repetitione huiuſ.l. ¶ Op.hic intelligitur duob⁹ modis q quis eſt minus diligens in ſuis ⁊c.vel eſt plus diligens prout intelligitur de eo qui eſt minus diligens.innuit q ſi ita eſt diligenſ in alienis ſicut in ſuis non punitur. Contra .j.ſolu.ma.l.ſi conſtante.§.ſi maritus:ubi in alieniſ punitur:lz non in ſuis.Sol.dicit glo.fateor q punitur per.l.illam nõ per iſtam.⁊ optime dicit ſz lec.quaz teneo.nam hic tractatur de culpa latiori que eſt fraus preſũpta que preſumitur ex eo q nõ eſt diligens in rebus alienis ſicut in ſuis:

c ¶ Equitas ſi ẽ.no.⁊ vide bar.in.l.ſi fideiuſſor.§.q̃dam.j.manda. Et adde bal.in l.in ementiſ in.ij.q.C.õ contrahen.empti.⁊ ad hanc.l.⁊ qd ſit equitas.vide Anto.de bu.in.c.in litteris õ reſti.ſpo.⁊ bal.in.c.i.§.ad hec.õ pace iura.fir.⁊ ſm Jaco.de bel. equitas ſumiſ quattuor modis ut ibi per eũ ⁊ qõ no. in l.ſi.C.õ fructi.⁊ lit.expen.⁊. bar.i l.i.in ſi.C.õ legi.

d ¶ Impedit ⁊ no.bar.in l.ſi alienam.⁊ ibi de intellectu huius l.j.ſolu.ma.⁊ alleg.no.bal.in Rubrica.C.eo.l.vij.⁊.viij.q.⁊ bal.poſt bar.in.l.ſi quis conductionis.⁊ ibi glo.

e Uod nerua. in pn.huius.l.declara hãc litterã: ut per bal.in.l.pignus.in.v.col.C.de pigno.ac.

f ¶ Eſt idem. Et adde qõ dicit bal.in.l.curatoris.C.de neg.ge.q illud dicitur ſimile in quo eſt aliqua differentia tamẽ ſecuz plurimũ hz conuenientiam.allegat no.in.l.de quib⁹.in pn.ſ.de legi.alibi etiam uide qd dicatur ſimile in.l.gallus.§.⁊ quid ſi tm.ff.de lib.⁊ poſthu.⁊ in.l.q liberis

in pnci. vbi
tex. ⁊ glo. ⁊
doc. j. ꝺ vul
ga. ⁊ pupil.
⁊ glo. in .c.
capitulū. in
v̄.conſilij. ꝺ
reſcrip. in q
buſ locis ha
betur quali
ter intellgaꝭ
illud qꝺ hic
diciꝭ nullū
ſimile ⁊c̄. Et
melius ꝺcla
raꝭ quid ſit
ſimile in. d.
l. qui liberiſ
q̄ʒ alibi ſm
Bal. ⁊ An
ge. ibi ⁊ per
Bal. in. l. ne
q̄. ff. ꝺ legi.

ſed ubi in ſuis ⁊ alienis eſſet negligens ceſſaret
iſta preſumptio fraudis nec punitur per hāc. l.
ſed ſi eſt tanta negligentia que cadit in culpam
latam puniꝭ per alias. ll. que tractant ꝺ lata cul/
pa. ¶ Item op. prout hic intelligitur de eo qui
eſt plus diligens q̄ ſint cōmuniter homines di
ligentes in ſuis rebus. ergo uidetur ꝙ diligen/
tia ſua ſit ſibi damnoſa: quia ſi eſt minus dili/
gens in alienis teneꝭ: ⁊ ſic deterioris cōditiōis
eſt iſte q̄ minus diligens. cōtra. l. nō ſolum. C. ꝺ
noxa. Huius timore Jo. de blonoſco qui pmus
tractauit hāc materiā multuʒ ſerioſe in materia
quaʒ fecit ſuper ti. de actionibus nō tenebat iſtā
opinionē de eo qui erat plus diligens. Alij mo
derni tenent ⁊ eſt uerū. nā eo ipo ꝙ nō eſt ita di
ligēs in alienis ſicut in ſuis fraude nō caret: nec
dicitur ꝙ ſibi noceat diligētia ſua: quia eſt falſū
imo nocet dolus ſuus preſūptus: quia nō eſt ita
fidelis alteri ſicut ſibi. ¶ Op. extra glo. hic dici
tur ꝙ nō adhibere eam diligētiaʒ in rebus alie/
nis quaʒ in ſuis eſt lata culpa. Contra: qa imo
videtur culpa leuis: ut. ſ. fami. her. l. heredeſ. §.
nō tantū. ⁊. j. ti. ij. l. ſocius ſocio. Sol. hic loqtur
de rebus alienis ſimpliciter. ibi loqtur de rebuſ
cōmunibus. ratio qa nō ita de facili preſumitur
dolus in rebus cōibus ex negligentia cū ad euʒ
ptineat cōmodū ⁊ incōmodū ſicut in rebus alie
nis. ¶ Op. ſ. cōmoda. l. ſi ut certo. §. quod ve/
ro ſenectute. ⁊ qꝺ ibi no. Sol. ibi fuit magis dili
gens in proprijs ex cauſa: qa res ꝓprie erāt pcio
ſiores nec poterat ambas ſaluas facere: ⁊ ſic ceſ
ſat fraudis pſumptio: ⁊ ſic nō pōt dici culpa la/
tior. hic uero nulla erat cā q̄ euʒ excuſaret. Con/
clude ergo ꝙ aut loqmur in rebuſ cōmunibus:
⁊ tūc nō adhibere eā diligētiam q̄ in ſuis non
eſt latior culpa: ſed culpa leuis. aut loqmur i re/
bus alienis: ⁊ tūc eſt culpa latior: ut hic. niſi ſit
aliqua preſūptio p quā excuſatur. ¶ Nūc habe
remus videre materiā culpe. ⁊ pmo quid ſit cul
pa i genere. ſcꝺo quotuplex ſit culpa: ⁊ ſic ꝺ na/
tura cuiuſlibet culpe per qꝺ haberemus modū
ꝓbandi culpaʒ. tertio haberemus dicere qua/
liter culpa veniat in cōtractibus que oīa exami/
naui hic pleniſſime in repetitiōe quaʒ feci ſup. l.
iſta. ⁊ pōt hic ſcribi ⁊c̄. hic nō ſunt alia ⁊c̄.

Ex hac repetitione.

¶ Quid ſit lata culpa in genere: ibi. Primo.
Et quot ſunt ſpēs culpe ⁊ quotuplex ſit culpa:
ibi. Secūdo. Et qd ſit culpa latiſſima: ibi. Ter/
tio. Et qd ſit culpa latior: ibi. Quarto. Et quid
ſit lata culpa: ibi. Quinto. Et an lata culpa eq/
paretur dolo: ibi. Item q̄ro. Et qd ſit leuis cul
pa: ibi. Sexto. Et qd ſit leuiſſima culpa: ibi. Se
ptimo. Et qualiter iſte culpe veniūt in cōtracti/
bus: ibi. Octauo. Et an veniat in actōe mādati:
ibi. Nono. Et an in actiōe tutele: ibi. Decimo.
Et an in actiōe ne. ge. ibi. Undecimo. Et an ve
niant in actōe cōmodati: ibi. Duodecīo. Et qd
in pcario: ibi. Tertiodecimo. Quid in ꝯtracti
bus innoīatis: ibi. Quartodecimo. Ultimo an
iſte culpe ueniant in actiōe ex teſtamento: ibi.
Quītodecimo.

q Uod nerua. Lex iſta po/
ſita eſt. ff. de/
poſiti. ⁊ eſt difficilis in ſeipā: ⁊ hʒ ſniaʒ
⁊ materiā difficillimā ⁊ ſubtiliſſimā ⁊ quotidia/
naʒ ⁊ a noſtris doctoribus male explicataʒ. i cu/
ius repetitiōe teneo ordinē conſuetuʒ. Et. l. iſta
legiꝭ duobus mōis. vno modo ſm noſtroſ doc.
alio modo ſm modernos quorū opinioneʒ hic
ſequor. ⁊ hʒ lec. quā intēdo tenere breuiter hoc
intēdit. Latior culpa eſt dolus ſeu fraus pſum/
pta ex eo ꝙ minorē diligentiaʒ in rebus alienis
adhibet q̄ in ſuis. h. d. Et. l. iſta diuiditur i par
tes tres. pmo ponit vnū dictuʒ in quo oſtendit
dictū nerue eſſe veriſſimū vſqʒ ibi. naʒ ⁊ ſi quis.
ſcꝺo ponitur ꝓbatio ſeu ratio pcedentis dicti
vſqʒ ibi. nec enim. tertio ibi poniꝭ ratio rationis
vſqʒ ad finē. Caſū in terminis ſic forma. Ego ꝺ
poſui apud ticiū librum meū: ipē non adhibuit
eaʒ diligētiam in re depoſita quā adhibet i ſua:
⁊ inuenio ꝙ nerua dixit ꝙ adhibere minorē dili
gentiā in rebus alienis q̄ in ſuis eſt latior culpa
quod idē eſt qꝺ dolus. ⁊ ſic depoſitarius teneꝭ.
¶ Quero an bene dixit nerua. Reſpōdet iuriſ/
cōſultus ꝙ dictū nerue diſplicebat ꝓculo: ⁊ ſibi
videꝭ veriſſimū. h. d. pmo. ¶ Anteq̄ ad ſcꝺam
ptem veniā pmitto ad euidētiā ꝙ fraus ⁊ doluſ
idē ſunt. uel ꝙ fraus ineſt dolo ſicut ſpecies in
ſuo genere: ut. ſ. de pac. l. iuriſgētiū. §. ſʒ ſi frau
dandi. ⁊ ibi no. ſm diuerſas expoſitiōes expreſ/
ſius. ſ. de his qui no. infa. l. i. Hoc pmiſſo i hac
ſecūda pte ſic forma caſū. Inſtat iuuenis q̄rēs
qua ratione moueꝭ iuriſcōſul. ad hoc dicendū.
Reſpōdet nerua intellexit latiorē culpaʒ quādo
qs adhibet minorē diligētiā in rebus depoſitiſ
q̄ in ſuis ſicut hominis cōmunis natura exigit:
hoc eſt plus uel minus nō curo ſm diuerſas ex
poſitiōes glo. Si tamē nō adhibet tātaʒ diligē/
tiaʒ in rebꝰ depoſitis ſicut in ſuis nō caret frau/
de. ſi nō caret fraude ⁊ fraus idē ē qꝺ dolus: er/
go manifeſte cōcludo ꝙ latior culpa eſt dolus
pſumptus: vt. j. dicā. h. d. ſecūda particula. In
ſtat querens ꝓbetis ꝙ nō caret fraude. Rn̄det
iuriſcōſul. adhibere minorē diligētiaʒ in rebus
depoſitis q̄ in ſuis nō pōt fieri ſalua bona fide.
ſubaudiꝭ ergo ſi deficit bona fides adeſt dolus
ſeu mala fides que eſt ius cōtrariū. h. d. ⁊ ꝓbaꝭ
iſta cōcluſio. C. de reſcin. uen. l. ſi dolo ⁊. j. ꝺ vb.
ſigni. l. hec vba. ¶ Expedito tex. ⁊ expoſito: ut
apparet ex predictis notabilia collige pe teipm
vides ergo ſm pdictam lec. ꝙ illud qꝺ tex. dicit
culpā latiorē ſtat ꝓprie qꝺ eſt idē qꝺ eſt dolus p
ſumptus. ſed glo. exponit culpā latiorē. i. latam
⁊ male: ut. j. dicā. ¶ Op. nullum ſimile eſt ideʒ
ſm philoſophū. ⁊ ꝓbaꝭ. ſ. de legi. l. nō poſſunt
C. de epi. ⁊ cle. l. ad ſimilitudinē. ⁊. C. de codicil
lis. l. ſi idem. ſʒ lex dicit ꝙ lata culpa dolo aſſimi
latur: ergo nō eſt idē: ut. ſ. ſi meſ. fal. mo. dixe. l.
i. §. i. j. ſi quis teſta. li. eſſe iuſſus fuerit. l. i. §. ij. ⁊
j. ad trebel. l. mulier. §. ſi heres. Si aſſimilaꝭ do
lo: ergo nō eſt idē qꝺ doluſ: ſed tex. hoc dicit. er
go male. So. dicit glo. expone hāc latioren cul
pā. i. latā. ⁊ ꝙ dicit dolū eſſe expone. i. dolo com
parari. ſicut enī opere diuerſoꝝ hominū ſepe oī
modā ſimilitudinē habere videꝭ ⁊ dicūꝭ eedeʒ.
ar. j. de duo. reis. l. nemo eſt qui neſciat. ita hic
pp oīmodaʒ ſimilitudinē lata culpa diciꝭ eē do
lus: tn̄ vē ⁊ ꝓprie nō eſt idē. iſta lec. glo. nō vide
tur vera. nā ſm hoc illa ꝓbatio que ſeqtur ibi.
nā ſi quis ⁊c̄. nō bene cōcluderet. dicit. n. frau/
de nō caret. ⁊ hoc nō cōcludit ꝙ eſt lata culpa q̄
dolo cōparaꝭ: ⁊ ſic eſt male locutus iuriſconſul.
huius timore glo. que eſt ſup v. fraude exponit
. i. lata culpa que dolo eqparaꝭ: ⁊ ſic bene cōclu
dit lrā. adhuc iſta expoſitio nō ē vā. naʒ ſm hoc
ꝓbatio rōnis ibi nec enī nō cōcluderet ad pmiſ
ſa. huius timore glo. recedit a dicta expoſitione
⁊ exponit fraude ſcilicet preſumpta: ⁊ ſic littera
nec. n. bene ſeqtur ⁊ ratio cōcludit a pmiſſa. hic
vo eſt in fraude pſumpta. ⁊ p cōſequēs vbi la/
ta culpa ibi fraus pſūpta: ⁊ ecōuerſo. ita dicunt

a ¶ Secundū aliā. vide bal. in. l. pignus. in. xv. col. C. de pig. act. in cōtrarium. ⁊ Bal. in. l. ſi conſtante. §. ſi maritus p̄eallegata.

b ¶ Culpa in genere. ⁊ de hac materia Bal. ſatis late in. l. ſi cōſtāte. §. ſi maritus. j. ſo. ma. poſt And. de pyſis ibi querēdo qd ſit lata culpa ⁊ quid latior: ⁊ quid dolus verus: ⁊ qd p̄ſūptus: ⁊ quō ēt q̄libet hoīū probet quādoq3 vere ⁊ q̄nq3 p̄ſumptiue. refert etiā Cy. dixiſſe ꝙ diligens non tenet̄ d̄ leui ꝙ reprobat̄ p ea q̄ habent̄ in. l. in reb⁹. j. d̄ iure do. ⁊ vide vnū modū pbandi dolum re ipa ſi ē leſus vt retuli p⁹ Bar. i. l. metū. ꝙ metus cā allegādo d. Bal. i. l. d̄cernim⁹. ⁊ d̄ mō pbandi dolū ⁊ latā culpā leuē ⁊ leuiſſimā p bal. in. l. ſolū in. v. col. C. d̄ teſti. ⁊ qd ſit dolus p Bal. in. l. pignus. C. de pig. ac. ⁊ q̄n lata culpa equarat̄ dolo late p Bal. ⁊ Ang. poſt glo. i. l. ſi mora ſolu. matri. p⁹ Bar. i l. i. §. nō aūt. j. ſi qs te. liber. in. viij. col. Item limita ſ3 bal. ⁊ Ang. in. l. ſicut ad fin. C. de p̄ſcri. xxx. annorū ꝙ iuriſ ignorantia excuſat a penis doli nō late culpe. Item probat̄ dolus ſi qs id qd̄ pmiſit: ⁊ de quo recipit p̄ceptū guarētigie ſi facit. l. qui reſtituere d̄ rei uen. ſm Bal. i. l. i. d̄ ſen. que pro eo ꝙ itereſt in. ix. colū.

illi qui volūt ſuſtinere lec. glo. ſed illud nō videt̄ bn̄ dictū. nā lata culpa eſt nō ītelligere ꝙ oēs intelligūt: ut. j. de v̄. ſig. l. late. ⁊ hic no. in p̄n. glo. Si ergo lata culpa vēit ex ignorātia: ergo p3 ꝙ lata culpa nō ē fraus p̄ſūpta ſeu dolus p̄ſūptus qui puenit ex aīo: ut. ſ. de dolo. l. i. ¶ Illi q volūt ſuſtinere glo. dicūt ꝙ q̄n lata culpa cōſiſtit ī eo ꝙ minorē diligētiā adhibet qs in reb⁹ alieniſ q̄ in ſuis: tūc eſt fraus p̄ſūpta. ita loq̄t̄ hic. alias ſec⁹: ut. d. l. late. ⁊ ita ptrāſeūt. mihi uī ꝙ glo. n̄ poſſit ſuſtineri: ⁊ iſta nō ſit v̄a lec. p̄mo ppter violētiā quā facim⁹ l̄re exponēdo latiorē. i. latā ⁊ dolū. i. dolo cōparari. nā ſi poſſum⁹ nō debem⁹ a v̄bis legū recedere: ut. l. i. §. ſi is qui nauē. ſ. d̄ exerci. ⁊. j. de le. iij. nō aliter. Preterea glo. ītelligit p̄n. hui⁹. l. in lata culpa. de qua loq̄t̄. l. late. qd̄ certū eſt ſm oēs nō ꝯtinere in ſe fraudē p̄ſūptā ut dictū ē. ⁊ iō qd̄ poſtea ſeq̄t̄ nō bn̄ ꝯcluderet ꝙ fraus p̄ſūta uel dolus p̄ſūpt⁹ nō ſit dolus: ſ3 equarat̄ dolo qd̄ falſū eē oñdo. ¶ Debetis ſcire ꝙ dolus eſt gen⁹ ⁊ cōtinet ſub ſe plures ſpēs. nā alius eſt dolus bon⁹. alius ē dolus malus. Itē alius eſt dolus ver⁹ ⁊ manifeſtus ali⁹ dolus preſūpt⁹: ut pbat̄. ſ. de dolo. l. i. ⁊. l. ſi pcuratorē. §. ſi dolo. ⁊. l. dol⁹. Mō ſi diceret̄ ꝙ ſpēſ equaret̄ gn̄i: ut hō equarat̄ aīali: hec nō eſt bona locutio. imo d3 dici hō eſt aīal. nā gen⁹ repſētat̄ in qualibet ſua ſpecie. l3 ſpēs īter ſe differant ut. l. ſi qs harū. §. itereptū. j. de le. iij. ⁊ vn̄ legi. l. īter agnatos. ⁊. ſ. de pac. l. i. §. couētiōis. v̄e ergo poſſumus ⁊ debemus dicere dolus p̄ſūptus eſt dolus nō ꝙ cōparat̄ dolo: iō recedo a lectura glo. ⁊ pono caſū ſ3 ꝙ ī p̄n. dixi. ¶ Ad ꝯtraria ſ. ad legeſ q̄ dicūt lata culpa dolo equarat̄. ergo n̄ ē dolus. R̄. verū ē lata culpa: ſ3 hic ē latior culpa q̄ idē ē qd̄ fra⁹ p̄ſūpta ſeu dolus preſūpt⁹. ⁊ ſic eſt pprie dolus. ⁊ ſm hoc l̄ra pcedit plane ſine violētia. ⁊ iſta opi. fuit Jo. de bro. antiq doctoris vltramō. ut p3 in libello ſuo ſup titulo de actio. inſtitu. Itē t3 Pe. Andre. zaffi. de pyſis. ut dicit Cy. ut ab eo audiui ſup hac. l. ¶ Secūdo op. dicit̄ hic in ſcd̄o. R̄. ſm vnā expoſitionē ꝙ ſi in rebus ſuis ē min⁹ diligens q̄ hoīum cōiſ natura deſiderat ꝙ d3 adhibere tātā diligentiam in reb⁹ depoſitis quātā in reb⁹ ſuis. S3 ꝯtra qa etiā tūc q̄n adhibet tantā diligētiā ſi in ſuiſ ē negligēs punit̄: ut. l. ſi cōſtāte. §. ſi maritus. ſol. ma. dicit glo. ꝙ tūc punit̄: qa eſt lata culpa: ſed hoc p. l. illā non per. l. iſtam. credo glo. optime dicere. nā hic tractat̄ de culpa latiori. i. de dolo p̄ſumpto q nō p̄ſumit̄ ſi tātā diligētiā adhibet reb⁹ alteri⁹ quātā ſuis: ſed ſi in ſuis eſſet ita negligens ꝙ cadit in culpā latā punitur nō p hāc l. ſed per illā. l. ſi cōſtante. §. ſi maritus cōiuncta l. ij. C. eo. nā in depoſito venit v̄us dolus ⁊ p̄ſūptus. hoc ē latior culpa ut hic. ⁊ etiā lata culpa: vt. ſ. e. l. iij. ¶ Tertio op. dicit̄ hic ſm aliam ᵃ expoſitionē ꝙ ſi in rebus ſuis eſt plus diligens q̄ cōis hoīum natura deſiderat ꝙ tenet̄ tātā diligētiā preſtare reb⁹ depoſitis quātā rebus ſuis alias eſt in fraude p̄ſūpta: ⁊ ſm hoc vī ꝙ diligētia ſua ſit ibi dānoſa: ⁊ ſic ſtult⁹ erit melioris cōditionis q̄ pitus. cōtra. l. nō ſolū. d̄ noxa. ⁊. l. qd̄ ſeru⁹. j. qd̄ ui aut clā. Hui⁹ timore dicebat Jo. d̄ bro. ꝙ iſta expoſitio hic poſita nō eſt v̄a: ſed debemus tenere expoſitionē poſitā. ſ. q̄n minus ē diligēs q̄ cōis hoīum natura deſiderat. Pe. t3 glo. ⁊ mihi vī ꝙ glo. dicit veritatē. ¶ Ad cōtrariū r̄ndeo ſua diligētia nō d3 ſibi eē dānoſa. concedo. ſed hic ſua diligētia nō ē ſibi dānoſa: ſ3 ſuus dolus p̄ſūptus ex eo ꝙ minorē diligentiā adhibet q̄ ī ſuiſ: qa abſq3 bona fide eſt. ſimile videm⁹ in furioſo q deliquēdo nō obligatur. ſecus in hoīe ſane mētis: nec ppter hoc diſcretō ſua eſt ſibi dānoſa: ſ3 ſuū delictū qd̄ cadit ī hoīe ſane mētis ⁊ nō furioſū: ut. ſ. de officio p̄ſidis l. diuus. ⁊ ad. l. corne. de ſicca. l. īfans. ¶ Quarto op. hic dr̄ qui nō adhibet eā diligētiā in alienis reb⁹ quā adhibet in ſuis eſt in latiori culpa: ⁊ ſic in fraude p̄ſūpta. Cōtra: qa hec reputatur culpa leuis: ut probat̄. ſ. fami. her. l. heredeſ. §. nō tn̄. ⁊ inſti. de ſatiſdatio. §. ſi. So. illud qd̄ hic dr̄ qd̄ eſt fraus p̄ſūpta intelligit̄ in rebus alienis priſus. ibi v̄o loqtur in reb⁹ cōibus vbi nulla p̄ſūptio eſt fraudis: qa ſi res parit cōiter parit mihi ⁊ ſocio. vn̄ nō eſt v̄iſimile ꝙ ego uoluerim in dānū meū ⁊ ſuū pdere: ut. j. de pba. l. cū de indebito. ⁊ ibi nō īducit̄ fraus p̄ſūpta a iure. Sec⁹ in re priſus aliena: ita loqtur hic: ita ītelligo niſi aliq̄d īteruēniat qd̄ faciat p̄ſūptiōem doli ceſſare: ut. j. videbitis. ¶ Quīto op. ad idē de eo qd̄ no. in. l. ſi ut certo. §. qd̄ v̄o uetuſtate. ſ. cōmo. vbi qui res ſuas p̄cioſiores facit ſaluas ⁊ cōmodatas dimiſit nō tenet̄: ⁊ ſic nō adhibuit eādē diligētiā in reb⁹ alienis q̄ in ſuis. So. eodē mō ibi nō potuit oēs ſaluos facere: tn̄ ſibi licitū fuit ſuas p̄cioſiores ſaluas facere ⁊ preferre ppter qd̄ ceſſat p̄ſūptio fraudis. ¶ Una ergo preſumptio tollit aliā p̄ſūptionē. Diſtigue ergo aut loq̄mur in reb⁹ cōibus: ⁊ tūc adhibere maiorē diligētiā ī ſuis q̄ ī reb⁹ cōib⁹ nō eſt fra⁹ p̄ſūpta: ut hic. niſi ſit alia preſūptio q̄ illā preſūptionē elidat. ¶ Ex predictis cōtrariis venio ad materiā noſtre. l. examiandā per q̄ōnes: ⁊ eā intēdo ſūma diligētia ptractare. ¶ Primo igit̄ q̄ro qd ē culpa in genere ᵇ. dicit Pe. culpa eſt diuinatio a legis diſpoſitiōe. qd̄ ſic pbat̄. lex ab oībus ſciri debet ⁊ obſuari. ergo q id qd̄ p̄cipit lex nō obſeruat ē in culpa: ut. C. de legi. l. leges. Iſta diffinitio nō placet. nā nō cōprehēdit niſi latā culpā cū. n. lata culpa ſit ignorātia illius qd̄ ab oīb⁹ ſciri debeat: ut. l. late. j. de v̄. ſig. ⁊. j. dicet̄. ergo q deuiat a iure ordinario eſt in culpa lata. hic ē ꝙ noſtri doc. dicūt ꝙ ignorātia legū ē lata culpa. no. p Guil. de his q no. infa. l. liberorū. §. notātur. ego vero ſic diffinio. Culpa eſt deuiatio ab eo qd̄ bonū eſt qd̄ per diligētiā hoīſ potuit preuideri. credo qd̄ iſta ſit bona diffinitio. nā eo ip̄o ꝙ deuiat ab eo qd̄ bonū eſt ſiue in faciēdo malū ſiue in obmittēdo bonū ſciēter uel ignoranter iſta eſt culpa ut apparebit. ⁊ iō dixi ꝙ p diligentiā hoīs ⁊c̄. ad d̄ram caſus fortuiti q puideri nō pōt: ut. C. de pigno. ac. l. que fortuitis. ⁊. j. d̄ reg. iur. l. cōtract⁹. ī ſi. ¶ Secūdo q̄ro q̄ ſint ſpecies culpe ⁊ quotuplex ſit culpa. glo. cōiter dicūt ꝙ ſit triplex. ſ. lata leuis ⁊ leuiſſima: ut. ſ. cōmo. l. ſi ut certo. §. nūc uidēdū. C. arbi. tu. l. qc. qd. de ne. geſt. l. tutori. ad. l. acq̄l. l. in lege. d̄ regu. iur. l. cōtractus. ⁊ hoc etiā pbat̄: quia lex dicit ꝙ a pcuratore oīs culpa exigit̄: ut. C. māda.

in §. mercator. ⁊ de iſtis pbatiōibus p Bar. in tractatu de teſte. ⁊ uide l. doluz. C. de dolo. caſus fortuitus eſt cui puideri nō pōt. adde Bal. i. d. l. que fortuitis. ⁊ lati⁹ in. l. pignus. in. ij. col. C. de pig. ac. ⁊ qd̄ dixi in. l. iſ. §. ſi eo tēpore poſt tex. ff. de admi. rerū. ad ciui. pertinen. ⁊ p. d. an. ⁊ p. d. Abb. in. c. i. de cōmo. ⁊ ibi allegat. c. Jo. de homici. dicēs ꝙ eſt inopinate rei euentus cui puideri n̄ pōt: ⁊ iō vbi diligētiſſim⁹ puidiſſet nō eſt caſus fortuitus. d. c. Jo. ⁊ iō dic ibi ꝙ l3 glo. iuris ciuilis ſint varie in q. an furtū ſit caſus fortuitus ipſe concludit ꝙ aut ſit p violentiā: ⁊ ceſſante culpa tua: q: ſi iuiſti in loco piculoſo. ⁊ ſit fortuit⁹. aut ſit clādeſtine: ⁊ tunc ſi ab ea perſona a qua etiam diligentiſſimus nō p̄cauiſſet: vt ab vxore ⁊ filio ⁊ ſit caſus fortuit⁹. aliaſ nō allegat q̄ habent̄ i. l. q̄ fortuitis de quo etiā vide p moder. in. §. ſ3 iſte. inſti. de ac. ⁊ Saly. i l. cū duobuſ §. dāna pro ſocio. ⁊ ibi glo. Et utrū mors ſit caſus' foruituſ vide Bal. i l. i. C. de his qui ad lib. pue. nō poſ. ad ſi. Et qd differt a caſu improuiſo. vide ſin. Bal. in. l. i. C. de ſicca. ⁊ de furto ⁊ latrocinio. vide p glo. ⁊ Bal. i. l. i. C. e. ⁊ ibi p Bal. qd de incendio. ⁊ videtur tex. in. l. cū q in p̄n. ff. d̄ fur. ꝙ furtū ſit caſus fortuitus.

l.a ꝓcuratore. Iſtud ergo ſignum vniuerſale ⁊ collectiuū oīs: reqrit ad minus tria: ut.l.neratius.ĵ.de ṽb.ſig. ⁊ ſic erūt tres culpe. alij moderni dicūt ꝙ ſint qnqꝫ ſpēs culpe ⁊ melius. ſ. latiſſima: ut dolus manifeſtus. latior ut dolus p̄ſūptus[a] de q̄ dr̄ hic. ⁊.ĵ.ð ṽ.ſig.l.magis. Itē lata leuis ⁊ leuiſſima de qbus.ĵ.videbim⁹. ⁊ ꝙ hec opi. ſit ṽa reduco ad practicā. Scholaris accepit famulū: ⁊ ꝓ eo accepit expromiſſorē q ꝓmiſit ſcholari reficere oē dānū qđ ei ꝯtinget culpa famuli: demū famulus fecit furtū. q̄riſ vtruꝫ expromiſſor teneaſ. ⁊ vr̄ ꝙ nō: ſm cōem modū loquēdi nr̄oruꝫ gloſatorū. nā aliud eſt culpa aliđ eſt dolus. de quo dolo hic nō fuit ꝓmiſſū. in cōtrariū eſt ṽitas ꝙ expromiſſor teneſ: qa dolus eſt culpa latiſſima: ut.s̄. dixi. qđ arbitror eſſe verū: qa dolus ꝯtineſ ſub appellatiōe culpe. nam ille q cōmittit dolū deuiat a bono. ergo ⁊c̄. pro hoc ꝙ dolus ē culpa ē glo.s̄.de mino.l.ſi ex cā §.ſi mulier. ⁊.ĵ.ð reg.iur.l.qđ qs ſua culpa, ꝑut ibi glo. exēplificat in furto ⁊ đlicto: ut hic: ⁊ pꝫ ī d.l.in vēditiōe: ⁊ qđ ibi no. ⁊.s̄.de peti. here.l. nō tm̄.§.veniūt in glo.ſup ṽbo p̄do. nec ob. ꝙ vr̄ poni copula ⁊ īter dolū ⁊ culpaꝫ: ut.đ.l.ſi vt certo.§.nūc vidēdū: ⁊ de reg.iur.l.cōtract⁹ cuꝫ ſimilibus. ꝑ qđ videnſ diuerſa: ut no.ĵ.de iure. ⁊ fac.igno. ſup Rubrica: qa in illis legibus culpa poniſ pro leui ⁊ leuiſſima: ⁊ ſic ꝑut ſpēs diſtincta a dolo q eſt culpa leuiſſima. ſed accipiendo culpā in genere cōtinet ſub ſe ſpēs culpe: ut s̄. vidiſtis. ¶ Tertio vidēdū eſt de qualibet culpa ꝑ ſe. Et p̄mo q̄ro qd eſt culpa latiſſima. R̄. cū culpa latiſſima ſit idē qđ dol⁹ manifeſtuſ diffinitionē ei⁹ habemus ſicut de dolo: ut.s̄.ð dolo.l.i. Dolus aūt eſt machinatio ad decipiēduꝫ fallēdūqꝫ alterū adhibita manifeſte. Illud qđ dico manifeſte dico ad đr̄iam doli p̄ſūpti q eſt culpa latior ð qua ſtati videbimus. ⁊ de hoc dolo manifeſto hic nō tracto: qa hꝫ tractatū per ſe s̄.de dolo ꝑ totuꝫ. ¶ Quarto q̄ro qd eſt culpa latior[b] dicūt qdam ſi librū tuū poſuiſti in camera ⁊ depoſitū dimiſiſti in aula. iſtud eſt veruꝫ ſine dubio: ut hac.l. tm̄ nō eſt dare diffinitionē: ſꝫ dare exemplū. unde alij: ut Io.ð bro. ſic dicūt. Culpa latior eſt fallax calliditas ad decipenduꝫ fallēdūqꝫ alteruꝫ adhibita. ⁊ in eo cōſiſtit ꝙ ī rebus ſuis ⁊ alienis aliter ⁊ aliter fallaci aīo ꝯuerſaſ: ⁊ idē vr̄ ſentire Pe. credo ꝙ habuit bonuꝫ ītellectū: tamē nimis reſtringit iſta diffinitio. nā multe alie ſūt cauſe ex qbus dolus preſumitur q̄ ex iſta cauſa que per hāc.l. habeſ: ut.ĵ. patebit. ⁊ iō ſic diffiniſ. ¶ Culpa latior eſt machinatio ad decipiēdū fallendūqꝫ alteruꝫ adhibita p̄ſūptiue. iſtud ꝓbaſ.s̄.de dolo.l.i. poſui in diffinitiōe p̄ſūptiue ad đr̄iam doli manifeſti. Poſſetis uos dicere iſtud eſt falſū. nam cuꝫ cōſiſtat dolus ex aīo nō pōt ꝓbari: ſed ex iudicijs p̄ſumiſ: ut.C.de dolo.l.dolū. Omnis ergo dolus eſt preſūptus: ⁊ nullus dolus eſt manifeſt⁹. R̄. q̄dam ſūt indicia manifeſta: ⁊ illa ꝓlata īducūt doluꝫ manifeſtū: ut.d.l.doluꝫ. q̄dam ſunt indicia ſeu preſūptiōes nō ita manifeſte: nec oīo dolū cōcludūt: ⁊ iſta de neceſſitate nō inducūt doluꝫ: ſed preſūptiue: ut.ĵ.ti.i.l.ſi ꝓcuratorem.§.dolo. ⁊.l.dolus cū ſi. ⁊ hoc eſſe ueruꝫ patebit ex his q̄ infra dicā. Iuxta hoc q̄ro que eſt differentia in effectu inter ueruꝫ dolū ⁊ preſūptum: uel culpā latiorem[c]. R̄. p̄mo ꝙ differūt. qa minor a ṽo dolo nō excuſaſ: a dolo preſūpto ſic: ut.s̄.ð edē.l.vbi. ⁊ no.ĵ.de ope.noui nū.l.i.§. aduerſus. ⁊ ibi de hoc ꝑ Dy. Itē a ṽo dolo nulla eſt excuſatio a p̄ſumpto ſic: ut ſi ſit alia p̄ſūptio q̄ illā tollit: ut ſi res erat cōis ⁊ alie reſ depoſitarij eēnt p̄cioſiores: ut dixi.s̄.in duob⁹ vltimis ꝯtrarijs. Itē qa in cauſis c̄rialibus reqrunſ luce meridiana clariores[d] ꝓbatiōes: ut.l.ſciāt.C.de ꝓbatio. ille talis dolus nō ſufficit: qa nō đꝫ qs ex p̄ſumptiōibus đānari: ut.ĵ.de penis.l.abſentē. niſi forte hoc exp̄meref in iure ex aliqua cā: ut .C.de adul.l.ſi qs adulterij: ⁊ in auc̄. ſi qs ei.

¶ Itē q̄ro qnto qd eſt lata culpa ⁊ ut nihil iniqtatis remaneat incognitū: ſciēdū eſt ꝙ nr̄i glo. ſic diffiniūt. lata culpa ē n̄ itelligeſ qđ oēſ hoīes ītelligūt: ut.l.late.ĵ.de.ṽ.ſig. ita no.inſti.q̄ mo. re cōtra.ob.§ pe. ubi glo. uoluit deſcribere oēs culpas. hoc etiā ſentit glo.ſup hac.l. Certe hec diffinitio nō eſt bona. nō.n.cōuertiſ cū ſuo diffinito: ergo ⁊c̄. vt.l.i.§.i.s̄.de dolo. Ecce furioſus nō ītelligit qđ oēs ītelligunt: ⁊ tn̄ ꝯſtat ꝙ n̄ eſt in lata culpa: ut.l.diuus. de offi.p̄ſi. ⁊.l.illud s̄.de iureiur. q.n.ſenſu carēt nō poſſūt cōmittere culpā: ut.d.l.i.§.i.ſi quadru.pau.fe.dicatur. Alij ut Io.de bro. ſic diffiniūt. lata culpa eſt q̄daꝫ negligētia q̄ cōſiſtit in eo ꝙ qs minorē diligētiā adhibet in rebus alienis q̄ in rebus ſuis ⁊ cōis hoīuꝫ natura deſiderat. ꝓbaſ in dicta.l. late ⁊ facit hic: ⁊ iſta nō eſt bona. ecce ſm cōem hoīum naturā qs ignorat medicinā. Itē qs neſcit eſſe mēſor ſeu mēſurator agrorū: tn̄ medicū uel mēſorē nō eſſe nō eſt lata culpa. licet in arte ſua medicus uel mēſor negligēs ſit ī lata culpa: ut.l.illicitas.§.ſi cui.s̄.de offi.preſidis. ⁊ de re. iur.l.imperitia. ⁊ ſi meſ.fal.mo.dixe.l.i.§.i. Videſ ergo ꝙ lata culpa n̄ ſēꝑ cōſiſtit ī eo ꝙ hoīuꝫ cōis natura deſiderat. Unde tertij ut Pe. diffiniūt lata culpa eſt negligētia magna ex fatuitate ꝓcedēs q̄ cōſiſtit in eo ꝙ minorē diligentiam qs adhibet q̄ hoīum cōis natura đſiderat qui ſūt eiuſdem ꝓfeſſiōis[e] ⁊ cōditiōis. ꝑ iſta .n. ṽba que ſunt vltio loco poſita tolliſ obiectio q̄ ſit de medico uel mēſorē: ⁊ alijs artificibus. iſta diffinitio mihi vr̄ infecta. vn̄ ex eo qđ dicit lata culpa eſt magna negligētia. p̄mo vr̄ aſſerere ipē qđ lata culpa nō ꝯmittiſ niſi negligēdo. ſed certe imo cōmittiſ etiā faciēdo qđ facere nō debet ut.l.ſi ſeruū.§.i.ĵ.de ṽb.ob. p̄terea dicit ipē ex fatuitate ꝓueniēs ⁊c̄. Fatuitas.n. eſt illa que cadit in furioſū ⁊ mētecaptum: ut.s̄.de poſtu.l.fatuo in quo nō cadit culpa lata: ut.s̄.dictum eſt. Ego aūt ſic diffinio. lata culpa eſt deuiatio incircūſpecta ab ea diligētia quā cōiter habēt homines q ſūt eiuſdē ꝓfeſſionis ⁊ ꝯditiōis. credo ꝙ iſta breuis diffinitio oīa cōprehēdat. ¶ Qđ .n. dico deuiatio. iſtud ē nomē generale ad oēꝫ culpā: ut pꝫ.s̄.in diffinitiōe culpe in generali. Itē eſt nomē cōe culpe in faciēdo ⁊ culpe in nō faciēdo. Poniſ ergo hic iſtud nomē: ut gen⁹ In circūſpecta. hoc dico ad differētiā doli ṽi ⁊ p̄ſumpti hoc eſt ad differētiā culpe ⁊ latiſſime ⁊ latioris que ueniūt ex aīo manifeſto uel p̄ſūpto ſeqtur ab ea diligētia quā cōiter habēt hoīes. hoc ꝓbaſ in.d.l.late. ⁊ hoc dr̄ ad differētiā culpe leuis leuioris ⁊ leuiſſime q̄ circa aliud conſiſtit: ut.ĵ.videbitis. Seqtur eiuſdē ꝓfeſſionis. ⁊ hoc ꝓpter medicos ⁊ alios qui in arte ſua dicūtur cōmittere latā culpaꝫ: ut.s̄. dictū eſt: ut.l.i. §.i.ſi meſ.fal.mo.dixe. Seqtur ⁊ cōditiōis. hoc eſt dictū ad excludēdū eos qui habēt iuſtā cām ignorātie. Quid.n.ſi aliqd publice dr̄ ⁊ preconizaſ in ciuitate: tūc cōiter oēs illud ſciunt q ſūt preſentes. ſed qui ſūt fatui uel furioſi dicunſ a mēte ſua alieni: ⁊ lꝫ ſint corpore p̄ñteſ tn̄ nō aīo

a ¶ Dolus p̄ſumptuſ. dolus eſt latiſſima culpa. ad de Bar.i.l. pign⁹ in.ix. col. in ṽ. ſed dubitaſ ð pigno.ac. ⁊ vide.ĵ. proxi. colū. ſed an dolus ſit crimē Bar. ꝑ illum tex. ꝙ ſic in.l.i.ff. de fideiuſſo. ꝯiūcta glo.

b ¶ Culpa latior. Bal. in l.pignus in v.col.C. de pigno.ac. ⁊ ibi vide differētiā inter lataꝫ ⁊ latiorem.

c ¶ Culpā latiorē. vide q̄ dixi.s̄.i.iij.col. ꝑ⁹ bar. Ja.bu. ⁊ an. in.l.ſi qs id qđ.s̄. de iuriſdi.om. iudi.§.in doli doluꝫ preſūptū dicitur eſſe idē ꝙ lata culpa. ⁊ vide.s̄. proxi.col.

d ¶ Clarioreſ. Sed.d. an. in.c.ij.de cōſti. videſ velle cōtrariuꝫ vbi dixit ꝙ ſi in criminalibus lex expreſſe requirit dolū ad penaꝫ imponēdaꝫ ꝙ ſufficiē latiſſima culpa ꝑ qua inducif dolus p̄ſūptus ſꝫ.d.Jo. ibi refert bar. tenere cōtrariū hic ⁊ melius niſi taliſ ꝓbatio expſſe eēt a iure ꝓbat a.l.ſi q adulterij.C.ð adul. ⁊ ad de qđ dixi s̄.in.q.an lata culpa eqpareſ dolo. vide bar. in l.i.§.nō aūt ĵ.ſi qs teſta. liber. ⁊ qđ ibi dixit bal. in.l. pignuſ de pig.ac. in ix.col. in ṽ. ſed ſi dubitatur. ubi tꝫ ꝙ maxima culpa ſit dolus ⁊ Bar.s̄. ꝓxima colū.

e ¶ Eiuſdem profeſſiōis. Quid ſi qs temere aliquid aſſerit an dicatur ī dolo vel lata culpa viđ ea que dixi ī.l.ij.C. ꝙ cuiuſqꝫ vniuer.

a Illitterato.⁊ no.ꝙ iuris ignorātia excuſat a pena doli nō a pena pro pter latam culpā ſm An.in.l.ſicut.C.de preſcrip.xxx.annorū ad fi.⁊ ad de bal.in.c.i.§.iudices.de pace iur.fir.dicebat ꝙ error iuris in litterato eſſet dolus pſumptus:ſed Bar.hic cōtra.⁊ Bal.in Rubrica.C.de pe na iudi.⁊ melius dixi poſt Bal.in.d.§.iudices.Et an error iuris ſit lata culpa.⁊ an iuris ignorā tia excuſet a dolo vō an ex preſūpto vide que di xi i.l.ſi qſ id qđ de iuriſ.om.iudi.⁊ ibi etiam qd in errore iu ris naturalis.

b Eſt glo.vide p bal.i dicta.l.legeſ ⁊ bar.in.l.ſi fatetur.⁊ q̄ ibi dixi đ cōfeſ.⁊ de modo probandi iuriſerrorem uiđ per Bal.in.l.vē ditioni.C.p emptore.p Bar.late in l.nō fatetur de cōfeſ.

c Opiniones doc.vt .l.dos a patre.bene facit qđ no.bar.in.l.fin.C.de pena iudi.q male iudi.⁊ no.Bal.in.l.vē ditiōi.C.p ēp.⁊ dixi pᵒ Bar.in.l.ſi fatetur i pe.col.ff.de cōfeſ.⁊ adde Bal.in.l.cū qs.C.đ iur.⁊ fac.igno.

d De errore.an liceat ignorare iuſ municipale.⁊ ꝙ ſit lata culpa.adde omnio bar.in.l.omnes populi circa fi.de iuſti.⁊ iure vbi pulchre loquitur:⁊ quod no.Bal.⁊ Bar.in l.cūctos populos.in.xviij.colū.in vſi.circa maleficia de ſūma tri.⁊ Bal.i l.antepe.C.de legi.addō tñ ꝙ in principe preſumitur ignorantia ſtatutorum ⁊ cōſuetudinuz:vt in.c.i.de conſti.in vi.ſm Bal.in l.ſi.i.ij.col.C.ſi contra ius.Et hic adde Bal.in.l.ius ciuile.in finalibus vbis.đ iuſti.⁊ iure.⁊ vide Bar.in.l.omnes populi circa fi.Item ruſtici preſumūtur ignorare iura.glo.eſt quā no.Bal.in.iiij.col.in.l.cum a llegaſ.C.de vſur.⁊ iſtud

⁊ ſic paris cōditionis ſunt abſenti.eis ergo nō preiudicat ignorantia talis:quia in eis nō cadit lata culpa.uide ergo hanc diffinitionem bonaz que cōſiſtit ex genere ⁊ drījs.nō ergo quelibet imperitia artificis eſt lata culpa:ſed ſi erraſ ī eo qđ cōmuniter ſciunt omnes erit lata culpa. Si erratur in eo qđ ſciūt excellētes artifices erit leuis:ſi erraſ in eo qđ ſciunt tm̄ excellētiſſimi erit leuiſſima:⁊ ita debet ītelligi.l.i.§.i.ſ.ſi meſ.fal.mo.dixe.⁊ hoc patet ex predicta diffinitione:⁊ ex his que.j.dicenſ.Iuxta predicta quero vtꝝ error iuris ſit lata culpa ī quolibet illitterato[a]:⁊ videtur ꝙ nō:niſi in his qui ſunt eiuſdem profeſſionis:ut patet ex diffinitione predicta.facit ꝙ quiſqz iuris.l.ij.ecōtra videtur ꝙ ſic:qa oēs iura ſcire debent:ut.l.leges ſacratiſſime.C.đ legi.hoc ergo ignorare eſt lata culpa:ut dicta.l.late.⁊.ſ.in diffinitiōe.pro hoc eſt glo.[b]ſ.đ his qui no.infa.l.liberoꝝ.§.notantur.⁊ no.inſti.de ſuſpec.tut.§.ſuſpectus.pro hoc uideſ tex.j.de iur.⁊ fac.igno.l.regula.§.pe.ibi.nec ſtultus ⁊c̄.nam errantes in iure appellat ſtultos.ego puto ſic dicēduz.aut loquimur de ignorātia iuris cō munis:aut iuris ſpecialis:aut municipalis.primo caſu aut eſt ius certuz ⁊ limitatū:quia đ hoc eſt caſus.l.⁊ taliſ ignorantia eſt lata culpa:ut dicta.l.regula.§.penul.⁊ dicta.l.liberorū.§.notātur.⁊.§.ſuſpectus.cuz glo.⁊.j.de vb.ſig.l.late.coniuncta.l.leges.C.de legi.aut dubiuz eſt ius quia ſunt opiniōes doc.[c]vel quia de hoc nō habemus.l.expreſſā:ſed argumenta veriſimilia.⁊ tunc talis ignorantia nō eſt ſimpliciter lata:ſed debet iudicari lata culpa leuis uel leuiſſima ſicut de ignorantia facti:ut.j.de iur.⁊ fac.igno.l.ij.⁊ ibi glo.hoc videtur ſentire firmiter.facit ſ.de legi.l.non poſſunt cum glo.ſecundo caſu quando queritur de errore [d]iuris municipalis.⁊ tunc aut loquimur in hominibᵒ eiuſdez municipij.⁊ idem qđ.ſ.eadem ratione ſi ſint eiuſdem cōditionis:⁊ ſi ſunt preſentes:ut.j.de decre.ab or.fa.l.fin.aut in hominibᵒ alterius municipij.⁊ tunc eſt idem quod in errore facti:ut extra de conſti.li.vj.c.i.nō obſtat[e]ꝙ oēs nō ſint eiuſdem profeſſionis:quia omnes homines nō ſunt iuriſte:quia illa ſcientia que eſt in iuriſperitis videtur eſſe in quolibet vulgari:quia peritos poſſunt conſulere:⁊ iſtud faciunt cōmuniter omnes:ut.j.de bono.poſſ.l.in bonorum. [f]Item quero[f] vtrum lata culpa equiparetur dolo.glo.noſtre hoc expediunt per regulam ⁊ exceptionez.nam dicunt regula eſt ꝙ lata culpa equiparetur dolo:ut hic cum ſi.fallit in duobᵒ caſibus:ut in dicta.l.i.§.i.ſ.ſi meſ.fal.mo.dixe.⁊.j.ti.i.l.fideiuſſor.§.i.⁊.j.ſolu.ma.l.ſi mora.alibi dicit glo.ꝙ fallit in tribus caſibus:ut no.ī l.in actionibus in pn.ſ.de in litem iuran.Illos enim tres caſus examinemus.primo enim dicit glo.ꝙ illud eſt uerum quando tractamus đ pecuniario dāno:nō de pena corporali infligenda:ut.l.i.j.ad.l.corne.de ſicca.⁊ innuit glo.ꝙ in penalibus ubi tractatur de pecuniaria pena lata culpa equiparatur dolo.id non uidetur verum:ut.l.i.§.ſi qs ideo.j.ne uis fiat ei.⁊ ibi no.facit vi bono.rapto.l.ij.§.hac actione.unđ glo.alibi circa hunc paſſum aliter dicit ꝙ regula fallit in omnibus delictis ⁊ criminibus.ita no.in dicta.l.i.j.ad.l.corne.de ſicca.nec iſtud uerum eſt.nam in his que deſcendunt[g] ex delicto lata culpa equiparatur dolo:ut.j.ſi quis teſt.liber.eſſe iuſ.fuerit.l.i.§.non āt:⁊.ſ.ſi meſ.fal.mo.dixe.l.i.nam illa actio que datur contra menſſorē non oritur ex contractu:ſed ex delicto cōmiſſo in male menſurando:ut.ſ.de eden.l.ubi ī pn.nam actio in factum que datur contra nō edentem eſt ex delicto cōmiſſo in non parendo iudici:ut.l.ſi quis ex argentarijſ.§.ex hoc edicto.ſ.de eden.quicquid dicat glo.in.l.ſi.eiuſdem ti.vt ibi dixi.vnde alibi glo.[h]dixit ꝙ illa regula ꝙ lata culpa dolo equiparatur:fallit in omnibus actionibus que puniunt tantum dolum:ut inimicitie:uel iniuriaruz ⁊ furti ⁊ ſimilium:ita no.j.de vb.ſig.l.magna.⁊ iſtud eſt multum notandum.⁊ ideo[i] ut iſte paſſus tibi breuiter liqueat diſtingue:aut loquimur in actionibus deſcēdentibus ex cōtractu:uel quaſi ⁊ lata culpa equiparatur dolo:ut hic cum ſimilibus determinationibus que no.in dicta.l.in actionibus.aut loquimur in actionibus ſeu accuſationibus deſcendentibus ex delicto:⁊ tunc aut queris quo ad penaz corporalē ⁊ lata culpa non equiparatur dolo:ut.l.iij.§.i.j.ad.l.cor.de ſicca.⁊ no.ī dicta.l.in actionibus.aut quo ad penam pecuniariam:⁊ tunc aut lex ſiue ſtatutum requirit expreſſe dolum:aut loquimur ſimpliciter.primo caſu nō equiparatur dolo.l.i.§.ſi quis.j.ne uis fiat ei.⁊ ui bono.raptorū.l.ij.§.hac actiōe.⁊ qđ no.in dicta.l.magna negligentia.ſecundo caſu equiparaſ dolo:[k]ut.j.ſi quis teſta.liber.eē iuſ.fuerit.l.i.§.nō autez.⁊.ſ.ſi meſ.fal.mo.dixe.l.i.§.i.cum ſi.⁊ ſic intellige glo.in dicta.l.magna negligentia.Dicetis vos.iſtud videtur contra l.i.§.nō autez.nam ibi verba edicti requirebāt dolum:ut patet in pn.l.⁊ tamē lata culpa equiparatur dolo.Reſpō.ꝙ verba poſita in prin.l.nō ſunt verba edicti:ſed iuriſcōſulti.in edicto enim nō fiebat mentio doli:uel ſi uis dicere ꝙ eſſent verba edicti dic ꝙ ille.§.nō aūt procedit ex declaratione expreſſa iuriſcōſulti per rationē que ponitur in eadem.l.i.§.i.ſed ſi iuriſcōſultuſ hoc non expreſſiſſet:ſecus eſſet de iure.Solu.glo.in dicta.l.in actionibus.ſ.de in lit.iurā.dicit ꝙ lata culpa nō equiparatur dolo quo ad infamiaz irrogādaz:ut inſti.de ſuſpec.tuto.§.ſuſpectus.⁊ ibi etiaz no.idez tenet glo.j.ſo.ma.l.ſi mora.expſſius.C.đ ſuſpec.tu.l.ſuſpectoſ.Itē Cy.C.de ſuſpec.tu.l.ſi.in.iij.q.licet quidam aliter dixerint:ut no.in dicto.§.ſuſpectoſ.Azo.vero circa hoc proceſſit diſtinguendo.nam aut loquimur de infamia que infertur per ſententiaz:⁊ tunc lata culpa nō equiparatur dolo:ut ī predictis iuribus.aut de infamia que infertur ipſo facto:⁊ tunc dolo equiparatur:ut.ſ.de his qui no.infa.l.liberorū.§.notantur:⁊ in dicto.§.ſuſpectus in glo.magna.ratio poteſt eſſe certa:

pmum capitulū alle.Bar.in.l.de quibus.in pn.iiij.col.ſ.de leg.

e Non obſtat.vide ⁊ limita:vt p Bal.i.d.l.bonorū.⁊ an ſufficiat vnūz vel plures cōſulere q̄ dixi in.l.pperādū.§.ſinaūt alterutra.C.de iudi.

f Itē quero an lata culpa eqpareſ dolo.adde tu aliā fallentiā quā pōit Nico.de mathe.in.l.etiaz.§.licet.ff.ſo.ma.⁊ dicit Bal.in.l.ij.C.đ probati.ꝙ ſi in bello deduco dolum:⁊ probo lataz culpam non obtinebo.⁊ vide que dixi.ſ.⁊.j.

g Deſcendunt ex delicto.ad hoc uide Bal.in Rrubrica.C.de pena iudi.qui male iudi.vbi hoc idē tenet.licz cōtrariū teneat in.l.hoc edicto.ſ.ꝙ quiſqz iur.⁊ in.c.i.§.iudices đ pa.iur.fir.

h Glo.an dolus ⁊ lata culpa equiparentur:ſz d.Anto.i.c.ij.de conſti.dicit ꝙ ſi p pena pecuniaria in criminalibᵒ lex requirat dolū ad penā imponendā ꝙ ſufficit lata culpa per quaz dolus eſt inductus preſumptus ſed ſm.d.Io.ibi illud videtur falſum:⁊ cōtra l.ij.§.in hac actione vi bo.rapto.ſz contrarium no.hic:ſed ſm cum dictum.d.Anto.poterit p cedere in cōtractibᵒ omnibus in qbus lata culpa equiparatur dolo.l.i.ff.ſi meſ.fal.mo.dix.⁊ dicta.l.ꝙ nerua.⁊ adđ qđ dixi.ſ.e.iiij.q.⁊ de materia per Saly.in.l.i.C.depoſiti.

i Et ideo.ſic diffinitur culpa latior ⁊ ibi doli māifeſti ⁊c̄.de differentia inter dolum uerum ⁊ pſumptuz vide Pau.de caſtro in.l.vbi ī pn.ſ.de eden.

k Equiparatur dolo.⁊ prius quid ſit lata culpa.de hac vide no.p Bal.in.l.pignus.in.vi.colun.C.de pigno.act.⁊ Bal.in.l.ſi conſtāte.§.ſi ma

ritus .j. ſol.
ma. ⁊ ꝙ eq-
paretur do-
lo hoc limi-
ta no. niſi eſ
ſet iuriſperi
tus:q2 erra
tus in iure
non poterit
allegare ſuā
imperitiam
ad excuſan/
duz ſe dolo:
ita dicit An
ge.probari ī
l.ij.ſ.ꝙ quiſ
qȝ iur.quod
dicit eſſe mi
rabile ad li-
mitationem
.l.ſi quis id
qḋ. de iur.
om.iudi.an
qḋ ſit uide ꝗ
dixi i.d.l.ij.

a℄ Ad malā
fidem. ⁊ ap
pellatiōe cul
pe de qua in
telligaſ. vi
de i.l. in vē
ditione.§.i.
de bo. auct.
iudi.poſ.

quia in illis caſibus in quibus infamatur ipſo fa/
cto lex tantum abhorret iſta facta quod factum
magis notat ꝙ̄ conſilium : vt.j.de ritu nupti.l.
palam.§.penul.⁊ iſta opinio placet. ℄ Tertio
dicit glo. in.d.l.in actionibus. fallit in iuramēto
in litem quod defertur propter dolum non ꝑ
pter culpam latam.idem no. in dicto.§. ſuſpe/
ctus:⁊ hoc tenent doc. ⁊ puto verū : quia iura/
mentuȝ in liteȝ defertur ꝑpter dolum ſeu cōtu/
maciam ſeu delictuȝ:⁊ lex expreſſe requirit do/
lum:ut dicta.l.in actionibus.ergo ⁊c̄.ut.ſ.pro
xi.dictum eſt in delictis.℄ Quarto fallit in pe/
tendo reſtitutionem in integrum que non pe/
titur aduerſus veruȝ doluȝ: ſed latam culpam
ſic:ut dicta.l.vbi.ſ.de eden.⁊ ibi no.⁊.C.ſi ad/
uerſus delic.l.i.⁊.ſ.de mino.l.ſi ex cauſa.§.nūc
videnduȝ.℄ Quinto fallit ꝗ̄tum ad malam fi/
dem [a] inducendam.naȝ dolus inducit malaȝ fi
dem.lata vero culpa nō : ut.ſ.ḋ peti.here.l.ſed
⁊ ſi lege.§.ſcire. ubi dicit ḋ ignorātia iuris que
eſt in lata culpa:ut.ſ.dictum eſt.⁊ ex hoc ſequi
tur caſus ſextus ꝙ lata culpa non impedit fru/
ctuuȝ acquiſitioneȝ licet dolus impediat : ut.j.
de uſucapi.l.ſi fur.§.i.⁊ no.per Dy.extra de re
gu.iur.c.poſſeſſor . li.vj.ṽ.iteȝ queri poteſt ſi er
ratur in iure.nec ob.quod dicitur in dicto.§.ſci
re:vbi dicitur ꝙ tenetur reſtituere inꝗ̄tū factuſ
eſt locupletior:quia illud uerum in quolibet bo
nefidei poſſeſſore conuento in iudicio vniuer/
ſali.Secus ſi cōuenitur in iudicio ſingulari : qa
tunc de cōſumptis nullo modo tenetur.ſȝ glo.
ſ.de rei uen.l.ex diuerſo.expreſſius per Cy.C.
de rei vē.l.certuȝ.℄ Sexto principaliter quero
quid ē leuis culpa[b]. diuerſi diuerſa loquuntur.
nā glo.inſti.qbus mo.ꝯtra.ob.dicit ꝙ leuis cul
pa ē negligētia ⁊ deſidia.iſta nō eſt bona diffini
tio nec deſcriptio. nam deſidia ⁊ negligētia po
teſt eſſe tanta ꝙ cadit in latam culpaȝ : ut patet
ex predictis. Item poteſt cadere in leuiſſimam
ut.j.videbitis.℄ Alij ut Jo.de bro.dicunt le/
uis culpa eſt negligentia ex fatuitate procedēs
que conſiſtit in eo ꝙ licet quis parem diligenti
am rebus ſuis ſicuti alienis adhibet ſm̄ ꝙ com
munis hominuȝ natura deſiderat:nō tamen ta
lē adhibet qualem in preteritum conſueuit ad/
hibere.probatur inſti.pro ſocio.§.ſi.iſtam diffi
nitioem tenebat Cy.ut audiui ab eo ſuper hac
l.certe iſta diffinitio nō eſt generalis.ſolum eni
concludit in rebus cōmunibus ex conuentione
ut.j.patebit. Petrus vero ſic diffinit.leuis cul
pa eſt negligentia que nō in magna fatuitate cō
ſiſtit:ſed in eo ꝙ aliquis minorem diligentiam
adhibet ꝙ̄ ſm̄ cōmunem naturaȝ hominum di
ligentiuȝ ⁊ diligentiſſimoruȝ adhiberi debuit.
nec allegat iura.iſta diffinitio eſt defectiua i eo
ꝙ dicit fatuitate.item in eo ꝙ dicit negligentia
vt.ſ.dixi in diffinitione late culpe . item eſt fal/
ſa in eo ꝙ dicit hominuȝ diligentiuȝ ⁊c̄.naȝ iſta
eſt leuiſſima culpa:ut expreſſe probatur.j. ḋ ac
ti.⁊ obli.l.i.§.is quoqȝ.⁊ inſti.quibus mo.re cō
tra.ob.§.at is. Preterea ad leuem culpam ſuf
ficit nō facere qḋ diligentiſſimus faceret: ut ſta/
tim patebit. Qualiter ergo diffiniemus.mihi vi
detur ꝙ leuis culpa veniat tripliciter conſiderā
da.nam leuis culpa aſſumitur aliter in reb9 ꝓr/
ſus alienis.aliter ſumitur in rebus cōmunibus
incidenter.aliter in rebus cōmunibus ex conuē
tione:⁊ ſic triplicem diffinitionem requirit. Ad
primuȝ dico ꝙ leuis culpa in rebus alienis eſt
deuiatio incircūſcripta ab ea diligentia quā ad

b℄ Leuiſ cul
pa.vide bal.
in.l. pignus
de pig.ac.in
ix.col. ⁊ ibi
de exemplis

hibent homines diligentes eiuſdem conditio/
nis ⁊ profeſſionis. Item ꝙ dico deuiatio ab ea
diligentia:dic ut.ſ.circa latam culpaȝ dixi. Itē
dixi ab ea diligentia quā adhiberent diligētes.
probatur.ſ.de pigno.ac.l.ſi conuenerit.in fin.
cum.l.ſe.⁊.ſ.ad.l.acquil.l.ſi putator.que leges
hoc expreſſe probant. Quod dico eiuſdem cō/
ditionis ⁊ profeſſionis dico propter artifices:
vt.l.i.§.i.ſ.ſi meſ.fal. mo.dixe. quod dixi in re
bus alienis idem intelligo in rebus proprijs ꝗ
ſunt alij reſtituende:ut in dotalibus:ut.j.de iu
re do.l.in rebus[c].poſſunt etiaȝ dici aliene: vt.l.
ꝗ̄uis.j.de iure do.℄ Ae ſecunduȝ venio.leuis
culpa in rebus cōmunibus[d] incidenter eſt deui
atio incircūſpecta ab ea diligentia quaȝ ipſe de
uians tūc temporis ī rebus proprijs adhibet.
hoc probatur in.l.heredes.§.non tantuȝ.ſ. fa/
mi.her. Sed pone ꝙ in rebus ſuis nullaȝ adhi/
bet diligentiam:ſed omnino eſt negligens.vtꝝ
teneatur.credo ꝙ ſic:quia tunc talis leuis deui
atio caderet in latam culpam:ut.ſ.dixi. iſta er/
go diffinitio loquitur de eo qui eſt in ſuis non
omnino:ſed aliqualiter negligens.facit ad pre
dicta.l.ſi conſtante.§.ſi maritus.j.ſolu . matri.
℄ Ad tertium dico ꝙ leuis culpa in rebus cō/
munibus ex conuentione eſt deuiatio incircun
ſpecta ab ea diligentia quaȝ ipſe deuians tunc
temporis in reb9 ꝓprijs adhibere ſolebat quā/
do contrahebat[e] ſeu ante contractum.iſtud ꝓ
batur.ſ.pro ſocio.l.ſocius ſocio.⁊ inſti.pro ſo/
cio.§.ſi.℄ Nunc videamus rationem diuerſi/
tatis que eſt quod aliud in re aliena:aliud in re
cōmuni. Reſpon.ꝙ mea ⁊ aliena ſunt extrema
communis eſt medium[f].modo ita eſt ꝙ in re
mea non tractatur de culpa que eſt impunita.
C.manda.l.in re mandata. ſed in aliena culpa
punitur.nec ſufficit ꝙ quis faciat id quod facit
de ſuis.ſi enim in ſuis eſt negligēs in alienis de
bet eſſe diligens:ut.j.ſolu.matri.l.ſi conſtante
§.ſi maritus. In re uero communi que tenet
medium inter meum ⁊ alienum eligitur quedaȝ
media uia ne culpa totaliter ſit impunita:ſȝ ſuf/
ficit eam diligentiam adhibere quaȝ in ſuis ad/
hibet. Item videnda eſt ratio diuerſitatis iter
communem re ipſa incidenter ⁊ communem ex
conuentione. Reſpon.quia ſi contrahitur ſoci/
etas per me cum aliquo ego inſpicio eam diligē
tiam quaȝ ipē ſolitus eſt adhibere in ſuis : ⁊ ſic
ipē de me ⁊ de diligentia tali adhibenda vide/
tur inter nos actum:ſed illud nō poteſt dici in
re ipā communi incidenter:⁊ ideo inſpicitur ea
quaȝ in ſuis rebus tunc adhibet. ℄ Septimo
pricipaliter quero quid ē leuiſſima culpa[g]. glo.
inſti.quibus mo.re contra.ob.§.pe.dicit ꝙ le/
uiſſima culpa eſt quando aliquo modo proui/
deri poteſt. Vult dicere ꝙ ſi aliqua prouiſio po
tuit fieri ne eueniat ⁊ eſt obmiſſa illud eſt leuiſ/
ſima culpa.credo ꝙ glo. habuit bonum intelle
ctum:tamen iſta nō poteſt dici diffinitio : quia
competit culpe leui ⁊ late. Alij vt Jo.de bro. ⁊
Pe.licet diuerſis uerbis vtantur inclinant in
vnam ſententiam:⁊ dicunt ſic.leuiſſima culpa ē
media negligentia ex fatuitate procedens que
conſiſtit in eo ꝙ quis minorem diligentiam ha
bet ꝙ̄ ille qui eſt diligentiſſimus. Iſta diffinitio
laborat eiſdem morbus quibus alie diffinitio
nes poſite.ſ.in alijs culpis . vnde ego ſic diffi/
nio. Leuiſſima culpa eſt deuiatio incircunſpe/
cta ab ea diligentia quam habent homines dili
gentes ⁊ diligentiſſimi eiuſdem conditionis ⁊

c℄ l.i rebuſ.
adde tex. ⁊
ibi no in gl.
ſi.in.l.ſi con
ſtante .§. ſi
maritus .j.
ſo.ma.

d℄ In reb9
cōmunibus
Quādo qs
adhibet ma
ioreȝ diligē
tiam rebus
ſuis ꝗ̄ȝ alie-
nis uel com
munibus vi
de ad hoc ſȝ
q.per Bal.
in.l. pignus
C. ḋ pigno.
ac.i.vij.col.
in.ṽ. ſed iu-
xta hoc que
ritur cōmo
dāti per .d.
Jo.in.c.i. ḋ
cōmod.

e℄ Quando
cōtrahebat.
iſta reprehē
dit Bal. in
l.pignus.C.
de pig.ac.in
materia le-
uis culpe.

f℄ Eſt medi
un. ita niſi
res ſit ꝯmiſ
ſa arbitrio
accipientis.
ita ſing. dīc
Bar. in.l.i.
j.de ſol. per
illuȝ tex.

g℄ Leuiſſi-
ma culpa. ⁊
no.ꝙ liceȝ re
gulariter de
iure quis te
neatur ḋ dā
no dato cul
pa leuiſſi/
ma : ut in.l.
lege acquil.
ſ.ad legem
acquil.tamē
in foro con
ſcientie non
tenetur . ita
dicit Inno.
in.c.ſicut di
gnum. ḋ ho
micidio. qḋ
no.⁊ vide ꝑ
Bal.in.l. pi
gnus in .x.
colun. de pi
gno. ac.

profeſſionis.omnia verba in hac diffinitiõe poſita expone:ut.ſ.no.⁊ ꝙ dixi diligentes ⁊ diligentiſſimi: probatur.j.de act.⁊ ob.l.i.§.is quoq3.inſti.qui.mo. re cõtra.ob.§. at hi.⁊.l. in rebus.in ꝑn.ſ.cõmo.⁊ per hoc differt a culpa leui que eſt deuiatio ab eo quod faciunt diligentes.itẽ ꝑ hoc differt a lata culpa que eſt ðuiatio ab ea diligẽtia quã cõiter habẽt hoĩes ⁊c̃. Ex ꝑdictis[a] ergo ſufficienter poteſt colligi qualiter debeant formari poſitiones quando quis vult probare aliquam ex predictis culpis. Juxta ꝑdicta quero quare non facit culpam leuem leuiorem ⁊ leuiſſimam: ſicut latam latiorem ⁊ latiſſimam. Reſpon.licet quis hoc poteſt facere: vt diceret quis ꝙ deuiatio ab ea diligentia quam adhibent diligẽtiores ſit culpa leuior. ab ea vero quaz adhibent diligentiſſimi ſit leuiſſima: tamen quia inter has non reperio vllam differentiam:ideo totum poſui ſub una ſpecie ⁊ appellaui culpam leuiſſimam. Jtem quero vtrum culpa leuiſſima in aliquo caſu equiparetur leui ſeu late[b]. Reſpon.ꝙ ſic:quia culpa leuis ſeu leuiſſima in faciendo equiparatur late culpe in nõ faciendo.ita no.per glo.j.ſolu.ma.l. ſi conſtante §.ſi maritus.in glo.que incipit.nõ factum ⁊c̃.⁊ allegat.l.in lege.ſ.ad.l.acquil. que.l. hoc non facit.ibi dicitur ꝙ i.l.acquil.uenit leuiſſima culpa.Si ergo quilibet extraneus tenetur de leuiſſima multo magis ille qui ex uigore alicuius cõtractus uel quaſi tenetur adhibere cuſtodiam[c]. facit ad predicta.l.ſi conſtante.§.ſi maritus . ⁊ quod ibi no.j.ſol.ma.hoc videtur tenere Dy. ⁊ eſt notandum ⁊ eſt verum argumentum pro hoc.ſ.cõmo.l.in rebus.§.ſiue autez . ſecundo loco quando quis eſt diligentiſſim⁹ in ſuis:tũc leuiſſima culpa eſt deuiatio ab eo ꝙ faciunt diligentiſſimi:ut.ſ.dictum eſt.⁊ equiparatur leui culpe ſeu late:ita uidetur ſentire glo.ſ. de iure do.l.in rebus.in ꝑn.hoc nõ puto verum: qa quando quis in ſuis eſt diligentiſſimus : tunc omiſſio talis diligentie eſt culpa latior:ſeu dol⁹ preſumptus:ut hic.⁊ ſic eſt falſum ꝙ leuiſſima culpa ſit.nec poteſt dicere ꝙ ei competat diffinitio culpe leuiſſime que eſt deuiatio incircunſpecta ⁊c̃.quia in hoc caſu.l.preſumit ꝙ veniat ex animo.⁊ ſic non poteſt dici incircunſpecta: ſed prouiſa. Octauo principaliter quero q̃liter iſte culpe principaliter veniũt[d] in contractibus:⁊ quaſi contractibus: ⁊ primo in actione depoſiti in cuius materia ſumus.⁊ omiſſis allegationibus diſtingue.aut depoſitum ſit gratia deponentis tãtuz:qð eſt regulariter. aut gratia depoſitarij:aut gratia vtriuſq3.ꝑmo caſu aut q̃ris de actione depoſiti contraria: ⁊ in ea venit leuiſſima:vt.j.ðe fur.l.ſi ſeruus[e].§.idq3 euidentius.vbi deponens tenetur habere illaz diligẽtiam quaz adhibent diligentiores que eſt leuiſſima culpa:vt.ſ.eſt dictum.⁊ ita ſentit azo in ſũma.C.eo.ti.in fi.facit qð no.ſ.de pigno. act .l. ſi ſeruus pigno.aut de directa.⁊ tunc aut depoſitarius ſe obtulit ⁊ tenetur de leuiſſima : vt.ſ. eo.l.i.§.ſepe.⁊ no.in.l.cõtractus .j.de reg. iur. cum ſi.ſi nõ obtulit ſe tenetur ðe culpa leui ſeu latiori:ut hac.l.idem.ðe culpa lata:ut.l.i.C.eo. ſecũdo caſu quando gratia ðepoſitarij tantum depoſitarius eſt obligatus actione directa tenetur de leuiſſima:vt.ſ.ſi cer.pe.l.ſi quis nec cauſam.ſꝫm veram opinionem. Deponens vero cõtraria tenetur ſolum de lata.ar.l.ſi ut certo .§. nunc videndum.ſ.cõmo. ſecundo caſu quando gratia vtriuſq3:tunc uterq3 de leui tenetur: ut dicta.l.i.§.ſepe.ſ.eo. Nono quero quid in actione mandati qð ſit gratia mandantis tãtum.regulariter reſpõdet Bar.ſimiliter videẽ diſtinguendum ſicut in alijs contractibus cui⁹ gratia ſit.ſed alij noſtri glo.dicunt indiſtincte i actione mandati venire leuiſſimam culpam: ut C.manda.l.a procuratore.⁊.l.in re mandata.⁊ no.j.ti.i.l.ij.§.in ea tantuz.⁊ de regu.iur.l.contractus.hoc ſequitur.Dy.extra de reg.iur.c.cõtractuſ.li.vi.⁊ Cy.i.d.l.a procuratore aſſignat rationem[f]:quia ſuſcipiendo mandatũ videtur ſe aſſerere induſtrioſum cum propter induſtriã eligatur procurator:⁊ ſic cõmuniter pertranſeunt omnes moderni. Tu vero ſic diſtingue.in mandato[g] quod ſit gratia mandantis tantum: aut queris de actione mandati contraria:⁊ i ea venit leuiſſima culpa:ut.j.de fur.l.ꝙ ſeruus.§. qð uero.⁊.§.qð ſepe. vbi patet ꝙ ipẽ tenetur facere id qð faciunt homines diligentes vel diligentiores qð ẽ leuiſſima culpa: ut.ſ.dictuz eſt. aut de actione mandati directa.⁊ tunc aut i iſto mandato venit id qð modicam uel quaſi nullã requirit induſtriam:ut in mãdato facto fideiuſſori:ut ſoluat ⁊ ſimili.⁊ tunc ipi mandatario imputatur ſolum dolus ⁊ lata culpa ſicut dictum eſt de ðepoſitario:ut probatur expreſſe.j.ti.i.l. ſi fideiuſſor.in ꝑn.§.i.aut i mãdato venit aliqd qð nõ reqrit magnã iduſtriã:ſ3 reqrit aliqd diligẽtie:ut emere aliqd gerere negocia ⁊ ſimilia.⁊ tũc qcqd dicat glo.[h] vẽit dol⁹ lata culpa ⁊ leuis. vr̃ eniz ſe aſſerere ðiligentẽ . ſed ubi quis teneẽ facere illud qð homines diligentes dicitur tantũ ðe leui culpa teneri:ut dictum eſt. illud ꝓbatur.C.mandati.l.in re mandata:⁊.j.ti.i.l.ſi procurator.§.ſi.de regu.iur.l.cõtractus.aut in mãdato venit aliquid qð requirit exactiſſimaz diligentiam ⁊ induſtriam:ut in procuratore ad litem ⁊ ſimilibus:⁊ tunc tenetur de leuiſſima: vt dicta.l.a procuratore.C.mandati.⁊ tunc hab3 locum ratio Dy.poſita in dicto .c. contractus. Dy.opponit ðe menſore in quo cadit iduſtria ⁊ tamẽ nõ teneẽ niſi de lata.R. illud ideo cum nulla ciuili actione teneẽ.pretor voluit eum minus grauare:ut.l.i.§.i.ſ.ſi meſ.fal.mo.ðixe. qð no.per glo.j.ðe reg.iur.l.cõtractus.⁊.l. imperitia.⁊ per Dy.in.c.nõ eſt ſine culpa. extra ðe regu.iur.li.vi. Jtem potes dicere cum quis operas ſuas locat quare nõ tenetur ðe leuiſſima cũ videatur ſe aſſerere peritum:ut.j.loca.l. ſi quis funduz.§.celſus.⁊.l.item queritur.§.ſi gẽma.⁊ no.per glo.i dicta.l.imperitia.⁊ per Dy. in ðcõ c.nõ eſt ſine culpa. ⁊ ſic predicta videtur falſa reſponſio:ideo magis imputatur mandatario:

a Ex predictis. ad probandum culpam.ſ. dcm̃ eſt ad eã aũt reprobãdaz vide q̃ no. Bal.in.l. pignus.i vi.col. de pig.ac.⁊ adde q̃ no.bar. fin.in.l.ſi ut certo.§. ſed interdũ.ff. cõmo.⁊ que dixi in.§.nunc videndum.⁊ ad probãdum culpaz leuem ⁊ leuiſſimam:vide Bar.in.l. ſi cum uenderet. de pig.actio. ⁊ bal.in.l.ſolũ .C.de teſti.⁊ in.l.ſi conſtante.§. ſi maritus. ſolu. matri.

b Leui ſeu late. ꝑ Bal. in.l. pignus de pig. ac.ꝑ Saly.in.l.ſi nulli. in fin. eo.ti. hic ad de gl. Pe. in.l. ſi mora ⁊ ibi doc.ſo. matri. quaz voluit allegare h bar. Jmo. l.c.i. cõmo.in.ix. col.De hac culpa legis acquil. tangunt moderni i.l. dom⁹ .ff. de leg. ⁊ allegãt bar. hic vide in l.ſi qs ex argentarijſ.§. pe. per que ibi dixi.ſ.de edendo.⁊ in l.ſi mora.ſo. ma.⁊ non ꝓbandi culpã ⁊ caſum við in dicta.l.ſi quiſ ex argẽtarijs.

c Adhibere cuſtodiaz maior culpa in faciendo q̃3 in obmittendo.l.ſi ſeruum.§.ſeqẽ de vb.obl.⁊ no.i.l.ſi mora.ſo.matri. in.d.l. ſi pignus . in.x. col.

d Veniũt. q̃ culpa veniat in actione depoſiti adde ſpecialem caſuz in l. iij.ff. nau. caupo.qð intellige ut ibi per bar. vide bal.plene in.d.l. pignus de pigno.ac. ð in fraſcriptis. ⁊ ibi etiaz q̃rit que culpa ueniet in officijs: ut i magiſtratibus in executoribus vltimarum voluntatum ⁊ ſimilium . ⁊ qualiter veniat i pignoribus in ſocietate i ðote ⁊ in delictis.in ſocietate vide in l.ſocius.j.ꝓ ſocio.quid in cõtractu locationis:vide in.l. qui mercedem.j.loca.quid in fami.her.⁊ cõmuni diuidun.iudicijs:vide in.l.heredes.§. non tamẽ ſ.fami.her.⁊ quod ibi Bar.in penul.colũ.C.cõmuni diuidũ. ⁊ quod no.Bar.ſ.in proxima colũ.tex.in.l.contractus.de regu.iur.quid in aduocato:vide Cy.⁊ Ful.in Rubrica.C.de procurato.quid in filio adminiſtrante peculium profecticiuz de qua culpa tenetur:vide Bal.in.l.cũ opoꝛtet.§.non aũt.de bo.que libe.quid in notario per doc.i.l.vbi i ꝑn. per illũ tex. ff.de eden.

e l. ſi ſeru⁹. ad hoc idez tex.eſt ſingularis ſꝫ bar. in vſi.nono. quero quid in actiõe mãdati ⁊c̃. adð Bar.in.l.in rebus.§. itẽ qui.ſ.commo.per bal. in.l.pign⁹.i xiij.col C.ð pigno. acti. vbi tenet ꝙ ſemper veniat leuis culpa in leuiſſima. ⁊ Bar. adde in .l. eum qui.§. fin.j. de furtis. Quid autem in nũcio:an teneatur de leuiſſima culpa. Bal. in dicta.l. procurator.C.mãda. tenet ꝙ non.Quid i aduocato.ꝑ Cy.⁊ fulgo. in Rubrica C.ðe procurato.

f Aſſignat rationem. Quid ſi aliquis dicit cuſtodias arbitrio tuo aliquid an teneatur vt depoſitarius:an ut cõmodatarius vide Bar. in .l.i.ff. de ſolu. ⁊ Ludo.i ſuo no. cclxij.

g Diſtingue in mandato ꝑ bar. in . l. cum qui . §. fin. ff.de furtis. vbi omiſſio vide ad materiam.

h Glo . ad de qð no. Bar . in .l. in rebus.§. idem qui.ſ. cõmo.Bal. in.l.pignus in.xij. colũ. .C. de pig. actio. vbi tenet ꝙ ſemꝑ veniat leuis culpa in leuiſſima . ita cum Bar. cui adð no. per eundem in.l.euz qui §.fin.de fur.Quid in nuncio ⁊ aduocato ⁊ vltra ſuperius dicta.adð hic Pe.de ancha.in.c.bona fides depoſiti.

quia cum mandatum ſit gratuitum habet vim cuiuſdam actionis ſe ingerendo. ſicut videmus in aduocatis ꝛ medicis qui faciunt gratiſ: vt homines ad eos accedant: ꝛ homines in eos magis confidant ꝛ decipiuntur. ſed quando ſit pecunia accepta eſt locatio: tunc homines magis cogitant: nec videtur quis ſe ingerere. ꝛ ideo ſibi nõ imputatur illud qḋ videtur ſe aſſerere peritum. ¶ Decimo quero[a] quid veniat in actione tutele cum gratia pupilli tantũ gerantur negocia. Reſpon. venit dolus lata culpa ꝛ leuis: vt. C. arbi. tu. l. quicqd. ꝛ. ĩ. ḋ regu. iur. l. ꝯtract⁹. fallit in duob⁹ caſibus. C. arbi. tut. l. noĩa. ꝛ. ĩ. ḋ admi. tu. l. tutor q. §. ꝯpetit. ĩ qb⁹ nõ tenetur niſi de lata culpa tãtum. ꝛ ſm hoc glo. forte que ẽ inſti. de ſuſpec. tu. §. ſuſpectus: que videtur velle ꝙ tutor remoueatur propter leuiſſimam: nõ bene dicit. melius ſentit. ĩ. de ſuſpec. tut. [b] l. i. §. penul. ſed poſſetis vos dicere. nõne tutor creatur propter induſtriam ꝛ bonos mores: ut. ĩ. ḋ tuto. ꝛ cu. da. ab his. l. ſcire oportet. §. penul. ergo debet teneri de leuiſſima: ut dixi in mandatario? Reſpon. hoc ideo: quia tale officiuꝫ ſumitur ex neceſſitate. argumẽtuꝫ. ĩ. de his quibuſ ut indignis. l. poſt legatum. §. aduocatuꝫ facit qḋ no. ſ̃. de procu. l. procurator qui pro euictiõe. ¶ Undecimo quero quid in actione neg. geſt. Reſpon. diſtingue: ut no. ſ̃. de nego. geſt. l. iij. §. interdum. ꝛ ſi dicis quare non tenetur de leuiſſima cum precium non recipiat? ꝛ videtur ſe ingerere: ut. ſ̃. dictum eſt in depoſito ꝛ mandato. Reſpon. ut facilius accedãt homines ad gerenda negocia abſentium que alias perirent: ut ĩ. de actio. ꝛ obli. l. ex maleficijs. §. i. ꝛ inſti. ḋ obli. que ex quaſi contractu. §. i. ¶ Duodecimo q̃ro quid in actione cõmodati licet lex videatur facere differentiam inter cõmodatarium ꝛ ḋpoſitarium: ut. ſ̃. cõmo. l. ſi ut certo. §. nunc videnduꝫ. ꝛ de regu. iur. l. contractus. tamen hoc iõ facit quia inſpexit ea que cõmuniter accidunt. ſcilicet quia depoſitum ſit gratia deponẽtis. cõmodatum ſit gratia recipientis. tamen particulariter inſpiciendo uidetur quaſi eadem diſtinctio. nam aut cõmodatum ſit gratia recipientis aut cõmodantis: aut gratia utriuſqꝫ. ꝑmo caſu aut queris de actione cõmodati contraria. ꝛ in ea uenit dolus ꝛ lata culpa tantuꝫ: ut. ſ̃. cõmo. l. penul. ꝛ. l. ſi. aut de directa ꝙ tunc aut cõmodans ultra ſe obtulit ad cõmodanduꝫ. ꝛ cõmodatarius nõ tenetur niſi ſolũmodo de dolo lata culpa: ut. ſ̃. cõmo. l. ſi ut certo. §. interduꝫ. in ſi. ſm ueram lec. aut ſe non obtulit: ſed fuit a cõmodatario requiſitus: ꝛ tunc uenit leuiſſima: ut. l. ſi ut certo. §. nunc uidendum. ꝛ. l. in rebus. Secũdo caſu uenit ſola lata culpa: ut dicto. §. interdum. Tertio caſu uenit etiam leuis. ar. ḋ. §. nunc videndum. ¶ xiij. quero[c] quid in precario. Reſpon. Aut queris ante moraꝫ: ꝛ venit dolus ꝛ lata culpa tantuꝫ: ut. ĩ. de regu. iur. l. cõtractus. ꝛ de precario. l. queſitũ. §. illud. aut p⁹ moram: ꝛ uenit leuiſſima: ut. l. queſitum. §. ex hoc: ꝛ. §. ſi ſeruuſ. ꝛ ſi queris que eſt ratio diuerſitatis ꝙ in cõmodatario venit leuiſſima: in precario dolus ꝛ lata culpa: cum uterqꝫ celebretur gratia recipientis. Reſpon. precarium poteſt reuocare quando libuerit: ꝛ ſic ab initio ꝛ ex poſt facto pendet ex liberalitate domini: ꝛ ſic in hoc grauatur recipiens. ergo releuatur in hoc: ut ſolum teneatur de lata culpa. ſed cõmodatuꝫ nõ poteſt reuocari niſi finito uſu. ꝛ illud uoluit dicere tex. in. l. queſitum. §. illud. ĩ. de preca. ꝛ. ſ̃. commo. l. in commodato. §. ſicut. ꝛ expreſſius per Roffre. in libellis ſuis in titu. de precario. ¶ Decimoquarto quero quid in contractibus innominatis.[d] Reſpon. de hoc non poteſt tradi particularis doctrina: ſed do talem doctrinã ꝙ contractus innominati iudicantur ſm naturam contractuum nominatorum quibus aſſimilantur quod eſt no. ꝛ probatur. ſ̃. commo. l. euꝫ qui. §. ſi rem iſpectori. ꝛ. ſ̃. eo. l. i. §. ſi quis ſeruũ ꝛ. ĩ. de preſcriptis ver. l. naturalis. §. fin. ¶ Decimoquinto quero quid in actione ex teſtamento[e]. certe in hoc glo. variare uidentur. ĩ. de leg. i. l. cum res. §. culpa. ꝛ. l. ſi ſeruus. §. nunquid. ꝛ ad trebel. l. mulier. §. ſi enim. uerumtamen diſtingue ſm Pe. in dicta. l. cum res. §. culpa: qa aut ex ultima voluntate heres percepit modicam utilitatem legatarij ſeu fideicõmiſſarij magnam: ꝛ tunc ſolus dolus ꝛ lata culpa uenit: ut dicta. l. mulier. §. ſi enim ad trebel. aut econtra heres magnam vtilitatem legatarij uel fideicõmiſſarij paruaꝫ: ꝛ tunc uenit leuiſſima culpa: ut dicta. l. cum res. §. culpam. aut uterqꝫ magnam vtilitatem ſeu equalem opulentiam: ꝛ tunc uenit leuis culpa ſicut in cõtractibus qui utriuſqꝫ gratia celebrantur: ut. ĩ. de le. i. l. ſi ſeruus. §. cũ quid coniucta. l. ſi ut certo. §. nunc uidendum ſ̃. commo. Bartolus.

s **Eruus.** Depoſitio ſerui apḋ ſequeſtrum nõ impedit dñium agere. h. d.

p **Otes.** Qui recipit pecuniaꝫ vt reddat depoſitum depoſiti cõuenitur. h. d.

¶ Rubrica mandati uel cõtra.
Ex. l. ſequenti.

¶ Uerbum uolo an inducat diſpoſitionem.

o **Bligatio.**[f] Querit glo. ſuper Rubrica quid ſit mandatum: dic ut in ea. Iſte legeſ nõ recipiunt cõgruum ſũmarium. ¶ No. de iſto verbo volo. an inducat diſpoſitionem: ꝛ videtur ꝙ ſic: ut hic. cõtrarium no. in dicta. l. ſerui electione. ĩ. de le. i. ꝛ. l. in ementis. C. ḋ contrahen. em. de quo plene in. l. cunctos populoſ C. de ſũma tri. ꝛ fide catholica in repetitiõe quã feci de illa. l. ¶ Oppo. de. l. ideꝗꝫ. §. ſi quis ea ĩ. eo. Sol. ꝙ hic dicitᷣ quocũqꝫ verbo intelligitᷣ ſcilicet idoneo. vnde ſi eſſet admonitorium uel cõmendatorium uel perſuaſorium non induceret mandatuꝫ. ita dicit glo. certe omnia iſta verba referuntur ad eum qui alias eſſet facturus ſi bene inſpiciatur. ¶ Oppo. ĩ. de proſonetis. l. ij. Sol. ibi cõſtat ꝙ nõ habebat animum obligãdi: quia intercedebat: ut videretur ꝓſoneta ꝛc. hic nõ ſunt alia.

Mandatum. Quid vult dicere iuriſconſul. ex officio atqꝫ amicitia. Reſpon. officium eſt quod homo homini debet in genere: ut. l. i. ſ̃. de neg. ge. ꝛ. l. officio[g]. ꝛ ibi glo. C. de neg. geſt. ꝛ hoc i vno quoqꝫ de mundo. Amicitia eſt in ſpecie que hodie inter paucos eſt: ut. l. late. §. amicos. ĩ. de ṽbo. ſigni. ¶ Oppo. igitur hodie nullus dicitur procurator cum communiter accipiant pecuniam. Solu. mandatum poteſt conſiderari dupliciter. Primo reſpectu mandantis ꝛ mandatarij. ꝛ iſto caſu ſi nõ eſſet gratuitum nõ dicitᷣ man

a ¶ Decio q̃ro. de qua culpa teneatur tutor. adde Bal. i l. pignus in xij. col. C. ḋ pigno. act. ꝛ ibi etiaꝫ qd in curatore ad lites. adḋ tamen ꝙ heres tutoris non tenetur pro leui culpa. tex. eſt in. l. i. cum ibi plene notatis. C. de here. tu.

b ¶ Suſpec. tu. Sed bal. in. d. l. pign⁹ tenet ꝙ iſto caſu poterit tanq̃ꝫ inſufficiẽs remoueri per. l. iij. in fin. de ſuſp. tut.

c ¶ xiij. quero. per bal. in. d. l. pign⁹ in. x. q. C. de pig. act.

d ¶ Innominatiſ. in actione ex teſtamento. adḋ Bar. i. l. cũ res. §. culpe. de le. i.

e ¶ Actione ex teſtamento. per bal. i l. pignus. in penul. colũ. C. ḋ pig. ac. ꝑ Bar. etiã in dicto. §. culpa. ꝑ Ange. ꝛ alioſ in dicta. l. mulier. §. ſi hereſ ꝛ cum bar. tranſit pe. ḋ anchara. ꝛ Imo. in. c. bonafides ḋ poſiti: ſꝫ qd in executore vide ꝑ bar. ꝛ poſt eũ in. l. alio circa fi. ĩ. de ali. ꝛ cib. lega.

f ¶ Obligatio. in principio huius. l. ꝛc. per que verba fiat mandatum: vide glo. ꝛ bar. in l. i. C. ḋ edẽ. ꝛ. l. quedaꝫ. in ꝑn. co. ti. ꝛ quid ſi mãdatur alicui id ad qḋ de neceſſitate tenetur: viḋ bal. in. d. l. i. C. de eden. ꝛ ibi Bar. adde no. ꝙ nunq̃ꝫ per uerba conditionaliter ꝓlata inducitur mandatum: ita no. dixit bar. in l. ſi pupillus §. videamuſ ĩ ſi. de neg. geſt. quid ãt ſi aliquis facit uoluntate mea aliqd an uideatur habere mandatum: uiḋ late bar. p⁹ alios in. l. poſt dotem ĩ. ſol. matri. Quid ſi dicatur fac ꝙ ſentiam noua ꝛc. an uidear mãdaſſe: dic ꝙ ſic ſꝫ Bar. no. in. l. ſi quis mihi bona §. pater ſcio de acq. her. vide no. per Bar. i. l. nõ ſolũ. §. mandato. de iiu. in ꝑn. Et adde ꝙ ſubſcribẽs uidetur mãdare. l. ẽt ꝛ ibi glo. ꝛ Bal. C. ꝙ cũ eo: ꝛ uide in materia Bal. in. l. i. i iiij. col. C. ḋ ſer. fug.
ADDE
Pau. ḋ ca. cõſi. cclxij. ad vltia ṽba apoſtille. Et an pater annuendo humeris filio uolẽti committere maleficiuꝫ dicatur mandare: uide bal. cõſi. cxxiiij. li. ꝑmo.

g ¶ l. ꝛ offõ. uide differẽtiã q̃ ponitᷣ inter quos dicatᷣ obſequꝫ ꝛ pictas ꝛ ḋ religiõe: viḋ glo. i. l. ij. ḋ i offi. teſt.